

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİSİPLİNLERARASI DEĞERLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**YEŞİLAY MAVİ KIRLANGIÇ ÇOCUK DERGİSİ'NİN
DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Şükriye YILMAZ

Zonguldak 2023

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
DİSİPLİNLERARASI DEĞERLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**YEŞİLAY MAVİ KIRLANGIÇ ÇOCUK DERGİSİ'NİN
DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Hazırlayan
Şükriye YILMAZ**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Salih AYBEY**

Zonguldak 2023

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda ve basımda Enstitü Tez Yazım ve Basım Yönergesine uygun davranıldığını taahhüt ederim.

07.07.2023

Şükriye YILMAZ

T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Disiplinlerarası Değerler Eğitimi Anabilim Dalında 205282133004 numaralı Şükriye YILMAZ'ın hazırladığı **“Yeşilay Mavi Kırlangıç Çocuk Dergisi’nin Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi”** başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 14/06/2023 Çarşamba günü saat 14:00’da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Doç. Dr. Salih AYBEY

(Tez Danışmanı-Başkan)

Prof. Dr. Seyfullah KARA

Üye

Dr. Öğr. Üyesi İlhan TETİK

Üye

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

07/07/ 2023

Doç. Dr. Yücel NAMAL

Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum	: ZBEÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Disiplinlerarası Değerler Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Başlığı	: Yeşilay Mavi Kırangıç Çocuk Dergisi'nin Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi
Tez Yazarı	: Şükriye YILMAZ
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Salih AYBEY
Türü, Yılı	: Yüksek Lisans, 2023
Sayfa Adedi	: 141

Bu araştırmanın amacı, Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'ni değerler açısından incelemektir. Bu çalışmada Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanan 48 sayısı nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler sonucunda Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin incelenen sayılarında MEB tarafından 10 kök değer olarak belirlenen “Adalet, Dostluk, Dürüstlük, Öz denetim, Sabır, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Vatanseverlik, Yardımseverlik” değerlerinin hepsine yer verildiği, bunların yanı sıra “affetmek”, “arkadaşlık”, “azim”, “başarı”, “birlik ve beraberlik”, “cesaret”, “çalışma”, “çevre duyarlılığı”, “dayanışma”, “empati”, “eşitlik”, “farkındalık”, “fedakarlık (özveri)”, “gönüllülük”, “hak”, “hayallerin peşinden gitme”, “hoşgörü”, “iş birliği”, “iyilik”, “iyimserlik”, “kararlılık”, “kültürel mirasa sahip çıkma”, “merhamet”, “, misafirperverlik”, “nezaket”, “öğrenmeyi sevmek”, “öz güven”, “paylaşmak”, “planlı ve düzenli olmak”, “sağlıklı yaşam”, “selamlaşmak”, “şefkat”, “temizlik”, “tutumluluk-tasarruf”, “ümitvar olmak”, “vefa”, “zamanı verimli kullanmak” ve “zararlı alışkanlıklardan kaçınmak” değerlerine de yer verildiği; dergide en çok öz denetim değerine yer verildiği, onu sırasıyla saygı, sorumluluk, dostluk, sabır, dürüstlük, sevgi, yardımseverlik değerlerinin takip ettiği, vatanseverlik ve adalet değerlerine ise daha az yer verildiği tespit edilmiştir.

Çalışma sonucunda Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin değerler açısından zengin öğeler içerdiği; bu bakımından 6-10 yaş arası çocuklara değer kazandırılması sürecinde yararlı olabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeşilay, Çocuk Dergisi, Değerler, Değerler Eğitimi.

ABSTRACT

Institution : ZBEU, Institute of Social Sciences, Department of Interdisciplinary Values Education
Thesis Title : Evaluation of Green “The Crescent Blue Swallow Children's Journal” in Terms of Values Education
Thesis Author : Şükriye YILMAZ
Thesis Advisor : Assoc. Prof. Dr. Salih AYBEY
Type, Year : Master's Thesis, 2023
Number of Pages : 141

The aim of this research is to examine the The Blue Swallow Green Crescent Child Journal in terms of values. In this study, 48 issues of the The Blue Swallow Green Crescent Child Journal published between 2019 and 2023 were examined with the document analysis method, which is one of the qualitative research techniques.

As a result of the data obtained in the research, all of the values of "Justice, Friendship, Honesty, Self-control, Patience, Respect, Love, Responsibility, Patriotism, Benevolence", which were determined as 10 Root values by the Ministry of National Education, were included in the examined issues of the The Blue Swallow Green Crescent Child Journal; In addition to these, “forgiveness”, “friendship”, “perseverance”, “success”, “unity and togetherness”, “courage”, “work”, “environmental sensitivity”, “solidarity”, “empathy”, “equality”, “awareness”, “sacrifice”, “volunteering”, “right”, “following dreams”, “tolerance”, “cooperation”, “goodness”, “optimism”, “determination”, “cultural heritage” dating”, “compassion”, “hospitality”, “kindness”, “love to learn”, “self-confidence”, “sharing”, “planned and organized”, “healthy life”, “greeting”, “compassion”, Values such as “cleanliness”, “thrift-saving”, “being hopeful”, “loyalty”, “using time efficiently” and “avoiding harmful habits” are also included, Self-regulation value is mostly included in the journal, It was determined that the values of Respect, Responsibility, Friendship, Patience, Honesty, Love, Benevolence, Patriotism followed respectively, and the value that was given little place in the magazine was the value of Justice.

As a result of the study, it was determined that The Blue Swallow Green Crescent Child Journal contains elements rich in values; In this respect, it has been concluded that it can be beneficial in the process of gaining value for children aged 6-10.

Keywords: Green Crescent, Children's Journal, Values, Values Education.

ÖN SÖZ

Bu araştırma 6-10 yaş arası çocuklara hitap edecek şekilde tasarlanmış ve tüm çocukların faydalanabilmesi adına basılı ve e-dergi şeklinde yayımlanmakta olan “Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi”nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanan 48 sayısındaki edebi türlerde yer verilen değerlerin neler olduğu, bu değerlere ne sıklıkta yer verildiği ve derginin çocuklara değerlerin kazandırılmasındaki katkılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda araştırmamız giriş ve sonuç kısımları hariç üç ana bölümden oluşmaktadır.

Araştırmanın giriş bölümünde araştırmanın konusuna, amacına, önemine, sınırlılıklarına ve Mavi Kırlangıç dergisi ile ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Araştırmanın birinci bölümünde değerlerin tanımı, işlevi, önemi, özellikleri, değerler eğitimi, Türk Milli Eğitim sisteminde değerlerin yeri, değer aktarımında basılı ve görsel yayınların önemi ve Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi ile ilgili kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

Araştırmanın ikinci bölümünde araştırmanın yöntemine, evren ve örneklemine, verilerin toplanma ve analiz sürecine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmamızın üçüncü bölümünde araştırma sürecinde elde edilen bulgulara, Mavi Kırlangıç dergisinde yer alan değerlere, son bölümünde de sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bu çalışmanın meydana gelmesinde, öncelikle araştırmanın konu seçiminden tamamlanmasına kadar geçen süreçte bilgi birikimi, yol göstericiliği, deneyimi ve yardımları ile destek olan Saygıdeğer Danışman Hocam Doç. Dr. Salih AYBEY’e teşekkür eder, saygılarımı sunarım. Ayrıca bugünlere gelmemde her türlü desteği veren kıymetli annem ve kıymetli babama da sevgilerimi sunar, müteşekkirdiğimi belirtmek isterim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1
1. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	4
1.1. Değer Kavramı.....	4
1.2. Değerlerin Önemi ve İşlevi.....	4
1.3. Değerlerin Özellikleri.....	5
1.4. Değerler Eğitimi.....	5
1.5. Türk Milli Eğitim Sisteminde Değerler.....	7
1.6. Değer Aktarımında Basılı ve Görsel Yayınların Önemi.....	8
1.6.1. Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi ve Değer Aktarımındaki Yeri	10
2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE UYGULAMASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	21
2.1. Araştırmanın Modeli.....	21
2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	21
2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	21
3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZLERİ.....	23
3.1. Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nde Yer Alan Değerler.....	23
3.1.1. Öz Denetim.....	24
3.1.2. Saygı.....	51
3.1.3. Sorumluluk.....	60
3.1.4. Sevgi.....	72
3.1.5. Yardımseverlik.....	84
3.1.6. Dostluk.....	97
3.1.7. Dürüstlük.....	103
3.1.8. Sabır.....	107
3.1.9. Adalet.....	115
3.1.10. Vatanseverlik.....	119
SONUÇ.....	121

KAYNAKÇA.....	123
EKLER.....	129
Ek 1: 2019 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları.....	129
Ek 2: 2020 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları.....	129
Ek 3: 2021 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları.....	130
Ek 4: 2022 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları.....	130
Ek 5: 2019 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları.....	131
Ek 6: 2020 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları.....	131
Ek 7: 2021 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları.....	132
Ek 8: 2022 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları.....	132
Ek 9: 2019 Yılı “Bir Gül Nine Hikâyesi” Başlıkları.....	133
Ek 10: 2020 Yılı “Bir Gül Nine Hikâyesi” Başlıkları.....	133
Ek 11: 2021 Yılı “Can’dan Bir Hikâye” Başlıkları.....	134
Ek 12: 2022 Yılı “Can’dan Bir Hikâye” Başlıkları.....	134
Ek 13: Dergi Kapak Görselleri.....	135
ÖZ GEÇMİŞ.....	140

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1: Yenilenen Müfredatlarda Değerler ve Değerlerle ilgili Tutum ve Davranışlar.....	8
Tablo 1.2: Mavi Kırılğıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2019 Yılı Kapak Konuları	11
Tablo 1.3: Mavi Kırılğıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2020 Yılı Kapak Konuları	12
Tablo 1.4: Mavi Kırılğıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2021 Yılı Kapak Konuları	13
Tablo 1.5: Mavi Kırılğıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2022 Yılı Kapak Konuları	14
Tablo 1.6: Mavi Kırılğıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nde Yar Alan Köşeler/Bölümler.....	16

KISALTMALAR LİSTESİ

Çev.	: Çeviren
DEM	: Değerler Eğitimi Merkezi
Ed.	: Editör
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTKB	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri

GİRİŞ

Araştırmanın Problemi

2023 yılı itibariyle 103 yıllık bir geçmişe sahip olup binlerce gönüllüsüyle ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak Yeşilay, bağımlılıklara karşı bilimsel yöntemlerle mücadele etmeye ve sağlıklı yaşam için çalışmaya devam etmesi yanında çocuklarımızı bağımlılıklardan uzak tutmak gibi bir misyonu da yerine getirmeye çalışmaktadır. Ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak Yeşilay sahip olduğu bu birikim ve deneyimle çocukların öğrenirken eğlenmesi, eğlenirken de öğrenmesini sağlamak gibi işlevselliği olan çocuk dergileri hususunda da etkili şekilde katkı sunmaktadır. İlk sayısı 1969 yılında yayımlanan ve hedef kitlesi 6-10 yaş arası çocuklar olan Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi, içeriğindeki karakterlerle çocukların aklına ve kalbine hitap etmeyi hedefleyen, reklam ve ürün tanıtımına yer vermemesi bakımından çocukları tüketime yöneltmeyen, uzman ekiplerin oluşturduğu güvenli içeriklerle çocukların ruhsal gelişimine katkılar sunma gayesinde olduğunu ifade eden, çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerini, motor becerilerini artırmayı hedefleyen anlayışla yayın politikası izlemekte olan bir dergidir. Bu doğrultuda ilkokul çağındaki çocuklarımıza değerlerin kazandırılmasında katkı sağladığını düşündüğümüz, günümüz çocuk dergileri arasında önemli bir yere sahip olan ve çocukların ilgiyle takip ettikleri Yeşilay yayınlarından Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi araştırmamızın materyali olarak seçilmiştir. Bu araştırmada, Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanmış 48 sayısında yer alan metinlerde Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun 2010/53 genelgesinde belirtilen değerlere yer verilip verilmediği; yer verilmişse hangi değerlere ne sıklıkta yer verildiği sorularına cevap aranmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma bağımlılıklarla mücadelede ulusal ve uluslararası düzeyde öncü rol oynayan Yeşilay tarafından 6-10 yaş arası çocuklara hitap edecek şekilde tasarlanmış ve tüm çocukların faydalanabilmesi adına basılı ve e-dergi olarak yayımlanmakta olan “Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi”nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanan 48 sayısındaki edebi türlerde yer verilen değerlerin

neler olduğu, bu değerlere ne sıklıkta yer verildiği ve derginin çocuklara değerlerin kazandırılmasına katkılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda araştırmaya konu olan Mavi Kırılancık Yeşilay Çocuk Dergisi, istikrarlı bir şekilde yayın hayatına devam ediyor olması ve içeriğinin araştırmaya veri sağlayabilecek nitelikte olması sebebiyle inceleme yapmaya değer bulunmuştur. İçeriğinde okul çağındaki çocuklara kazandırılması hedeflenen değerlerle dolu olan Mavi Kırılancık Yeşilay Çocuk Dergisi'nin değerler açısından incelemesinin yapıldığı herhangi bir araştırma olmaması araştırmamızı önemli kılmaktadır. Mavi Kırılancık Yeşilay Çocuk Dergisi'nin çocuklara değer kazandırılması sürecinde önemli eğitim malzemelerinden biri olduğu ve bu açıdan öğretmenlere ve ailelere yararlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Bu araştırma, Mavi Kırılancık Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasında (Ocak 2019-Aralık 2022) yayımlanan 48 sayısı (227-274) ile sınırlı tutulmuştur.

Bu çalışma nitel bir çalışma olup araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Değerleri analiz etmek için betimsel analiz yaklaşımından yararlanılmıştır. Dergide metinler ve görseller üzerinden değer analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular, kullanılan yöntem ve değerlendirmeye alınan dergi sayıları ile sınırlıdır.

Yeşilay Mavi Kırılancık Dergisi ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Yapılan araştırmalar neticesinde/ilgili literatür incelendiğinde; dergi ile ilgili, Yasemin Erumcu Tuştas tarafından “Mavi Kırılancık Öğrenci ve Çocuk Dergisi'nin Çocuk Eğitime Katkısı Açısından İncelenmesi” adıyla 2019 yılında bir yüksek lisans tez çalışması yapıldığı fakat bu çalışmada 1969-1980 yılları arasında yayımlanan Mavi Kırılancık Öğrenci ve Çocuk Dergisi'nde yer alan metin türlerinin edebi zevk kazandırma ve eğitim konusunda katkıları açısından incelendiği görülmüştür.

Dergi ile ilgili bir başka çalışma ise Başak Gezmen tarafından 2019 yılında “Bir Eğitim Aracı Olarak Çocuk Dergileri: ‘Mavi Kırılancık’ Çocuk Dergisi” isimli makalede derginin 2015-2018 yılları arasındaki yalnızca 20 sayının yapısı, dergide

yer alan türler, içerikleri, kullanılan dil ve üslup, görseller tartışılarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmalar dışında “Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi” ile ilgili “değerler eğitimi” açısından yapılmış müstakil bir çalışma gözlenmemiştir.

Bu çalışma, içeriğinde okul çağındaki çocuklara kazandırılması hedeflenen değerlerle dolu olan Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi’nin değerler açısından incelemesinin yapıldığı herhangi bir araştırma olmaması; bu araştırmanın bu eksikliği giderme maksadında olması ve değerler bağlamında dergiyi inceleyen ilk çalışma olması yönüyle önem arz etmektedir.

1. KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Değer Kavramı

Değer kavramı, TDK sözlükte “*bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet; bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, bedel*” (TDK, 2022); “*bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü*” (Bolay, 1996, s. 82; Sağlam, 2002, s. 11) şeklinde tanımlanmaktadır.

Değerler, insanın varlığını anlamlandırma ve değerlendirme çabasının sonucu olarak ortaya çıkan, toplumun ayrılmaz bir parçası haline gelen, toplumun ortak mirasını oluşturan öğelerdir (Kaymakcan & Meydan, 2020, s. 24). Değer, istenilen, ilgi ve ihtiyaç duyulan olgudur. Değerler insanın asli unsurlarıdır (Bolay, 2007, s. 60). Bir davranışın değer olması için düzenli ve sürekli olması şart görülmüştür. Değer bir nesneye, varlığa veya faaliyete bireysel ve toplumsal açıdan tanınan önem ya da üstünlüktür (Aydın & Gürler, 2018, s. 4).

1.2. Değerlerin Önemi ve İşlevi

Değerler, bireylerin hayatında işaret levhalarına benzerler. Tehlikeli süreçlerde bireyde hazır bulunuşluk oluşturup rehberlik ederler. Değerler göz ardı edildiğinde olumsuzlukların yaşanılması kaçınılmazdır. Bununla birlikte değerler, kişinin varlık sebebinin farkında olmasını ve çevresinde gelişen durumları anlamlandırmasını, değerlendirmede ölçütler oluşturmalarını sağlar. İnsanlar değerler sayesinde aidiyet oluşturur, bir olur ve birlikte yürür. Değerlerin aktarımı ve hayata geçirilmesi ne kadar etkin olursa hedeflere ulaşmada başarı da kaçınılmaz olur (Aydın & Gürler, 2018, s. 5).

Sosyal bilimcilerin çoğu insanların duygu, düşünce ve davranışlarını açıklamada değerlerin önemli bir görev üstelendiğini söylemektedir (Kuşdil & Kağıtçıbaşı, 2000, s. 59-76). Değer, insanı diğer varlıklardan farklı kılan etkinlikleri, insana ait tüm eylemleri hedeflerine uygun bir şekilde gerçekleştirmesini sağlamaktadır (Kuçuradi, 1995, s. 17-18).

Değerlerin pek çok işlevi vardır. Değerlerin başlıca işlevleri hususunda Joseph Fichter şöyle der:

a) Değerler bireylerin ve etkileşim içinde olduklarının sosyal değerinin yargılanmasında bir ölçüttür.

b) Değerler bireylerin dikkatini arzu edilir, faydalı ve gerekli görülen maddi kültür nesneleri üzerinde yoğunlaştırır.

c) Her toplumda üstün olarak kabul edilen düşünce ve davranış yolları, değerler tarafından gösterilir.

d) Değerler bireyin sosyal rollerini tercih etmesinde ve uygulamasında bireye yol gösterirler.

e) Değerler sosyal kontrol araçlarıdır. Bireylerin neleri yapıp neleri yapmaması gerektiğini belirler.

f) Değerlerin dayanışmayı sağlayan işlevleri de vardır (Fichter, 2006, s. 150).

Genel olarak değerler hem birey hem de toplum açısından önemli birçok işleve sahiptir. Bireysel açıdan kişinin hayatı anlamlandırmasında rehberlik görevi üstlenen değerler toplumsal açıdan da sosyal olarak kabul edilebilir davranışları yapmasında, insanları ortak ilkeler etrafında toplayıp birlik ve beraberlik sağlarlar.

1.3. Değerlerin Özellikleri

Değerlerin özellikleri hususunda birçok görüş ortaya konulmuştur. Değerlerin özelliklerini bilmek, değerleri anlamak bakımından önemlidir.

Fichter, değerlerin toplumsal açıdan önemini vurgulayarak, değerlerin aşağıda belirtilen özelliklere sahip olduğunu ifade eder:

1. “Değerler paylaşırlar. Kişilerin çoğunluğu değerler üzerinde uzlaşmıştır.

2. Değerler herhangi bir bireyin yargısına bağlı değildir.

3. Değerler ciddiye alınırlar. Kişiler değerleri ortak refahın korunması ve gereksinimlerin karşılanması ile birlikte görürler.

4. Değerler coşkularla birlikte bulunur. Kişiler yüce değerler uğruna özveride bulunur, dövüşür hatta bu uğurda ölürlər.

5. Değerler kişilerarası uzlaşma gerektirdiği için kavramsal olarak diğer değerli nesnelerden soyutlanabilir” (Fichter, 2006, s. 79).

1.4. Değerler Eğitimi

“Değerler eğitimi”, bireye değer kazandırma etkinliğidir (Bacanlı & Dombaycı, 2012, s. 2). Daha geniş anlamıyla değerler eğitimi, bazılarının göre değerlerin bilinçli ve programlı bir şekilde öğretilmesi, bazılarının göre ise doğrudan veya dolaylı olarak bireylerin değerlere bakış açısını ve değerler

hakkındaki bilgisini geliştirmesi sürecidir (Hökelekli, 2011, s. 334).

Değerler, öğrenilmesi gereken kavramlardır ve ancak insana öğretilir. İnsanın yeme, içme, cinsellik gibi doğuştan getirdiğı birkaç eğilim dışında tüm davranışları öğrenilmiş davranışlardır. Dolayısıyla değerler de öğrenilmiş olgulardır (Tarhan, 2019, s. 61). Toplumsal bütünlük ve huzurun devamı için toplumdaki değerlerin yeni nesillere aktarılması önemlidir. İçerisinde değerlerin yer almadığı bir eğitim anlayışı düşünülemez (Ulusoy & Arslan, 2014, s. 10).

Değerler eğitiminde çocukların hem bireysel hem de toplumsal açıdan faydalı olacak değerleri gelişimlerine uygun olarak elde etmesi beklenir. Temel insani değerlerin kazanılmasıyla toplumsal düzenin korunması sağlanır (Aydın & Gürler, 2018, s. 15). Altan'a göre değerler eğitiminin uzun vadeli hedefi, toplumda her geçen gün problem oluşturan ahlâkî, etik ve akademik hususlarda kişiye destek olmak, güvenilir ve yaşanılır bir dünya için çaba göstermektir (Altan, 2011, s. 55). Kısacası değerler eğitiminden amaçlanan, bireylerin ahlaki ve insani olgunluğa ulaşmış, karakter ve kişilik anlamında bütünleşmiş iyi kişiler, vatandaşlar olarak yetişmeleridir (Hökelekli, 2011, s. 294).

İnsan düşünen, üreten bir varlıktır. İnsanı diğer canlılardan ayıran özelliklerin başında onun düşünme, düşündüğünü yorumlama ve yeni şeyler üretme özelliğı gelir.

İnsanı diğer varlıklardan ayıran en belirgin özelliğı değerler dünyasına sahip olması ve bu değerlerin onun yaşamına yön vermesidir. Değerler, duygularımızı, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı yöneten standartlar kümesidir (Tarhan, 2019, s. 20). Değerler, toplum ve toplumu oluşturan bireyler üzerinde bir kontrol mekanizması oluşturur. Sağlıklı birey ve sağlıklı bir toplumun alt yapısını oluşturur.

Değerler eğitimi öncelikle ailede başlar. Çünkü eğitimin ilk ve en iyi gerçekleştirildiğı yer ailedir (Aydın, 2007, s. 9). Özellikle ilkokul veya son çocukluk dönemi, eğitim bakımından gerçek bir öğrenme dönemidir (Aybey, 2016, s. 82). Aileden sonra okul ve diğer eğitim kurumları, kitle iletişim araçları ve çevresel etkenler gibi birçok faktör değer eğitiminde, değerlerin kazandırılması sürecinde önemli rol oynar. Toplumsal değerlerin yaşaması değerlerin

içselleştirilmesine bağlıdır (Meydan, Aybey, Dikmen & Dikmen, 2019, s. 127).

Değerler eğitimi, okulların bünyesinde eğitimin yeniden yapılandırılması için desteklenen ve geliştirilerek uygulanan bir projedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, MEB 2012/5 Sayılı Değerler Eğitimi Genelgesi'nde belirtildiği üzere, milli eğitimin amaçları kapsamında bu projenin amacı daha huzurlu, mutlu bir dünya, toplum oluşturmak ve birey için milli, manevi ve evrensel değerlerin farkına varan kaliteli insan yetiştirmek şeklinde ifade edilmektedir.

Değerler eğitimi yetişkin ve yetişmekte olan bireylerin tümüne yönelik yapılan bir eğitim olup birçok yol ve yöntemle gerçekleştirilebilir.

Eğitim insan içindir ve temel amacı insanın bütün yeteneklerini ortaya çıkararak geliştirmek ve duygularının sağlıklı bir şekilde doyurulmasına katkı sunmaktır (Aybey, 2022, s. 916). Bu bağlamda çocuklara değerleri kazandırma hususunda kitle iletişim araçlarından olan dergilerden de yararlanılabilir.

Dergiler bulunduğu toplumun milli ve evrensel değerlerini, gelenek ve göreneklerini, kültürünü yansıtmaları bakımından etkili bir araç olup yeni değerlerin oluşumu, benimsetilmesi ve bu değerlerin yeni nesillere ulaştırılması bakımından önemlidir.

1.5. Türk Milli Eğitim Sisteminde Değerler

Değerler eğitiminin hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemine binaen Milli Eğitim Bakanlığı da değerler eğitimi konusunda çalışmalar yapmaktadır. Günümüzde değerler eğitimi ile ilgili uygulamaları görmek için Milli Eğitim ile ilgili mevzuata bakılmalıdır. Zira okullarda değerler eğitimi Milli Eğitim'in kanun ve yönetmeliklerine göre yapılmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu değerler eğitimi açısından önemlidir. Bu kanunun 2. maddesinde eğitimin genel amaçlarından biri, “değerlere sahip bir toplumun oluşturulması” olarak ifade edilmiştir. Değerler eğitimi bağlamında Milli Eğitim Bakanlığı, 10.09.2010 tarihinde “İlk Ders Genelgesi'ni” yayımlamıştır. Bu genelgede değerler eğitiminde okulların, öğretim programlarının ve öğretmenlere düşen görev ve sorumlulukların önemi dile getirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, eğitimin tüm kademelerinde yer alan öğretim programlarını 2017 yılında güncellemiştir.

Yenilenen programlarda değerler ve değer eğitimi müfredatlarda önemli bir yer tutmuştur. Bu kapsamda adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik olmak üzere on kök değer belirlenmiştir. Yukarıdaki bilgiler ışığında, yenilenen ilköğretim programlarında yer alan kök değerler ve bu değerlere ilişkin tutum ve davranışları gösteren bir tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 1.1: Yenilenen Müfredatlarda Değerler ve Değerlerle ilgili Tutum ve Davranışlar

Değerler	Değerlerle İlişkili Bazı Tutum ve Davranışlar
Adalet	Adil olma, eşit davranma, paylaşma...
Dostluk	Diğerkamlık, güven duyma, anlayışlı olma, dayanışma, sadık olma, vefalı olma, yardımlaşma...
Dürüstlük	Açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma ,güvenilir olma, sözünde durma...
Öz Denetim	Davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu üstlenme, özgüven sahibi olma, gerektiğinde özür dileme ...
Sabır	Azimli olma, tahammül etme, beklemeyi bilme...
Saygı	Alçakgönüllü olma, başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma, diğer insanların kişiliklerine değer verme, muhatabının konumunu, özelliklerini ve durumunu gözetme...
Sevgi	Aile birliğine önem verme, fedakarlık yapma, güven duyma, merhametli olma vefalı olma...
Sorumluluk	Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma; sözünde durma, tutarlı ve güvenilir olma, davranışlarının sonuçlarını üstlenme...
Vatanseverlik	Çalışkan olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, sadık olma ,tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemseme...
Yardımseverlik	Cömert olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma...

Kaynak: MEB, (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine, s.24 <http://ttkb.meb.gov.tr/meb-iys-dosyalar201707/18160003-basin-aciklamasi-program.pdf> adresinden alındı.

1.6. Değer Aktarımında Basılı ve Görsel Yayınların Önemi

Değerler, insanın duygu, düşünce ve davranışlarını yönlendiren ve insanların bir arada yaşamasının temellerini oluşturan, insan hayatının vazgeçilmez unsurlarındandır. İnsan değerli olan, değerleri olan ve değerleriyle değer bulan bir varlıktır. İnsanın, insan olmanın onuruna yaraşır bir yaşam sürmesini sağlayan özelliklerden biri de hiç kuşkusuz sahip olduğu değerlerdir. Değerler; insanın hayatını anlamlandırmasına, düşünce ve davranışlarını şekillendirmesine, sosyal ilişkilerini sağlıklı bir şekilde sürdürmesine ve

geliştirmesine katkı sağlamakta ve nihai olarak da bireyin mutlu olmasında rol oynamaktadır. Sosyal bir varlık olan insanın çevresiyle ve toplumla uyum içerisinde yaşamını sürdürebilmesi için toplumda kabul görmüş olan ortak değerlere sahip olması ve bu değerlere saygı duyması önem arz etmektedir.

Yaşadığımız modern çağda sosyal, ekonomik ve teknolojik alanda hayatımızda meydana gelen değişimler ve dönüşümler olumlu etkilerinin yanı sıra birçok olumsuzluğu da beraberinde getirmiştir. Daha çok genç kuşaklar üzerinde etkili olan bu değişimlerle birlikte günümüz genç nesli geçmişine ait kültür ve geleneklere karşı yabancılaşma, toplumun değerlerinden uzaklaşma gibi bir tehlike ile ne yazık ki karşı karşıya kalmıştır. Özellikle teknolojik alanda meydana gelen değişim ve gelişmeler bir taraftan hayatımızı kolaylaştırırken diğer taraftan değerler dünyamızı tahrip eden yaralar açabilmektedir; yetersizlik, doyumsuzluk, bencillik, yabancılık, umutsuzluk, sabırsızlık gibi... Hızla gelişen ve değişen dünyada bize ait olan ve bizi biz yapan değerleri yeni nesillere aktararak geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın sağlıklı (ruh-beden) ve değerlerine bağlı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak, onları her türlü zararlı alışkanlıklardan ve olumsuzluklardan korumak, kendiyle barışık, ailesi ve çevresiyle uyumlu, kültürel ve ahlaki değerlerini bilen nesiller yetiştirerek toplumun sağlıklı bir şekilde devamını sağlamak açısından “değerler eğitimi” büyük bir önem arz etmektedir.

Kültüre ait değerleri öğretmenin ve genç kuşaklara aktarmanın farklı yolları bulunmakta olup bunun yollarından birisi de çocukların keyifli vakit geçirmelerini sağlayan ve süreklilik arz eden basılı yayınlardan olan dergilerdir. Dergilerin çocuk eğitiminde önemli bir yeri ve işlevi bulunmaktadır. Eğitici ve kişisel gelişime katkı sağlama yönü bulunan dergiler, içeriğinin çeşitliliği ve zenginliği açısından çocukları zararlı alışkanlıklardan koruma, çocukların eğlenerek öğrenmelerini ve zamanlarını verimli bir şekilde geçirmelerini sağlama, toplumun değerlerini yansıtırma, belirli periyotlarla yayımlanmasından kaynaklı güncel konuları da işlemeye elverişli olmalarıyla çocukların yaşama dair bilgi ve tecrübe edinmelerine ve hazır bulunuşluklarına katkıda bulunması açısından büyük önem teşkil etmektedir. Özellikle son yıllarda değerler eğitimi alanında yapılan çalışmalarda bir artış gözlenmekte, bu doğrultuda birçok basılı, görsel ve işitsel yayın da değerler ve değerler eğitime katkısı bağlamında incelenmiş ve

incelenmeye devam edilmektedir. Bu bağlamda özellikle bireyleri zararlı alışkanlıklardan ve bağımlılıklardan korumayı, bireyleri sağlıklı yaşam konusunda bilinçlendirmeyi kendine amaç edinen Yeşilay'ın basılı yayınlarından Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi, içeriğinde özellikle bağımlılıklarla mücadele konusunda çocukları bilinçlendirmesi, teknolojiye alternatif olacak içerikler üretmesi, çocukları doğru bilgilendirmesi, çocukların yaş ve gelişim seviyelerine uygun, hem görsel olarak hem de eğitici yönüyle doğru ve zengin içeriklere sahip olması ve özellikle sosyal hayatımızın sekteye uğradığı/kısıtlandığı, ister istemez teknoloji ile iç içe yaşamak zorunda kaldığımız pandemi sürecinde çocuklara hitap eden yönüyle de büyük önem teşkil etmektedir.

1.6.1. Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi ve Değer Aktarımındaki Yeri

2023 yılı itibarıyla 103 yıllık bir geçmişe sahip olup ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak Yeşilay, binlerce gönüllüsüyle bağımlılıklara karşı bilimsel yöntemlerle mücadele etmeye ve sağlıklı yaşam için çalışmaya devam etmesi yanında çocuklarımızı bağımlılıklardan uzak tutmak gibi bir misyonu da yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu doğrultuda ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak Yeşilay, sahip olduğu birikim ve deneyimle çocukların öğrenirken eğlenmesi, eğlenirken de öğrenmesini sağlamak gibi bir işlevselliği olan çocuk dergileri hususunda da etkin bir şekilde faaliyette bulunmaktadır. İlk sayısı 1969 yılında yayımlanan ve hedef kitlesi 6-10 yaş arası çocuklar olan Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi, içeriğindeki karakterlerle çocukların aklına ve kalbine hitap etmeyi hedefleyen, reklam ve ürün tanıtımına yer vermemesi bakımından çocukları tüketime yöneltmeyen, uzman ekiplerin oluşturduğu güvenli içeriklerle çocukların ruhsal gelişimine katkılar sunma gayesinde olduğunu ifade eden, çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerini, motor becerilerini artırmayı hedefleyen anlayışla yayın politikası izlemekte olan bir dergidir.

1969 ile 1980 yılları arasında toplamda 180 sayı yayımlanan Mavi Kırangıç dergisi tam 35 yıl aradan sonra 2015 yılı Mart ayında tekrar okurları ile buluşmuş ve 20 sayfa olarak yayımlanmaya başlamış, 2016 yılı Ekim ayında 36 sayfaya, 2017 yılı Mart ayında 52 sayfaya çıkarılmıştır. Dergi, 2019 yılı Nisan ayından itibaren ise tekrar 36 sayfa olarak yayımlanmaktadır.

Derginin abonelik iş ve işlemleri hem online (<https://www.yesilaymarket.com>) hem de yurt içi Yeşilay Şubeleri vasıtasıyla yapılabilir. Derginin yıllık ücreti 2023 yılı itibarıyla güncel fiyatı 419 TL olarak belirlenmiştir. Abone olunmaksızın aylık fiyatı 39.90 TL'dir. Ayrıca derginin bütün sayılarına web sitesi (<https://www.yesilay.org.tr/tr/cocuk-dergileri>) üzerinden ulaşılabilir.

Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nde sade ve akıcı bir dil kullanılarak milli ve evrensel değerlerin çocuklara kazandırılması hedeflenmektedir. Dergi, yazı, fotoğraf ve resimlerle zenginleştirilmiş bir görselliğe sahip olup her ay farklı bir kapak konusu ile okurlarıyla buluşmaktadır.

Araştırma kapsamında olan dergilerin sayılara göre kapak konuları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 1.2: Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2019 Yılı Kapak Konuları

Sayı	2019 Yılı	Kapak Konusu
227	Ocak	Büyüklerimi Seviyorum
228	Şubat	Ben Değil Biz Diyelim
229	Mart	Öğrenmeyi Seviyorum
230	Nisan	Kendine Güven
231	Mayıs	Birlikte Başarıya Ulaşalım
232	Haziran	En Güzel Erdem Dürüstlük
233	Temmuz	Hobilerimle Vaktim Değerli Öğrenmek Keyifli
234	Ağustos	Ben Yaparım Çünkü Sorumluluk Sahibiyim
235	Eylül	Zihnim de Düzenli Odam da
236	Ekim	Canım Ailem İyi ki Varsınız!
237	Kasım	Kendimin ve Başkalarının Hakkını Koruyorum
238	Aralık	Çalışıyorum Başarıyorum

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Derginin 2019 yılı Ocak sayısının kapağında nine ve dedesine sarılan mutlu bir çocuk görseline yer verilerek aile büyüklerine sevgiye, Şubat sayısının kapağında ise sınıftaki arkadaşıyla boyalarını paylaşmak isteyen bir çocuk görseli üzerinden paylaşmak değerine vurgu yapılmaktadır. Mart sayısında gitar çalan bir kız resmine yer verilmiş, görselde yer alan hayvan resimleri ile de hayvan sevgisine temas edilmiştir. Nisan sayısında kendine güveni temsil eden bir görsele, Mayıs sayısında ise birlikte bir yapbozu tamamlamaya çalışan çocukların resmine yer verilerek dayanışmaya değinilmiştir. Haziran sayısında yaz ve tatil

temalı bir görsel yer almakta, dürüstlük değeri ile birlikte görselde yer alan hayvan resmi ile de hayvan sevgisi vurgulanmaktadır. Temmuz sayısında bir bahçıvan görseli, Ağustos sayısında fanustaki balığını besleyen bir kız çocuğu resmi, Eylül sayısında planlı ve programlı bir şekilde ders çalışan, odası ve masası düzenli bir çocuk görseli bulunmaktadır. Ekim sayısında bir doğa manzarası, mutlu bir aile tablosu ve bu aile tablosu içerisinde bir kedi görseli yer almaktadır. Kasım sayısında, sokakta birlikte misket oynayan çocuklar ve bir kedi görseline, Aralık sayısında ise bir müsabaka sonucunda başarılı olup dereceye girmiş bir sporcu çocuk görseline yer verilmiştir.

Tablo 1.3: Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2020 Yılı Kapak Konuları

Sayı	2020 Yılı	Kapak Konusu
239	Ocak	Yaşamak Tüm Canlıların Hakkı
240	Şubat	Zamanımı İyi Değerlendiriyorum
241	Mart	Kimler Yeşilay Gönüllüsü Olmak İster
242	Nisan	Gözlemle Keşfedelim
243	Mayıs	Bitmeyen sevgi Anne Sevgisi
244	Haziran	Sabırla Zorlukları Yeneriz
245	Temmuz	Selam Bizi Birbirimize Yaklaştırır
246	Ağustos	Cesaret Bize Güç Verir
247	Eylül	Değişime Açık Olmak
248	Ekim	Dürüstlük Benim Karakterimdir
249	Kasım	Arkadaşlarımı Seviyorum
250	Aralık	Benim Arkadaşım

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Derginin 2020 yılı Ocak sayısının kapağında kış ve hayvan sevgisi temalı bir görsel yer almaktadır. Şubat sayısında, tarihe ve insanlık tarihine ışık tutan kalıntıların ve eserlerin gezilip görülmesini yansıtan bir görsel bulunmaktadır. Mart sayısında Yeşilay bayraklarının bulunduğu ve Yeşilay gönüllülerini sembolize eden bir görsel yer almış, okuyucuda gönüllülük faaliyetleri konusunda bir farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. Nisan sayısında gözlem yapan bir çocuk görseline yer verilmiş, okuyucunun etrafındaki nesnelere ve olaylara karşı farkındalığını artırmak amaçlanmıştır. Mayıs sayısında anneler gününe ve anne sevgisine dikkat çeken bir tasarım, Haziran sayısında ise evlerinin pencerelerinde ve balkonunda keyifli vakit geçiren çocuk görselleri yer almaktadır. Temmuz sayısının kapak tasarımı pandemi sürecine dair izler taşımakta, maskeli iki

çocuğun dirsekleriyle selamlaşmalarının yer aldığı görsel ile okuyucuya pandemi sürecinde uyulması gereken “maske-mesafe-hijyen” kuralı hatırlatılmaktadır. Ağustos sayısında cesareti temsil eden bir görsel bulunmaktadır. Eylül sayısının kapak tasarımında bir tırtıl, kelebek ve çocuk resmi bulunmakta, bu görsel akıllarda tırtılın kelebeğe dönüşme hikayesini canlandırmaktadır. Bu görsel üzerinden okuyucuya kapak konusunu bütünler nitelikte değişimin kötü bir şey olmadığı, değişime açık olunması ve sabırlı olunması gerektiği mesajı verilmektedir. Ekim sayısında yer alan görselde her koşulda dürüst davranılması gerektiği mesajı okuyucuya aktarılmaktadır. Kasım sayısında sonbahar mevsimini yansıtan ve eğlenen çocukların mutluluğunun resmedildiği bir görsel bulunmaktadır. Aralık sayısında arkadaşlığın önemine dikkat çekilmiş, engelli bir çocuk görseline de yer verilerek bu konuda okuyucuya farkındalık kazandırılmaya çalışılmıştır.

Tablo 1.4: Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2021 Yılı Kapak Konuları

Sayı	2021 Yılı	Kapak Konusu
251	Ocak	Hayallerime Ulaşmak İçin Çalışıyorum
252	Şubat	İyimserliğin Gücü
253	Mart	Vaktimizi Verimli Kullanalım
254	Nisan	Nezaket Dünyamızı Güzelleştirir
255	Mayıs	Kendime Güveniyorum Sorumluluk Alıyorum
256	Haziran	Zamanımı Yönetiyorum
257	Temmuz	Paylaştıkça Dünyamız Güzelleşir
258	Ağustos	Harekete Geç
259	Eylül	Hoşgörü; Sevgi ve Saygı İle El Eledir
260	Ekim	Sorumluluklarımı Severek Yerine Getiriyorum
261	Kasım	"Hayır" Demek Benim Hakkım
262	Aralık	Yiyelim İçelim İsfraf Etmeyelim

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Derginin 2021 yılı Ocak sayısında hayallerine ulaşmak için ders çalışan bir çocuk görseline yer verilerek çalışmanın önemine dikkat çekilmiştir. Şubat sayısında iyimserliği ve hayvan sevgisini yansıtan bir görsel bulunmaktadır. Mart sayısında resim yapan mutlu çocuk görseli yer almaktadır. Ayrıca kapaktaki görselde yer alan Yeşilay flamaları ile de Yeşilay Haftası vurgulanmaktadır. Nisan sayısında dedesine su götüren bir çocuk resmi dikkat çekmektedir. Mayıs sayısında yer alan görsel ile okuyucuya sorumluluk değeri aktarılacak istenmiştir. Görselde yer alan kedi resmi ile hayvan sevgisine vurgu yapılmaktadır. Görselde ayrıca pandemi sürecinden aşına olduğumuz maske kuralına dikkat çekildiği

görülmektedir. Haziran sayısında zamanı planlı ve programlı kullanma mesajı veren ve okumanın önemini simgeleyen çizimlere yer verilmiştir. Temmuz sayısında yaz temalı bir kapak okuyucuyu karşılamaktadır. Kumdan kale yapan çocuğun elindeki küreği arkadaşıyla paylaşması görseliyle paylaşmak değerinin vurgulandığı görülmektedir. Ağustos sayısında milli takım formasıyla futbol oynayan çocukların görseline yer verilmiştir. Eylül sayısında hayvan sevgisinin ve mutluluğun yansıtıldığı bir görsel tercih edilmiştir. Ekim sayısında ağaca kuş yuvası asan bir çocuk görseline yer verilmiş, okuyucuya bu konuda duyarlılık kazandırılmak istenmiştir. Kasım sayısında kendisini oyun oynamaya çağıran arkadaşına ders çalıştığını söyleyen bir çocuk görseli yer almakta, görsel üzerinden çocuklara istemedikleri durumlara karşı “hayır” diyebilme haklarının bulunduğu mesajı verilmektedir. Aralık sayısında sağlıklı besinlerle kahvaltı yapan bir çocuk görseline yer verilerek sağlıklı beslenmenin önemine dikkat çekilmektedir.

Tablo 1.5: Mavi Kırkangıç Yeşilay Çocuk Dergisi 2022 Yılı Kapak Konuları

Sayı	2022 Yılı	Kapak Konusu
263	Ocak	Gülümseyin Çekiyorum
264	Şubat	Gözlemleyerek Öğreniyorum
265	Mart	Yardım İste ve Başar
266	Nisan	Birlikte Başarıyoruz
267	Mayıs	Öfkemizi Kontrol Edebiliriz
268	Haziran	Haydi Dışarıya Oyun Oynamaya
269	Temmuz	Doğayı Niçin Sevmeliyiz?
270	Ağustos	İletişime Önem Verelim
271	Eylül	Öğrenmek Hayatımızı Zenginleştirir
272	Ekim	Dürüstlüğe İnanıyorum
273	Kasım	Hedefim İçin Çalışıyorum
274	Aralık	Hayal Ettikçe Güçlüyüm

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Derginin 2022 yılı Ocak sayısında kış temalı bir görsel yer almaktadır. Şubat sayısında gözlem yapan bir çocuk görseli üzerinden deneyimleme yoluyla öğrenmenin önemine dikkat çekilmektedir. Mart sayısında ağaçta kalan bir kediye yardım eden bir çocuk görseli yer almakta, okuyucuya çevresindeki olaylara karşı duyarlı olma mesajı aktarılmaktadır. Nisan sayısında bahçe çitlerini boyayan bir çocuk görseli bulunmakta, ayrıca 23 Nisan coşkusuna da yer verildiği görülmektedir. Mayıs sayısında elindeki simidi martıya kaptıran bir çocuk görseli üzerinden insanın beklenmedik durumlarla karşılaşabileceği, böyle durumlarda

kendini kontrol edebilmesi gerektiği mesajı sezdirilmektedir. Haziran sayısında parkta oyun oynayıp eğlenceli vakit geçiren mutlu çocuk görselleri yer almaktadır. Temmuz sayısında doğa ve hayvan sevgisini yansıtan bir görsele yer verilmiştir. Ağustos sayısında iletişimi konu alan bir kapak tasarımı bulunmaktadır. Eylül sayısında kitap okuyan yaşlı bir adam ve bir çocuk görseline yer verilerek okumanın her yaşta önemli olduğu mesajı verilmektedir. Ekim sayısında eğlenen bir çocuk ve bir kedi görseli, Kasım sayısında ise ağaç resmi çizen bir çocuk görseli yer almaktadır. Aralık sayısında kış manzarası, karların üzerinde yıldızları seyrederek hayal kuran bir çocuk ve bir köpek resmi yer almaktadır.

Araştırmaya esas olan dergi sayılarında yer alan bölüm başlıkları ise şu şekildedir; “Hayat Bilgisi”, “Bilim Merkezi”, “Yeşilcan’ın Maceraları”, “Bir Gül Nine Hikayesi/ Can’dan Bir Hikaye”, “Doğa ve Çevremiz”, “Önce Sağlık”, “Büyüyünce Ne Olsak?”, “Tarih Sokağı”, “Az Gittik Uz Gittik”, “Dünya Çocukları”, “Hayvanların İlginç Dünyası”, “Haydi Spor Yapalım”, “İlginç Bilgiler”, “Nasıl Yapılır?”, “Botanik Bahçesi”, “Müzik Kutusu”, “Ailemle Birlikte”, “Origami”, “Kültür Sanat”, “Etkinlik”, “Bu Ay Neler Var?”, “Kral Şakir”, “Mutfakta”, “Müzede”, “Dönüştür ve Oyna/Dönüştür ve Kullan”, “Haydi Yap”, “Yap Oyna”, “Evde Oyun”, “Evde Deney”, “Evde Kal”, “Kim, Neyi, Nasıl Yapar?”, “Doğada Yaşam”, “Duyuru”, “Çözelim Eğlenelim”, “Çizelim Öğrenelim”, “Sizden Gelenler”.

Araştırma kapsamında olan dergilerin bölüm başlıklarına ve bu bölüm başlıklarının derginin hangi sayılarında bulunduğu dair bilgiler ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1.6: Mavi Kırılgaç Yeşilay Çocuk Dergisi’nde Yar Alan Köşeler/Bölümler

Dergi Köşeleri/Bölümleri	Köşelerin/Bölümlerin Bulunduğu Dergi Sayıları
Hayat Bilgisi	227-274
Bilim Merkezi	227-274
Yeşilcan’ın Maceraları	227-274
Bir Gül Nine Hikayesi/ Can’dan Bir Hikaye	227-274
Bu Ay Neler Var?	227-274
Çizelim Öğrenelim	227-274
Çözelim Eğlenelim/ Biraz da Eğlenelim	227-274
Önce Sağlık	227-258, 260-271, 273, 274
İlginç Bilgiler	227-265, 268-274
Nasıl Yapılır?	227-256, 259-261, 263-268, 271, 272, 274
Doğa ve Çevremiz	227-242, 244-250, 252, 257, 259-261, 263-274
Sizden Gelenler	227-260, 266
Büyüyünce Ne Olsak?	227-243, 245, 246, 249, 252, 259, 260, 265, 267-274
Dünya Çocukları	227-242, 245-247, 252, 261, 263, 267, 269, 271-273
Haydi Spor Yapalım	227-229, 248-251, 256-258, 262, 265, 267-270, 273, 274
Kültür Sanat	227-231, 234-237, 239, 241, 245-250, 257
Hayvanların İlginç Dünyası	227-229, 259, 262, 263-268, 270, 274
Tarih Sokağı	227-229, 253, 255, 258, 260, 264, 266, 267, 271
Botanik Bahçesi	227-229, 247-248, 251, 254, 256, 258, 262
Haydi Yap	243, 244, 265, 266, 268-274
Evde Deney	256-259, 261-263
Ailemle Birlikte	251-256
Az Gittik Uz Gittik	227-229, 255, 260, 261
Etkinlik	232, 233, 261-263, 272
Evde Oyun	242-244, 251, 254, 255
Müzik Kutusu	227-229, 250, 253, 266
Mutfakta	257, 259, 262, 270
Origami	227-229, 258
Dönüştür ve Oyna/Kullan	257, 258
Duyuru	238, 240
Evde Kal	243, 244
Kral Şakir	253, 254
Doğada Yaşam	269
Kim, Neyi, Nasıl Yapar?	264
Müzedede	260
Öğrenelim	237
Yap Oyna	264

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1.6’da görüldüğü üzere araştırmada örneklem olarak belirlenen dergi sayılarında yer alan bölüm başlıklarından “Hayat Bilgisi”, “Bilim Merkezi”,

“Yeşilcan’ın Maceraları”, “Bir Gül Nine Hikayesi/Can’dan Bir Hikaye”, “Bu Ay Neler Var?”, “Çözelim Eğlenelim/Biraz da Eğlenelim” ve “Çizelim Öğrenelim” bölümleri incelenen dergilerin tamamında yer almakta iken “Öğrenelim” bölümüne derginin sadece 2019 yılı Kasım sayısında, “Evde Kal” bölümüne 2020 yılı Mayıs ve Haziran sayılarında, “Ailemle Birlikte”, “Müzedeyim”, “Kral Şakir”, “Dönüştür ve Oyna” isimli bölümlere derginin 2021 yılında yayımlanan bazı sayılarında, “Kim, Neyi, Nasıl Yapar?” ve “Yap Oyna” bölümlerine 2022 yılı Şubat sayısında, “Doğada Yaşam” bölümüne ise sadece 2022 yılı Temmuz sayısında yer verilmiştir.

Dergide yer alan bu bölümler hakkında tanıtıcı bilgiler kısaca şu şekildedir:

“Hayat Bilgisi” köşesinde derginin aylık kapak konusu olarak belirlenen konular işlenmekte, bu konuların genel olarak “değer” bazlı olduğu görülmektedir. Bu bölümde konular anlatılırken açık ve anlaşılır olması açısından kısa metinlere, spot cümlelere, atasözleri ve deyimlere, somut örneklerle, tavsiye ve etkinliklere yer verilmiştir.

“Bilim Merkezi” köşesinde, fen, teknoloji, doğa vs. gibi farklı alanlarda ve farklı konularda bilimsel bilgiler ve kavram açıklamaları yer almakta, okuyucunun hem merak duygusunu gidermeye hem de doğru bilgiler edinmesine katkıda bulunmaktadır.

“Yeşilcan’ın Maceraları” isimli çizgi roman köşesinde Yeşilcan ve arkadaşlarının diyaloglarına ve birlikte yaşadıkları maceralara yer verilmektedir. Bu bölümde çizgi karakterler aracılığıyla, eğlenceli bir sohbet havasında okuyucuya örnek davranış modelleri gösterilmekte, metin aralarında değer aktarımları yapılmakta, duygular ve sağlıkla ilgili mesajlar verilmekte, belirli gün ve haftalara, milli bayramlara değinilmektedir.

“Hayvanların İlginç Dünyası” köşesi dergilerin bazı sayılarında bulunmakta, bu bölümde hayvanların özellikleri, yaşam alanları ve beslenme şekilleri gibi tanıtıcı bilgiler yer almaktadır.

“Bir Gül Nine Hikayesi/Can’dan Bir Hikaye” köşelerinde derginin o ayki kapak konusu ile uyumlu konular ele alınmakta, Gül ninenin anlattığı ileti dolu hikayeler ve Can ile kurduğu sıcak, samimi, sevgi dolu diyaloglar üzerinden

doğru davranış kalıpları ve birtakım değerler okuyucuya aktarılmaktadır. Bu bölümün sonunda Can, kıssadan hisse şeklinde, Gül ninenin anlattıklarından öğrendiklerini “Can’ın Not Defteri” kısmında kısa ve öz bir şekilde okurla paylaşmaktadır.

“Nasıl Yapılır?” köşesinde, çocukların üretkenliklerini ve farklı alanlardaki becerilerini geliştirmeye yönelik olarak ebeveynleri ile birlikte yapabilecekleri çeşitli aktiviteler yer almaktadır.

“Doğa ve Çevremiz” köşesinde doğa, doğa olayları ve çevremizle ilgili hem eğitici bilgiler hem de bilinç kazandırıcı mesajlar yer almaktadır.

“İlginç Bilgiler” köşesinde çok çeşitli alanlarda eğlenceli, dikkat çekici, faydalı ve eğitici bilgiler yer almaktadır. Bu bölümde bir taraftan okuyucunun merak duygusuna hitap eden bilgiler verilirken bir taraftan da doğru bilinen yanlışlar düzeltilmekte, cümleler arasında temizlik ve sağlıkla ilgili mesajlar iletilmekte, okuyucuda çevresiyle ilgili farkındalık oluşturtacak içeriklere yer verilmektedir.

“Önce Sağlık” köşesinde sağlık ve sağlıklı yaşam hakkında bilgiler ve tavsiyeler yer almaktadır.

“Tarih Sokağı” köşesinde, kültürümüzde ve tarihimizde önemli olan kişiler ve olaylar hakkında bilgiler verilmektedir.

“Büyüyünce Ne Olsak?” köşesinde farklı meslek tanıtımları yer almaktadır. Bu meslek gruplarına sahip kişilerin görevlerinin neler olduğu, hangi araç gereçleri kullandığı, nerelerde çalıştığı ve hangi özelliklere sahip olduğuna dair bilgiler verilerek okuyucunun kendi yeteneklerinin ve özelliklerinin farkına varıp kendine en uygun mesleği seçmesine katkıda bulunulmak amaçlanmaktadır.

“Kültür ve Sanat” bölümünde çocuklara yönelik kitap ve film önerileri yer almaktadır.

“Bu Ay Neler Var?” köşesinde belirli gün ve haftalara değinilmekte, bu gün ve haftalar hakkında kısa bilgiler verilerek okuyucuda farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır.

“Haydi Spor Yapalım” köşesinde farklı spor dalları hakkında tanıtıcı bilgiler verilmektedir.

“Dünya Çocukları” köşesinde farklı ülkeler tanıtılmakta, tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra kültürüne ait kısa bilgiler de verilmektedir.

“Botanik Bahçesi” köşesinde farklı sebze, meyve ve bitkilerin tanıtımı yapılmaktadır. Bölüm sonunda tanıtımı yapılan meyve ile ilgili bir aktivite yer almaktadır.

“Müzik Kutusu” köşesinde farklı müzik aletlerinin tanıtımı yapılmaktadır.

“Az Gittik Uz Gittik” köşesinde ülkemizdeki farklı şehirlerin tanıtımı yapılmakta, bu şehirlerdeki tarihi açıdan önemli mekanlar ve kültürüne ait bilgilere yer verilmektedir., doğal güzelliklerine ve kültürüne ait özelliklere yer verilmiştir.

“Etkinlik”, “Evde Deney”, “Mutfakta”, “Haydi Yap”, “Yap Oyna”, “Dönüştür ve Kulllan”, “Dönüştür ve Oyna”, “Doğada Yaşam” köşelerinde, çocukların deneyerek ve eğlenerek öğrenmelerine, keyifli vakit geçirmelerine, üretme becerilerinin ve öz güvenlerinin gelişimine katkı sağlayacak çeşitli, eğlenceli ve eğitici etkinlikler yer almaktadır.

“Origami”, “Çizelim Öğrenelim”, “Çözelim Eğlenelim” köşelerinde çocukların zihinsel ve motor becerilerinin yanı sıra sanatsal yeteneklerini de geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır. “Origami” köşesinde çocukların el-göz koordinasyonu ve ince motor becerilerinin gelişimine katkı sağlayacak kağıt katlama etkinlikleri, “Çizelim Öğrenelim” köşesinde çocukların resim yapma ve çizim kabiliyetlerini geliştirmeye yönelik etkinlikler yer almakta, “Çözelim Eğlenelim” köşesinde ise dergide o ay işlenen konuların özeti niteliğinde içerik ve görsellerle hem konu tekrarı yapılmakta hem de çocukların zihinsel becerilerini geliştirmeye ve eğlenceli vakit geçirmelerine yönelik bulmacalar yer almaktadır.

“Evde Oyun” köşesinde, çocukların evde keyifli vakit geçirmelerini sağlayacak oyunlar yer almaktadır.

“Evde Kal” köşesinde, pandemi sürecinde çocukların evde keyifli vakit geçirmelerini sağlayacak etkinliklere, sanatsal ve kültürel aktivitelere yer verilmiştir.

“Ailemle Birlikte” köşesinde çocukların ailesiyle birlikte keyifli ve kaliteli vakitler geçirebileceği aile katılımlı etkinlikler yer almaktadır.

“Sizden Gelenler” köşesinde okurların gönderdiği fotoğraflar yer almaktadır.

Araştırma kapsamında olan dergilerin sadece iki sayısında yer alan “Kral Şakir” isimli çizgi roman köşesinde “23 Nisan” ve “Yeşilay Haftası” konu edinmiştir.

Araştırma kapsamında olan dergilerin sadece bir sayısında yer alan “Müze” köşesinde ülkemizde dinazor fosillerinin bulunduğu müzeler hakkında kısa bilgiler verilmektedir.

Araştırma kapsamında olan dergilerin sadece bir sayısında yer alan “Kim, Neyi, Nasıl Yapar?” köşesinde animasyon ve animatör hakkında bilgiler yer almaktadır.

Derginin arka kapağında ise geleneksel sokak oyunları ve kültürümüze ait oyunlar yer almakta, her ay farklı bir oyun hakkında bilgi verilmektedir.

Yukarıdaki verilen bilgiler değerlendirildiğinde değerlere yer verilen müstakil bölümler sırasıyla; “Hayat Bilgisi”, “Yeşilcan’ın Maceraları”, “Bir Gül Nine Hikayesi/Can’dan Bir Hikaye” bölümleridir.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE UYGULAMASI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve analizine yönelik bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada Yeşilay'ın süreli yayınlarından Mavi Kırılgaç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanmış toplam 48 sayısında yer alan değerlerin tespitine yönelik nitel bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu değerler, Milli Eğitim Bakanlığı 2010/53 sayılı genelgede belirtilen değerler açısından detaylı olarak incelenmiş, ulaşılan bulgular tanımlanmış ve yorumlanmış, daha sonra değerlerin okuyucuya hangi yöntemle verildiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yöntemi ve betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. *“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen konular hakkında bilgi içeren belgelerle veri sağlama tekniği ve analiz yöntemidir” (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 189).*

2.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Yeşilay tarafından 6-10 yaş arası çocuklar için yayımlanmakta olan Mavi Kırılgaç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin bütün sayıları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise derginin 2019 ile 2023 yılları arasında yayımlanan tüm sayıları oluşturmaktadır. Bu bağlamda 2019 yılı Ocak sayısından itibaren 2022 yılı Aralık sayısı dahil olmak üzere toplam 48 dergi incelenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Mavi Kırılgaç Yeşilay Çocuk Dergisi'nde yer alan değerleri analiz etmek amacıyla “Betimsel Analiz Yaklaşımı” kullanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilen verilerin belli bir çerçeveye bağlı olarak tasnif edilmesi, özetlenerek yorumlanması ve bu suretle ilgili kavram ve ilişkilere ulaşmayı sağlayan analizdir (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 224).

Verilerin toplanması sürecinde Yeşilay Kurumu Bilecik Şubesi ziyaret edilmiş, ilgili derginin Yüksek Lisans tez çalışmasında kullanılacağı bilgisi

verilmiş ve bu doğrultuda çalışmaya esas olarak değerlendirmesi yapılacak olan dergi sayılarının tarafımıza iletilmesi yönünde talepte bulunulmuştur. Talebimiz kurum tarafından olumlu karşılanmış ve çalışmada kaynak olarak kullanılacak dergiler Yeşilay Bilecik Şubesi'nden tedarik edilmiştir. Dergide yer alan görseller ise derginin web sayfasından tedarik edilerek çalışmada kullanılmıştır.

Çalışmanın veri analizinde ise öncelikle örneklem olarak belirlenen Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanan 48 sayısında yer alan bütün yazın türleri baştan sona ayrıntılı bir şekilde incelenerek değerlerin doğrudan verildiği, dolaylı verildiği ya da sezdirildiği iletiler tespit edilmeye çalışılmış, daha sonra değerlerin bulunduğu kısımlar alıntılanarak betimsel olarak yorumlanmıştır. Ayrıca dergide yer alan görseller üzerinden hangi değerlere vurgu yapıldığı, hangi bölümde/köşede hangi değerlerin ele alındığı, bu değerlerin okura ne şekilde aktarıldığı belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 48 sayısı baştan sona dikkatle okunarak incelenmiş ve tespit edilen değerler MEB'in öğretim programlarında belirlemiş olduğu on kök değer ile ilişkilendirilmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZLERİ

Çalışmanın bu bölümünde Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin araştırmaya konu olan sayılarında hangi değerlerin ne şekilde yer aldığı ve okura hangi yöntemlerle aktarıldığı ile ilgili araştırma kapsamında elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nde Yer Alan Değerler

Ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak Yeşilay, bağımlılıklara karşı bilimsel yöntemlerle mücadele etmeye ve sağlıklı yaşam için çalışmaya devam etmesi yanında çocuklarımızı bağımlılıklardan uzak tutmak gibi bir misyonu da yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu doğrultuda çocukların öğrenirken eğlenmesini, eğlenirken de öğrenmesini sağlamak gibi işlevselliği bulunan çocuk dergileri kapsamında, 6-10 yaş aralığındaki çocuklara yönelik hazırlanan Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasındaki 48 sayısı incelenmiş ve aşağıda yer alan değerler tespit edilmiştir.

Bu değerler; MEB tarafından on kök değer olarak belirlenen “adalet”, “dostluk”, “dürüstlük”, “öz denetim”, “sabır”, “saygı”, “sevgi”, “sorumluluk”, “vatanseverlik”, “yardımseverlik” değerleri ile bunların dışında tespit edilen “affetmek”, “arkadaşlık”, “azim”, “başarı”, “birlik ve beraberlik”, “cesaret”, “çalışma”, “çevre duyarlılığı”, “dayanışma”, “empati”, “eşitlik”, “farkındalık”, “fedakarlık (özveri)”, “gönüllülük”, “hak”, “hayallerin peşinden gitme”, “hoşgörü”, “iş birliği”, “iyilik”, “iyimserlik”, “kararlılık”, “kültürel mirasa sahip çıkma”, “merhamet”, “misafirperverlik”, “nezaket”, “öğrenmeyi sevmek”, “öz güven”, “paylaşmak”, “planlı ve düzenli olmak”, “sağlıklı yaşam”, “selamlaşmak”, “şefkat”, “temizlik”, “tutumluluk-tasarruf”, “ümitvar olmak”, “vefa”, “zamanı verimli kullanmak” ve “zararlı alışkanlıklardan kaçınmak” değerleridir. Bu değerlerden birbiriyle yakın ve ilintili olanlar bir arada ele alınmış, sonrasında MEB'in belirlediği on kök değer ile ilişkilendirilmiştir. Bu bağlamda “sağlıklı yaşam ile zararlı alışkanlıklardan kaçınma”, “hoşgörü ile affetme”, “temizlik ile çevre duyarlılığı”, “sevgi ile şefkat, vefa ve misafirperverlik”, “dayanışma ile iş birliği”, “dostluk ile arkadaşlık”, “çalışmak ile başarı, azim ve kararlılık”, “adalet ile hak ve eşitlik” değerleri birlikte ele

alınarak değerlendirilmiştir.

Bu bölümde öncelikli olarak tespit edilen kök değerler dergideki ilgili sayılarda en çok yer verilen değerlerden en az yer verilen değerler sıralamasına göre ele alınmış, kök değerlerle ilintili olan alt değerler ise bu kök değerler altında alt başlıklar halinde verilmiş ve dergide yer alan metinlerde okuyucuya hangi yöntemle değer kazandırıldığı belirlenmiştir.

3.1.1. Öz Denetim

Bu kök değer altında, “öz güven, cesaret, planlı ve düzenli olma, zamanı verimli kullanma, hayallerinin peşinden gitme, ümitvar olma, iyimserlik, tutumluluk-tasarruf, sağlıklı yaşam ve zararlı alışkanlıklardan kaçınma” değerlerine yer verilmiştir.

Öz denetim (kendini bilme) kavramı; bireyin kendi şahsi karakter özelliklerini tanıması ve bilmesi, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olması, duygu ve düşüncelerine ait iyi ve kötü yanlarını tanıması, iradesinin güçlü ve zayıf olduğu durumlardan haberdar olması, doğru bir benlik algısına sahip olması anlamlarına gelir (Yaran, 2019, s. 197). Öz denetimli olma değeri, kişinin davranışlarının sorumluluğunu üstlenmesi ve kendine olan güven duygusunu da barındırır. Ne olduğunu, hayatta ne istediğini, hangi yönde yürümesi gerektiğini bilmek buna bağlıdır. Kendini tanımak, davranışlarını kontrol etmek demektir. Kendini tam olarak tanıyan insan hayatını kendisi yönetebilir (Hökelekli, 2011, s. 15).

Dergide öz denetim değerine ilişkin şu ifadelere yer verilmiştir:

“Hayat Bilgisi” köşesinde, arkadaşlık ilişkilerinde anlaşmazlıkların olabileceğine, bu anlaşmazlıkların çözümünde kendine güvenen bir birey olmanın yanı sıra duyguları kontrol edebilmenin, öfkeli anlarda sakin kalabilmenin, kendini doğru ifade edebilmenin, kendini bilmenin ve tanımanın önemine değinilmiştir (Yeşilay, 2021/e, s. 4).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” köşesinde “Kükremeyen Aslan” hikâyesine yer verilerek kendini kontrol etmenin önemine değinilmiştir. Ormanların birinde tüm sorunları sakin bir tavırla çözmeye çalışan ve hiç kükremeyen hatta kükremeyi

bile unutan bir aslan yaşarmış. Yaramaz tilki hariç tüm hayvanlar onu çok sever ve sözünü dinlermiş. Günün birinde tilkinin yaptığı kötü bir şey karşısında aslan artık dayanamamış ve öyle bir kükremiş ki tilki korkup kaçmış. Aslanın kükremesinden ormandaki diğer hayvanlar da çok korkmuşlar ve aslandan uzaklaşmışlar. Yalnız kalan aslan daha sonra arkadaşlarını çağırıp bir anlık öfke ile öyle davrandığını, kendisine güvenebileceklerini söyleyerek özür dilemiş ve mutlu günlerine dönmüşler. Bu hikâyeye üzerinden okuyucuya oto-kontrol değeri kazandırılmak istenmiş, ayrıca hikâyenin sonunda Gül ninenin *“Ne dersiniz? Aslan, kupayı hak etmiş mi sizce? Bence hak etmiş. Çünkü kendisini kontrol etmeyi başarmış. Çevresindekilerle anlaşmanın en güzel yolunun akıllıca düşünmek ve sakın hareket etmek olduğunu anlamış. Unutmayın çocuklar! Asıl güçlü olan, kendisini tanıyıp kontrol edebilendir.”* cümlelerine yer verilerek kendini kontrol etmenin önemine vurgu yapılmıştır (Yeşilay, 2021/h, s. 10).

Kapak konusu, “Hayır Demek Benim Hakkım” şeklinde belirlenmiş olan derginin “Hayat Bilgisi” köşesinde çocukların birçok haklarının bulunduğu, bu haklardan birinin de istemedikleri durumlarla karşılaştıklarında “hayır” diyebilme hakkı olduğu ve bu hakkını kullanmanın önemi üzerinde durulmuştur. “Hayır” diyebilmenin doğal bir tepki olduğuna, bazı durumlarda insanı istenmedik sonuçlarla karşılaşmaktan koruduğuna, insanın kendisine olan saygısını artırdığına değinilerek bu hakkı dilediği zaman kullanabileceği hususunda farkındalık kazandırılmak istenmiştir (Yeşilay, 2021/k, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, Yeşilcan ve Efe karakterleri parkta oynarlarken arkadaşları Ece’yi de oyunlarına davet ederler fakat Ece o sırada kitap okuduğu için arkadaşlarının davetine “hayır” diyerek cevap vermiştir. Ece kitabını bitirdikten sonra arkadaşlarının oyununa iştirak etmiştir. Bu çizgi hikâyede çocukların istemedikleri durumlarda arkadaşlarına da “hayır” diyebileceği, bunun arkadaşlığa bir zarar vermeyeceği mesajı okuyucuya verilmektedir. Ayrıca hikâyenin bir bölümünde Ece’nin okuduğu kitabın uçmayı isteyen bir kurbağayı anlattığına değinilmiş, kitabın son sayfasında da *“Kargaların yardımı ile uçan kurbağa, asıl mutluluğun, kendisini olduğu gibi kabullenmek ile ilgili olduğunu anladı. Bir ağaç kovuğunun dibinde, karga arkadaşlarına el salladı.”* cümlelerinin yer aldığına değinilerek insanın kendisini ve çevresindekileri olduğu gibi kabul etmesinin önemine dikkat çekilmiştir (Yeşilay, 2021/k, s. 8).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde, Can’ın okuldaki boş derslerinde arkadaşlarından birisinin Can’ı ve birkaç arkadaşını mahallelerine davet etmesinden, arkadaşının ısrarcı teklifine rağmen kararından vazgeçmeyip “hayır” demesinden bahsedilmektedir. Can burada anlattığı olayda yaşadıklarından çıkardığı sonucu da *“Çocuk ya da yetişkin olmak değil önemli olan. Hangi yaşta olursam olayım, kendim gibi olmak istiyorum. Her yerde ve her koşulda Mustafa Can gibi davranmaya kararlıyım.”* şeklinde ifade etmiştir. Hikâyede, ısrarcı olmanın yanlış bir davranış olduğu ifade edilerek kararlara saygı duymak gerektiğine değinilmiş, duygu ve düşüncelerimizi ifade ederken kırıncı olmamaya dikkat çekilerek “hayır” diyebilmenin ve kendimizi doğru ifade edebilmenin önemine yer verilmiştir. Ayrıca anlatılan hikâyede, sevgi, saygı, nezaket, duyarlılık, kararlılık, güven, öz güven değerlerinin de işlendiği görülmektedir (Yeşilay, 2021/k, s. 10).

Kapak konusu “Öfkemizi Kontrol Edebiliriz” şeklinde belirlenmiş olan sayıda Yeşilcan, duyguları kontrol edebilmenin mümkün ve öğrenilir olduğuna değinerek söz başlamakta; Ece karakteri, asıl güçlü olanın öfkesine yenik düşmeyen kişi olduğuna vurgu yapmakta; Efe ise “Odam ve Kalbim” isimli şiirinde okuyucuya odasındaki her şeyin yerli yerinde olduğu gibi duygularının da yerli yerinde olması gerektiği mesajını vermekte, sevgi ve mutluluğun kalbinde en önemli payeye sahipken öfkeyi sığdıracak bir yer bulamadığını ifade etmektedir.

“En sevdiğim oyuncuğım

Kendi kutusunda

Bir ben bilirim yerini

En güzel kitaplarım

Üst rafta dizili

Mutluluk ve sevgi

Kalbimin ilk çekmecesinde

Hüzün ise ikinci

Kızgınlığı sakladım bir köşeye

Öfkeyi ise sığdıramadım bir yere

Şimdilik beklemede

Bir gün, o da bulur kendi yerini” (Yeşilay, 2022/e).

“Hayat Bilgisi” köşesinde öfkeyi kontrol etmenin öneminden bahsedilmekte, herkesin zaman zaman öfkelenebileceği fakat hem kendimize hem de çevremize zarar vermemek için öfkenin kontrol edilmesi gerektiği üzerinde durularak öfkenin neden kaynaklanabileceği ve öfke ile nasıl başa çıkılabileceği ile ilgili bilgiler verilmekte, öfkemizi kontrol edebilmek için önce nedenini bilmek gerektiği vurgulanmaktadır. Öfke patlamalarının arkadaşlarla veya aile üyeleriyle sağlıklı ilişki içinde olmayı engelleyebileceği, böyle durumlarda öfkeye sebep olan ortam ve durumlardan uzaklaşarak ya da bizi sakinleştirip rahatlatacak aktivitelerde bulunarak öfkeyi kontrol altına almak gerektiği vurgulanmaktadır. Tüm çabalara rağmen yine de öfke duygusundan sıyrılamıyor, kendimize ve çevremize zarar veriyorsak büyüklerimizle görüşüp bir uzmandan yardım alınması gerektiği ifade edilmektedir (Yeşilay, 2022/e, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, “Ses Orkestrası!” başlığı altında öfke konusuna değinilmiş ve öfke kontrolüne yönelik güzel bir örneğe yer verilmiştir. Hikâyede Efe, duyduğu sestten dolayı doğru dürüst uyuyamadığı için öfkelenmeye başlar ve arkadaşları sakinleşmesi için Efe’ye “*Sakin ol Efe. Öfkeni kontrol etmeye çalış.*”, “*Sakinleşmek için ona kadar say. Hadi, 1, 2, 3...*” şeklinde tavsiyelerde bulunurlar. O sırada yakınlarında bulunan yaşlı bir amca çocuklara duydukları bu ağaçkakan sesiyle bir ses orkestrası kurarak oyun oynamaları fikrini verir. Efe’nin öfkesi yatışır ve çocuklar hep birlikte keyifli bir vakit geçirmeye başlarlar (Yeşilay, 2022/e, s. 8).

“Kopan Sadece Fırtına mıydı?” isimli hikâyede Can’ın anlattığı anısında öfkenin yıkıcı etkisine yer verilmiştir. Güçlü bir duygu olan öfkenin kontrol edilmesi gerekir zira kontrol edilmemiş bir öfke insanı bir anda etkisi altına alıp bazen telafisi zor olan hasarlar ortaya çıkarabilir bazen de telafisi mümkün olmayan durumlarla karşı karşıya bırakabilir. Öfkemizi bazen doğru bir şekilde nasıl ifade edeceğimizi bilemeyerek kendimize ya da çevremize zarar verebilir, çevremizdeki insanlarla olan iletişimde kopukluklar, kırgınlıklar, üzüntüler yaşayabiliriz. Buradaki hikâyede Can öfkesine hakim olamadığı ve arkadaşının kalbinin kırılmasına sebep olduğu bir anısından bahsederken nasıl olduğunu anlayamadığı kadar kısa bir sürede öfkesine yenik düştüğüne değinmiş, öfkesi geçip sakinleştiğinde ve olup bitenin farkına vardığında yaşadığı pişmanlık ve suçluluk duygusunu ifade ederek arkadaşından özür dileme çabasına girdiğinden

bahsetmiştir. Hikâyede öfke gibi güçlü bir duyguda kontrolü elden bırakmamanın önemi vurgulanırken yaşadıklarımızdan ders çıkararak aynı hataları tekrar yapmamak ve bir hata yapıldığında ise özür dilemeyi bilmek gerektiği mesajı da verilmek istenmiştir. Hikâyenin sonunda Can'ın şu cümlelerine yer verilmiştir:

“Öfke balonu, patlatınca sönen türden bir balon değilmiş, tıpkı uçan balon gibi. Kontrol etmesi zor ve dikkatli kullanmak gerekiyor. İpini bir kez kaçırınca da yakalaması kolay değil. En güzeli kontrolü hiç elden bırakmamak.” (Yeşilay, 2022/e, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi öz denetim değeri dergide sıklıkla yer almıştır. Dergide öz denetim değeri; cesaret, öz güven, kişinin kendini ve duygularını kontrol edebilmesi, kendini doğru ifade edebilmesi şeklinde ele alınmıştır. Söz konusu değerler okuyucuya genellikle doğrudan ve didaktik bir şekilde verilmiştir. Kimi durumlarda da bu değer, metindeki karakterlerin davranışlarıyla temsil edilerek okuyucuya aktarılmış, okuyucunun bu karakterlerle özdeşim kurması amaçlanmıştır.

Öz Güven-Öz Saygı

Öz saygı, bireyin kendi sınırlarını kabul etmesi, gerçeklerle yüzleşmesi, kendini ve sınırlarını olduğu gibi kabul etmesi ve bundan hoşnut olması anlamlarına gelmektedir (Hökelekli, 2013, s. 218).

Dergide; “Kendimi Keşfediyorum Kendime Güveniyorum” başlığı altında mutlu bir hayat için ilk adım olarak ifade edilen öz güven konusuna değinilmiştir. İlk olarak ailede kazanılan güven duygusu bireyin hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Zira çocuk sevgiyle büyür, güven duygusuyla ilk adımlarını atmaya başlar. Büyüdükçe kendini sevmeyi ve kendine güvenmeyi öğrenen birey öz güven sayesinde daha büyük, daha cesur ve daha kararlı adımlar atabilir (Yeşilay, 2019/d, s. 4).

“Sevgiyle büyür, güven duygusuyla ilk adımlarımızı atarız. Biliriz ki düşersek ailemiz, elimizden tutar. Büyüdükçe sevgi çemberi de büyür; atmamız gereken adımlar artar. Zamanla kendimizi sevmeyi ve kendimize güvenmeyi öğreniriz. Öz güvenle, adım atarken düşsek de kalkabileceğimizi biliriz. Kendimize inanırsak adımlarımızı hızlandırabilir, koşmaya başlarız.” (Yeşilay, 2019/d, s. 5).

Bu bölümde kişinin “Neleri yapmaktan hoşlanırım?”, “Hangi konularda yetenekliyim?” şeklinde sorduğu sorular aracılığıyla kendini tanımaya çalıştığı, öz güvenin kişinin kendini keşfetme sürecinde rehberlik ettiği, bu süreçte bazen keyif

almadığı ya da başarısız olduğu durumlarla karşılaşsa da önemli olanın başarmak değil de sevdiği aktiviteleri keşfedip sürdürmek olduğu, bunun yanı sıra başaracağına inanarak çıktığı her yolda başarıya ulaşacağı, zaman zaman zorluklarla ve engellerle karşılaşsa da kendine güveni ve inancı olduğu takdirde her işin üstesinden gelebileceği, öz güvenin kendisine bir güç ve cesaret kazandıracağı ifade edilmekte, kişinin öz güveni olup olmadığı konusunda bir endişeye kapılmaması gerektiği zira öz güvenin zamanla geliştirilebileceği, kişinin endişe ve korkularının farkına varıp bunları değiştirmek için çaba sarf etmesi gerektiği, evde, okulda, sosyal hayatta aldığı sorumluluklarla ve attığı cesur adımlarla öz güvenini güçlendirebileceği bilgilerine yer verilmektedir (Yeşilay, 2019/d, s. 5).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” köşesinde “Kazandım mı?” isimli hikâyede kendine güvenmenin önemine değinilmektedir. Hikâyede Can’ın sınıf başkanlığı seçimlerine hazırlandığından, tüm hazırlıkları yapıp çok çalıştığından ve birkaç oy farkla kaybettiğinden bahsedilmiş fakat Can, kaybetmiş olsa da üzüntüsünü belli etmeyip kazanan arkadaşını tebrik etmiştir. Okul çıkışı torununu bekleyen Gül Nine Can’ı görünce üzüntüsünü anlamış ve sonuç ne olursa olsun kendine güvendiği, cesaret göstererek kuralına uygun bir şekilde rekabet ettiği için kazanmış olduğunu, kendisi ile gurur duyduğunu ifade etmiş, öz güven sahibi olmanın önemine vurgu yaparak başarıya ulaşmak için vazgeçilmemesi ve gayret edilmesi gerektiği mesajı vermiştir. Hikâye sonunda Can’ın yazmış olduğu notlarda kendine güvenin önemine şu şekilde yer verilir:

“Kendime güvenmeyi başarmak, arkadaşlarımla ilişkilerimi de etkiledi. Artık kendi düşüncelerimi daha rahat ifade edebiliyorum. Herkesle aynı düşünmesem de nazıkçe ifade ediyorum. Fikir alışverişi yapmış oluyoruz. Böyle daha mutluyum” (Yeşilay, 2019/d, s. 10).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde “Çifte Mutluluk” isimli hikâyede Can’ın, *“Gül Ninemle Ayşe parka gitmişlerdi. Bizim çocuklarla haberleştik. Bilgisayarda birlikte oyun oynamaya koyulduk. Bir robot tasarlayacaktık. Kimin robotu daha güzel ve güçlü olacaktı? Tabi ki Yiğitcan Güçlü, yani benim robotum birinci gelecekti. Söylemesi ayıp ama demeden edemeyeceğim. Benim hayal gücüm yaşıma göre bir hayli fazla gelişmiş. Bu durumun bilimsel bir izahı da var: Genlerim rahmetli büyük dedem Yüksek Mühendis Ziya Bey’e çekmiş.”* ifadelerinde kendi yeteneklerinin ve özelliklerinin farkına varabilmesi, kişinin

başarabileceğine dair inancının güçlü olması ve kendine güvenmesi mesajı metin üzerinden okuyucuya aktarılmaktadır (Yeşilay, 2021/d, s. 10).

Kapak konusu “Kendime Güveniyorum, Sorumluluk Alıyorum” şeklinde belirlenmiş olan derginin kapak iç kısmında Yeşilcan karakteri öz güvenin insana güç veren bir duygu olduğunu, kendimize inanarak ve güvenerek “*Acaba üstesinden gelebilecek miyim?*” şeklindeki kuşkularımızı yenip başarılı olabileceğimizi ifade etmektedir (Yeşilay, 2021/e).

Ece; “*Doğadaki canlıların yavrularının gelişimini izlemeye bayılıyorum. Biliyor musunuz? Onlar da tıpkı biz çocuklar gibi... İlk adımlarını atarken, ilk kez kanat çırparken heyecanlanıyorlar. Ama ailelerinin verdiği sevgi ve destekle deneye deneye öğreniyorlar. Gözlerindeki telaşın yerini kendilerine güvenmenin ışıltısı alıyor. Hayat çok sesli, çok neşeli bir şarkı gibi. Öyle değil mi?*” sözleriyle hayatta başarmak için öz güven sahibi ve başaracağımıza inanan bir yaklaşım içinde olmak gerektiği, ailelerimizin bize olan sevgilerinin bu hedeflere ulaşmada bizlerin en büyük destekçisi olduğu vurgulanmıştır (Yeşilay, 2021/e).

Efe karakterinin “Haydi” isimli şiirinde ise umut, cesaret , şefkat ve öz güven değerlerine ulaşılmaktadır.

*Bir ışık vardı annemin gözlerinde.
Bir güç vardı babamın ellerinde.
Bir şefkat vardı dedemin sözlerinde.
“Haydi, başaracaksın.”*

*Yürüdüm, koştum, güldüm, ağladım.
Düşe kalka oynadım.
Bazen de vazgeçtim çabalamaktan
İçimdeki sesi işitir oldum.
Kendi sesimi
“Haydi, başaracaksın.” (Yeşilay, 2021/e)*

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Kendime Güveniyorum Sorumluluk Alıyorum” başlığı altında kendine güvenmenin öneminden bahsedilmektedir. İnsanın zaman zaman zorluklarla ve başarısızlıklarla karşılaşabileceğine, bu durumlarla baş etmenin en temel yolunun ise kendine güvenmek olduğuna değinilmiş, kendine güvenin nasıl kazanılabileceğine dair bilgiler verilmiştir. Hata yapmaktan korkmamak gerektiği, başarısızlığa uğranan zamanlar olsa da vazgeçmeden daha

çok mücadele edilmesi, gerektiğinde büyüklerden yardım ve destek alınabileceği, aynı şekilde sorumluluk almaktan da korkmamak gerektiği, zira kendine güvenmenin sorumluluk almayı gerektirdiği, sorumluluk aldıkça öz güvenin artacağı ve hataların azalacağı ifade edilmiştir. Her bireyin farklı özellik ve yeteneklere sahip olduğu vurgulanarak kişinin kendini tanımasının ve yapabileceği hedeflere yönelmesinin hem başarılı hem de mutlu olmasında etkili olacağı ifade edilmiş, kendini bilmenin, kendini tanımanın ve kendine güvenmenin önemine değinilmiştir. Ayrıca kişinin kendine ve başkalarına karşı dürüst olmasının da hem güven hem de öz güven kazanma noktasında önemli olduğu vurgulanmıştır. Özetle bu bölümde; cesaret, kararlılık, sorumluluk, öz güven değerlerine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2021/e, s. 4).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde Can, anaokuluna yeni başlayan kardeşi Ayşe’nin yaşadığı bir durumdan bahsetmektedir. Metinde imrenme, sevgi ve öz güven değerlerinde rastlanmaktadır. Ayrıca her bireyin farklı özelliklere sahip olduğu, kişinin kendisini olduğu gibi kabul edip sahip olduğu özelliklerle mutlu olabilmesinin ve kendine güvenmenin önemine vurgu yapılmaktadır (Yeşilay, 2021/e, s. 10).

Yukarıda yer alan metinlerde görüldüğü üzere öz güven değeri; kişinin kendini bilmesi, kendini keşfetmesi, kendi yeteneklerinin ve özelliklerinin farkında olması, kendine inanması, sorumluluk alması, cesaretli ve kararlı adımlar atması şeklinde ele alınmıştır. Bu değer okuyucuya bilgilendirici içerikler, çizgi karakterler ve eğitici hikayeler üzerinden aktarılmaktadır.

Cesaret

Cesaret; kişinin güçlüklerle dolu, zor veya tehlikeli bir işe girerken ya da tehlikeli bir durumla karşılaştığında insanın kendine duyduğu güven demektir (Doğan, 2003, s. 66). Cesaret, risk alabilme becerisidir, bir konuda muhtemel riskleri göze alabilmektir (Tarhan, 2021, s. 92). Cesaret; tehlike, tehdit, risk veya korkulacak bir durum karşısında yılmadan öne atılarak gerekeni yapabilme kararlılığıdır. Cesaret yürekliliktir, gözü pekliktir. Cesaret, kişinin kendisinin veya sevdiklerinin canı, malı, namusu, özgürlüğü, ailesi, dini, vatani ve benzeri değerleri tehdit altında olduğunda yılmadan ve korkaklık göstermeden yüreklice

gerekeni yapabilmesidir (Yaran, 2019, s. 107).

Dergide cesaret değeri şu ifadelerle yer almıştır:

“Cesaret Bize Güç Verir” teması ile okuyucu karşısına çıkan dergi sayısında Yeşilcan karakteri; “*Merhaba arkadaşlar! Bu ayki konumuz “cesaret.” Korkularımız arttığında ya da tehlikeli bir durumun üstesinden gelebilmek için sığınabileceğimiz bir liman var: (cesaret)*” ifadeleriyle konuya giriş yapmaktadır. Efe ise insanın kendini tanıyıp yeteneklerinin, gücünün ve cesaretinin farkına vardığında korku ve endişelerinden kurtulacağına “Uçtu Gitti” isimli şiiriyle değinmektedir:

*“Minik balık
Korkmuş muydu acaba
İlk kez yüzmeye çıktığında?
Peki ya yavru kuş
İlk defa göklerle tanıştığında?”*

*Ben korkmuştum
İlk ağaca çıktığımda
İlk başladığımda okula
İlk gittiğimde lunaparka*

*Balık, keşfetti yüzgeçlerini
Yüzüyor koca okyanusta.
Kuş, kanatlarını güçlendirdi
Uçuyor semalarda.
Benim de korkularım uçtu gitti
Görünce içimdeki cesareti.” (Yeşilay, 2020/h)*

“Hayat Bilgisi” bölümünde “cesaret”, “*korkularımız arttığında ya da tehlikeli bir durumun üstesinden gelebilmek için sığınabileceğimiz bir liman*” şeklinde tanımlanmış, cesur olmanın korkuları yenme ve doğruyu yapma konusunda bireye güç veren bir unsur olduğuna değinilmiştir. Cesur olabilmek için kişinin kendini bilmesi, tanıması, kendi gücünün farkına varması ve doğru olanı yapma konusunda kararlı olması gerektiği vurgulanarak “*Cesur olmak, korkusuz olmak demek değildir. Tüm korkulara rağmen devam edebilme gücünü kendinde bulmaktır. Doğru bildiğimiz konularda her zaman cesaretleli olmalıyız.*” ifadelerine yer verilmiştir. Ayrıca başkalarını cesaretlendirmek suretiyle de cesur davranışlar sergileyebileceğimiz, bazen de yardım istemenin cesaret gerektirdiğine değinilerek zor durumlarla karşılaştığımızda yardım istemenin ve

ailemizin desteğini almanın önemi ifade edilmiştir (Yeşilay, 2020/h, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümünde yer alan “Parktaki Yuva!” isimli hikâyede üç arkadaşın parkta oyun oynarken yaşadıkları bir olayda Ece isimli karakterin gösterdiği cesur bir davranış örneğine yer verilmiştir (Yeşilay, 2020/h, s. 8).

“Bırak Kendini” isimli hikayede Can’ın, yüzmeyi yeni öğrenmeye başlayan fakat yüzmekten korkan kardeşi Ayşe’nin cesaretini toplamasına yardımcı olmasından bahsedilmektedir. Hikâyede Can tatil için gittikleri ninesinin yazlık evinde bir gün ailesinin denize gitmek için hazırlandığından fakat kendisi de denizi çok sevmesine rağmen gitmek istemediğinden bahsetmekte, nedenini soran Gül ninesine kardeşi ile uğraşmaktan denizin tadını çıkaramadığını, bu yüzden gitmek istemediğini ifade etmektedir. Can’ın bu sitem içeren sözleri üzerine ninesi, tıpkı çocukken Can’ın da korkularını aşmak için ailesinin ve çevresindekilerin desteğine ihtiyaç duyduğu gibi Ayşe’nin de cesarete ihtiyacı olduğunu ifade etmiş ve kardeşine destek olması gerektiği mesajını vermiştir. Can o gün iyi bir ağabey olarak kardeşine destek olmuş, cesaretini toplamasına yardım etmiş ve kardeşinin o gün ufak ufak yüzmeye başladığını ifade etmiştir. Hikayede cesaret değeri ile birlikte sevgi, yardımlaşma ve empati değerlerine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2020/h, s. 10).

“Hayat Bilgisi” bölümünde, “Değişime Açık Olmak” konusu çerçevesinde cesaret değerinin işlendiği görülmektedir. Bu bölümde doğadaki her şeyin bir değişim ve dönüşüm halinde bulunduğuna, değişimin insanlar için de gerekli ve kaçınılmaz olduğuna değinilerek insanın yaşamında zaman zaman istemediği durumlarla karşılaşabileceği, yolunda gitmeyen şeyleri değiştirmek için değişime açık olmanın ve değişimi istemenin yanı sıra inanmanın, çabalamanın, cesur adımlar atmanın gerekliliği üzerinde durulmuştur (Yeşilay, 2020/i, s. 4).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi dergide cesaret değeri; kişinin kendi gücünün farkında olması, inandığı ve doğru bildiği şeyler karşısında korkusuz ve kararlı olması şeklinde ele alınmıştır. Söz konusu değer okuyucuya hikayeler, anılar ve şiirler eşliğinde, metinlerde geçen şahısların davranışlarıyla yansıtılmaktadır. Böylelikle okuyucunun metinlerde geçen karakterlerle özdeşim

kurarak değerleri benimsemesi hedeflenmiştir.

Planlı ve Düzenli Olmak

Kapak konusu “Zihnim de Düzenli Odam da” olan derginin kapak iç sayfasında o ayın konusuna kısaca değinen çizgi karakter Yeşilcan’ın düzenli olmakla ilgili şu cümlelerine yer verilir:

“Başarımız için yararlı olacak bir konuyla sizlerle: “Düzenli olmak.”
Düzen, hayatımızın birçok yerinde bize gerekli.
- Etrafımızdaki dağınık eşyaları toplamak,
- Zamanımızı güzel ve planlı kullanmak,
- Zihnimizin de dağılmasını önlemek olarak özetleyebiliriz” (Yeşilay, 2019/i).

Ece karakteri izlediği belgesellerden ve incelediği haritalardan edindiği bilgileri şöyle ifade etmektedir:

Tabiattaki varlıklar harika bir plana göre hayatın içindeler. Dağlar, denizler, bitkiler, hayvanlar, yıldızlar, galaksiler... Her birinin kendine özgü bir işleyişi, düzeni var. İşte bu tespiti yaptığımın beri, dağınık olmak fikri zor geliyor bana. Evimdeki, okulumdaki düzene keyifle eşlik ediyorum. Gördüğünüz gibi bilgi sahibi olmak iyi geliyor insana.” (Yeşilay, 2019/i).

Yine aynı bölümde Efe karakteri “Nasrettin Hoca’nın Ağacı” isimli şiirinde doğadaki eşsiz düzeni vurgulamaktadır.

“Nasrettin Hoca çok severmiş düşünmeyi
Düşünüp taşınıp sorular üretmeyi
Bir gün, demiş ki kendi kendine:
“Koca kabak yerde, küçük ceviz koca ağaçta
Bir hikmeti var mıdır acaba?”
Derken rüzgar esiyor kuvvetle
Bir ceviz düşüyor kafasına küt diye
Hoca ovarken acıyan kafasını
Anlıyor doğadaki eşsiz planı
“Ya” diyor, “kafama düşen bir kabak olsaydı?”
Teşekkürler Nasrettin Hoca
Çok güzel bir nasihat verdin bize
Bir kez daha hayran oldum sayende
Tabiattaki eşsiz düzene” (Yeşilay, 2019/i)

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Zihnim de Düzenli Odam da” başlığı altında, doğada her şeyin belli bir düzen içerisinde hareket ettiği ifade edilerek “düzenli ve planlı” olmanın önemi vurgulanmakta; ayrıca sağlıklı, mutlu ve başarılı olmamıza katkı sağlayacağına değinilmektedir.

“Dünyamızdaki yaşamın kendine has bir düzeni var. Çiçekler belli zamanlarda açıyor. Kuşlar dahi belli bir takvime göre göç ediyor. İnsanların yaşamında da belli bir düzen var. Yaşadığımız yerleri ihtiyaçlarımıza göre düzenliyoruz. Bir yerde “hayat” varsa orada “düzen” mutlaka vardır.”(Yeşilay, 2019/i, s. 4).

“Aslan yattığı yerden belli olur.” atasözünü de referans göstererek, yaşadığımız alanın kişiliğimizi belli edeceği ifade edilmekte, dolayısıyla evde kendimize uygun bir düzen oluşturmanın, her şeyi yerli yerine koymanın, yaşam alanlarımızı temiz tutmanın, işlerimizi ertelemekten vaktinde yapmanın önemi vurgulanmakta; düzen kurmanın hayatımızı kolaylaştıracağına, listeleme yaparak işlerimizi planlayabileceğimize, bu sayede zamanı daha doğru ve verimli kullanabileceğimize ve daha başarılı olabileceğimize değinilmektedir (Yeşilay, 2019/i, s. 4).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” köşesinde, “Gül Ninemin Görünmez Saati” isimli hikâyede düzenli yaptığımız şeylerin alışkanlık haline geleceği, çocukluktan itibaren edinmeye başladığımız alışkanlıkların belli bir süre sonra davranışa dönüştüğü, hayatımızı belli bir düzene koyduğu ifade edilerek herkesin biraz gayret ve çaba göstererek hayatı kolaylaştıracak ve düzene koyacak yeni alışkanlıklar edinebilme yeteneğine sahip olduğunun, dolayısıyla not tutma ve listeleme yapmak suretiyle unutmaların önüne geçerek işlerimizi, sorumluluklarımızı ertelemekten vaktinde yerine getirmenin, düzenli bir hayatı yaşam tarzı haline getirerek karışıklığı, dağınıklığı ve zaman kaybını önlemenin önemi vurgulanmaktadır.

“Alışkanlıklarımız, bizim içimizdeki saatin alarmı gibidir. Düzenli yaptığımız şeyler bizim için alışkanlık haline gelir. Her gün aynı saatte uyumak, aynı saatlerde yemek yemek gibi.”

“Yani, aslında üstün kabiliyetli bir saatin yok, sen kendin kabiliyetli bir insansın.”

“Hepimiz aynı yeteneğe sahibiz. Biraz gayret ederek günlük yaşantımızı kolaylaştıran alışkanlıklar edinebiliriz. Bu alışkanlıkları çocukken edinmeye başlarız. Bir süre sonra kendiliğinden yaptığımız davranışlara dönüşürler. Senin de böyle davranışların var. Farkında değil misin? Her sabah kalktığında yatağını düzeltiyorsun. Elini yüzünü düzenli yıkıyor, dişlerini fırçalıyorsun. Pijamalarını etrafta dağınık görmedim hiç. Sofrayı toplarken senden yardım istememe gerek kalmıyor. Şimdi ben sana sorayım. Senin de görünmez akıllı bir saatin mi var yoksa?” (Yeşilay, 2019/i, s. 10).

Yukarıda yer alan örneklerde görüldüğü üzere planlı ve düzenli olma değeri dergide; her şeyi yerli yerine koyma, not tutma, listeleme yapma suretiyle

işlerimizi vaktinde yerine getirme şeklinde ele alınmıştır. Dergide yer alan içeriklerde okuyucuya verilen tavsiyelerle yaşam içerisinde alışkanlıklar edinerek planlı ve düzenli olma değeri kazanmasına katkı sağlanmak istenmiştir.

Zamanı Verimli Kullanmak

Dergi karakterlerinden Efe'nin "Sevgili Saat" isimli şiirinde akıp giden zamanın bir daha geri gelmeyeceği ifade edilerek zamanı verimli kullanmanın önemi vurgulanmak istenmiştir.

*"En sağlam dostlarımdan birisin
Ne zaman baksam yüzüne
Hep aynı ciddi ifadenle
Bakarsın gözlerime
Ve hep gerçeği söylersin
Sohbet etmek isterdim seninle
Bana "zaman"ı anlatabilmeni
Neden geçip gidince
Bir daha asla geri gelmediğini" (Yeşilay, 2019/g)*

"Hayat Bilgisi" köşesinde, hobilerle zamanın eğlenerek ve öğrenerek geçirilebileceği ve hobilerin bireye karar alma, üretken olma, sonuca ulaşma becerileri kazandıracağı ifade edilmiştir.

"Örneğin; bir resim yapmaya karar verir, o resmi yapmak için emek ve zaman harcarız. Sonuçta resmi tamamladığımızda bir işi başarmış olmanın zevkini yaşarız. Kendi ürettiğimiz bir eserin başkaları tarafından beğenildiğini görmek de çok güzeldir. Öz güvenimizi artırır." (Yeşilay, 2019/g, s. 4)

Ayrıca okumak, spor yapmak, satranç oynamak, fotoğraf çekmek, müzik aleti çalmak, bahçe işleri ile ilgilenmek, yeni bir dil öğrenmek gibi çok çeşitli ve geniş bir alana sahip olan hobilerin, sosyal ilişkilerin güçlenmesi, zamanı verimli kullanma, yeni bilgi ve beceriler kazanma ve sağlık hususlarında katkıda bulunduğuna değinilmiştir.

"Bir hobi ile uğraşmak düşünme becerilerimizi geliştirir; yeni bilgiler edinmemizi sağlar. Ne kadar aktif olursak zihnimiz de o kadar güçlü olur. Hareketli olmamızı sağlayan her aktivite, bizim için "sağlık" demektir. Özellikle de açık hava aktiviteleri bedenimiz için çok yararlıdır." (Yeşilay, 2019/g, s. 4)

"Bir Gül Nine Hikâyesi" köşesinde, "Canım Hiç İstemiyor, Diye Düşünürken..." isimli hikâyenin sonunda yazdığı notlarda Can, amaçsız olduğunda ve boş kaldığı zamanlarda sıkıldığını ifade etmekte; zamanı dolu dolu yaşamının elimizde olduğuna değinerek zamanı verimli kullanmanın, boş

vakitleri doldurmanın, çalışmanın ve yorgun olduğumuz zamanlarda da sağlığımız için dinlenmenin önemine vurgu yapmaktadır (Yeşilay, 2019/l, s. 10).

“Zamanımı İyi Değerlendiriyorum” kapak konusu ile okuyucu karşısına çıkan dergi sayısında ara tatil dolayısıyla çocukların zamanını iyi değerlendirmesine katkı sağlayacak içeriklere yer verilmiştir. Derginin başında Ece karakteri tatil dönüşünde okula alışmanın neden zor geldiğine dair bir araştırma yaptığından bahsetmekte ve elde ettiği sonuçları okuyucuyla paylaşarak tatil de olsa zamanı verimli bir şekilde kullanmanın, çalışmanın ve öğrenmenin önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2020/b).

“Vücudumuzda, biz göremesek de bir saat varmış. Biyolojik saatmiş adı. Öyle ki yatış kalkış saatlerimiz, yemek saatlerimiz kaydediliyormuş. Alıştığımız saatlerin dışına çıktığımızda ise bu saatin ayarları bozuluyormuş. Yeni bir zaman ayarına alışması için belli bir süre geçmesi gerekiyormuş. Tatil dönüşü zorlanmamak için düzenimizi fazla değiştirmesek iyi olurmuş. Tatilde de okumaya, öğrenmeye, öğrendiklerimizi tekrar etmeye devam etmeliymişiz. Çünkü zihnimiz ne kadar çok çalışırsa o kadar güçlenir ve kolay öğrenirmiş.” (Yeşilay, 2020/b).

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Zamanımı İyi Değerlendiriyorum” başlığı altında, tatillerin boş geçirilecek zamanlar olmadığına, iyi değerlendirilmesi gerektiğine değinilerek bu zaman dilimlerinin verimli bir şekilde nasıl geçirilebileceğine dair tavsiyelere yer verilmektedir (Yeşilay, 2020/b, s. 4).

Kapak konusu “Vaktimizi Verimli Kullanalım” şeklinde belirlenen derginin başında Efe karakteri “Sevgili Dostuma” isimli şiirinde yer alan şu dizelerde zamanın kıymetini bilmenin önemine vurgu yapmaktadır.

“...
Sevgili dostum “zaman”
Güneş getirir seni
Ay hatırlatır, mevsimler yaşatır
Söz veriyorum sana
Daima bileceğim değerini
Sen sonsuzlukta kaybolmadan.” (Yeşilay, 2021/c)

“Hayat Bilgisi” köşesinde, “zamanı verimli kullanmak” değeri ile birlikte “teknoloji bağımlılığı” konusu işlenmiştir. Bu bölümde en önemli zenginliğimizden biri olan ve kaybedilince telafisi olmayan zamanın nasıl verimli kullanılabileceği hakkında tavsiyeler verilmektedir (Yeşilay, 2021/c, s. 4).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde “Bizim Fırın Sahiden Akıllı” başlıklı anı

yer almaktadır. Bu anıda Can'ın ailesiyle birlikte sofrada yemek yedikleri esnada elektriklerin aniden kesilmesi üzerine yaşadıklarına yer verilmiştir. Sorunu gidermeye çalışmışlar fakat düzelttiklerini zannettikleri anda sigorta tekrar atmaya başlamış ve sorun düzelmemiştir. Ertesi gün farklı elektrik tesisatçılarının da incelemeleri sonucunda sorunun kaynağının “Harika” ismini verdikleri, yeni alınan fırın olduğu anlaşılmıştır. Bahsedilen bu olay üzerine Can, elektrik olmadan geçirdikleri zaman dilimleriyle ilgili kendi duygularına yer vermiş; yoğun da geçse keyifli bir gün geçirdiğini, ailesi ile birlikte eğlenceli oyunlar oynadığını, yeni bilgiler edindiğini, gece boyunca ailesi ile muhabbet ettiğini, sorunlar olsa da neşelerini kaybetmediklerini, o gün bilgisayardan uzak kalsa da eksikliğini hiç hissetmediğini, anne ve babasının telefon karşısında uzun süre kalmadığını ifade etmiş ve yaşanan bu durum karşısındaki memnuniyetini dile getirmiştir. Metin içerisinde zamanı verimli kullanmanın önemine dikkat çekilirken metin sonunda Can'ın paylaştığı özel notta teknolojiyi kullanırken bilinçli olmak gerektiğine değinilmektedir (Yeşilay, 2021/c, s. 10).

“Şu bizim akıllı fırın gibi saat ayarı yapabilirsem ne güzel olur. Ne zaman başlayıp ne zaman duracağını biliyor. Benim için de bu kadar kolay olsa. Ekran başında geçirdiğim zamanı kolayca ayarlayabilirsem. Ne güzel olur!” (Yeşilay, 2021/c, s. 10).

Kapak konusu “Zamanımı Yönetiyorum” olan dergide Efe karakteri “Sonsuz” isimli şiirinde vaktin önemine atıfta bulunmuş, hayatın sınırlı olmakla birlikte güzelliklerle donatılabilirse sonsuz mutluluk hissi yaşatacağını anlatmak istemiştir.

*“Hayat” nedir? diye sordum dedeme.
“Bir saniyelik gülüş,
Bir dakikalık sevinç,
Bir saatlik başarı,
Bir günlük huzur,
Bir ömürlük sağlık için sarf edilen çaba” diye yanıt verdi bana.*

*“Eşsiz olsa da sınırsız değil.
Güzel yaşarsan,
Erişirsin sonsuz mutluluğa” (Yeşilay, 2021/f).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde, insanın en değerli hazinesi olan zamanı doğru kullanmanın ve yönetmenin öneminden bahsedilmiş; zamanı yönetebilmek için günlük faaliyetleri önem derecesine göre sıralayarak öncelikleri saptamak,

planlama yapmak, zaman çizelgesi oluşturmak ve işleri ertelemeden vaktinde yapmak gibi önerilerde bulunulmuştur (Yeşilay, 2021/f, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde zamanı iyi değerlendirmenin önemine değinilmiştir. Çizgi hikâyede Yeşilcan karakteri gece tabletiyle oynayıp geç yattığı için sabah da geç kalkmıştır. Mahallede yapılacak olan bisiklet yarışmasına da geç kalmamak için kahvaltısını yapmadan evden çıkmak zorunda kalmıştır. Yolda karşılaştığı Bıdık isimli köpeği de yanına almış ve yarışmanın yapılacağı park alanına gelmiştir. Kahvaltısını yapmadığı için gücü tükenmiş ve yarışmayı bitirememiş, yarışmayı arkadaşı Efe kazanmıştır. Yeşilcan yarışmayı kaybetmiş de olsa kazanan arkadaşını tebrik etmeyi ihmal etmemiştir. Hikâyede zamanı iyi değerlendirmenin yanı sıra sağlıklı yaşam, arkadaşlık, hayvan sevgisi ve nezaket değerlerine de yer verilmiştir (Yeşilay, 2021/f, s. 8).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde “Sakla Zamanı Gelir Zamanı” başlığı altında zamanı boşa harcamamak gerektiğine, bireyin bir plan ve program dâhilinde zamanı iyi değerlendirmek suretiyle yapmak istediği şeylere vakit ayırabileceğine ve zamanı dolu dolu yaşayabileceğine değinilerek zamanı verimli ve doğru kullanmanın önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2021/f, s. 10).

Kapak konusu “Gülümseyin Çekiyor” isimli sayının “Hayat Bilgisi” köşesinde tanımı yapıldıktan sonra hobilerden bahsedilmekte; hobi edinmenin kişinin kendisi hakkında bilgi edinmesine, yeteneklerinin ve özelliklerinin farkına varmasına, kendini tanımasına, eğlenirken öğrenmesine, hayal gücünün zenginleşmesine, duygularını sağlıklı bir şekilde ifade edebilmesine, boş zamanlarını değerlendirmesine ve vaktini verimli bir şekilde kullanabilmesine katkı sağladığı, bireyi boş zamanlarında teknolojik aletler karşısında uzun süre boyunca amaçsızca vakit geçirmekten uzaklaştırdığı, aynı zamanda bireyin fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal olarak gelişimine destek olacağı ifade edilmektedir (Yeşilay, 2022/a, s. 4).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde, “İtfaiye Sireni Kimin İçin Çaldı?” isimli hikâyede Can’ın arkadaşını anlatırken ifade ettiği “*On dakikalık teneffüsü 110 dakikaymış gibi geçirir, her saniyenin hakkını vererek...*” cümlesinde zamanı verimli kullanma değerine yer verilmektedir (Yeşilay, 2022/c, s. 10).

“Sarayda Şaşırtan Keşif” isimli, hobileri konu edinen hikâyede Can, ailesi ve Gül nine ile birlikte Beylerbeyi Sarayı’nı ziyarete gider ve sarayda gördüğü manzaralar Can’da büyük bir hayranlık uyandırır. Gül nine defalarca geldiği bu sarayda sanki ilk kez geziyormuş gibi dikkatle, sessiz ve saygılı tavırlarla etrafı incelemektedir. Can’a birbirinden farklı marangozluk aletlerinin bulunduğu bir bölümü gösterir ve ahşap, sedef kakmalarla bezeli görkemli bir dolabı işaret ederek, Padişah II. Abdülhamit Han’ın kendisine ait olan bu aletlerle o dolabı ürettiğini, daha birçok eser yaptığını ve bu eserlerin farklı saraylarda yer aldığını söyler. Ayrıca ahşap süsleme ve marangozluk işlerinin II. Abdülhamit’in bir çeşit hobisi olduğunu, bu işe özel vakitler ayırarak bu alanda çok ileri bir noktaya ulaştığını, aynı şekilde birçok padişahın da farklı sanat dallarıyla ilgilenip ustalaştıklarını, kendilerine has hobilerinin olduğunu söyler. Can hem duydukları hem de gördükleri karşısında şaşkınlığını ve hayranlığını gizleyemez. Eve geldiğinde padişahların hobilerinin neler olduğunu araştırmaya koyulur ve Fatih Sultan Mehmet Han’ın okumayı çok sevdiği, altı tane yabancı dili çok iyi bildiği, hobilerinden birinin bahçıvanlık olduğu; Yavuz Sultan Selim Han’ın gözlük kullanmasını gerektirecek kadar çok kitap okuduğu, Türkçe ve Farsça şiirler yazdığı; Kanuni Sultan Süleyman’ın Muhibbi mahlasıyla şiirler yazdığı, mücevher tasarlayıp ürettiği; I. Mahmut’un mühürçülük sanatıyla meşgul olduğu, kuyumculuk alanında çok yetenekli olduğu, alın teriyle ürettiği eserlerden kazandığını hayır işlerinde kullandığı bilgilerine ulaşır ve padişahların hobilerini öğrendikçe hayranlığı daha da artar (Yeşilay, 2019/g, s. 10).

“Gülümseyin Çekiyor” kapak konulu derginin kapak iç kısmında Yeşilcan ve Ece karakterleri hobilerin hem eğlenmemize hem öğrenmemize hem de zamanı verimli bir şekilde geçirmemize katkı sağladığına değinerek hobilerin öneminden bahsetmektedir (Yeşilay, 2022/a).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere zamanı verimli kullanmak değeri dergide; boş zamanları hobiler edinmek, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerde bulunmak suretiyle değerlendirmek, öncelikleri saptayarak önem derecesine göre bir planlama yapmak suretiyle günlük işlerimizi vaktinde yerine getirmek, teknolojik aletler karşısında uzun süre vakit geçirmemek şeklinde ele alınmıştır. Gerek dergide yer alan metinler gerekse çizgi karakterlerin diyalogları üzerinden zamanın önemine değinilmekte, okuyucuya zamanı verimli

kullanabilmesi hususunda farkındalık kazandırmak istenmektedir.

Hayallerin Peşinden Gitmek

Kapak Konusu “Hayal Ettikçe Güçlüyüm” olan dergide Yeşilcan, yaratıcılığı güçlendirmek ve ruhumuzu güzelleştirmek için hayal kurmaya ve kurulan bu hayallerin gerçekleştirilmesini temin etmek için de çalışıp çabalamaya ihtiyaç olduğuna değinmektedir (Yeşilay, 2022/1).

Hayal kurmanın adeta beynin spor yapması gibi bir işlevselliğe sahip olduğu, hayal gücünün artmasının bireyleri daha üretken olmaya sevk edeceği, gelecekteki başarıların kurulan bu hayaller sayesinde şekillendiği ve insan beyninin bu hayalleri gerçekleştirmek üzere çalıştığı vurgulanarak dergideki çizgi karakterler aracılığıyla okuyucuya, hayal kurması, hayalleri üzerine düşünmesi ve hayallerini gerçekleştirmek için çaba sarf etmesi gerektiği mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2022/1).

Hayat Bilgisi köşesinde, çocukların en sevdiği etkinliklerden birinin oyunlar oynamak diğerinin ise hayal kurmak olduğuna değinilmiş ve hayal gücünü beslemek için neler yapmak gerektiği anlatılmıştır. Bu bağlamda açık havada zaman geçirmenin, sözlü ve sanatsal birtakım etkinliklere katılmanın hayal gücünü zenginleştireceğine değinilmiş; buna karşılık televizyon, bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi ekranlara odaklanmanın hayal gücünü kısıtlayabileceğine vurgu yapılarak makul ölçüde ekran başında kalınması gerektiğine dikkat çekilmiştir (Yeşilay, 2022/1, s. 4).

“Rengârenk Şemsiyem” isimli hikâyede Can karakteri başardığı ve başaracağı bazı hayalleri olduğunu ve bu hayallerinden en önemlisinin de herkesi mutlu edecek şeyleri icat etmek olduğunu söylemekte; örnek olarak “*dünyayı temizleyen fabrikalar, hastalıkları iyileştirecek ilaçlar keşfetmek*” istediğini ifade ederek “*Biliyorum, hayal edebiliyorsam hiçbir şey imkânsız değil. Sadece kendime ve hayalime inanacağım. Umutla çaba göstereceğim.*” demektedir. Hikâyede hayal kurmanın, hayalleri gerçekleştirmek için umudunu kaybetmeden çalışıp çaba göstermenin ve sabretmenin önemine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2022/1, s.10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi hayallerinin peşinden gitme

değerine dergide az yer verilmiştir. Dergide hayallerin peşinden gitme değeri, üretkenlik ve çaba sarf etme ile ilişkisi açısından ele alınmış ve söz konusu değer okuyucuya doğrudan aktarılmıştır.

İyimserlik ve Ümitvar Olmak

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümünde, evde oturup birlikte resim çizen üç arkadaşın aralarındaki konuşmalarına yer verilmiştir. Çocuklardan biri öğretmenini ve arkadaşlarını özlediğinden bahsederken diğerinin “*Ben de özledim ama en azından biz birlikteyiz değil mi?*” şeklinde verdiği cevapta olaylara iyimser bir bakış açısı ile yaklaştığı görülmektedir (Yeşilay, 2021/a, s. 8).

Kapak konusu “İyimserliğin Gücü” olarak belirlenen dergi sayısında Yeşilcan, Ece ve Efe’nin konuyu farklı örneklerle ele aldığını görmekteyiz. Yeşilcan karakteri “*Bir yerde çocuk varsa neşe var.*” denildiğini çokça duymuş olduğumuzu, bu sözün çok manidar olduğunu çünkü çocukların her şeye “iyimser” bir bakış ile yaklaştıklarından, her şeyin güzel tarafını, eğlenceli yanını görmek gibi bir yaklaşım sergilediklerinden bahsederek hayatı çocuk tadında yaşamak gerektiğini ve iyimser olmanın mutluluğun anahtarı olduğunu vurgulamaya çalışmaktadır (Yeşilay, 2021/b).

Ece’nin şu cümlelerine yer verilmiştir:

“Bir gün öğretmenimiz bize sordu:

“Tavşan ile Kaplumbağanın yaptığı yarışı sizce neden kaplumbağa kazanmış?”

“Çünkü çok kararlı ve azimliymiş.” dedi Ayşe.

“O doğuştan bir atletmiş, çok çalışmış.” dedi Ömer.

“Yarışı hiç bırakmamış, hiç vazgeçmemiş.” dedi Zekeriya.”

Öğretmeninin sorduğu bu soru karşısında kendisinin de; “*Kazanacağına inanmış, kazanamazsın diyenlere karşı iyimserliğini hiç kaybetmemiş.*” şeklinde yanıt verdiğini paylaşarak okuyucuya iyimser olmanın hedeflere ulaşmayı ve başarıyı getireceğini anlatmak istemiştir (Yeşilay, 2021/b).

Efe ise “Gülsün Yüzün Sevgili Dünya” isimli şiirinde, çoğu insan tarafından olumsuz görülen göğü kara bulutların kaplaması, ağaçların yapraklarını dökmesi, yeşilliklerin solması gibi bazı olayların görünen olumsuzluğunun ötesinde olumlu yönlerinin olduğunu görebilmeyi, iyimser bir bakışla hayatı zindana değil cennete çevirebilmenin mümkün olabileceğini anlatmak istemiştir.

*“Kara bulutlar mı kapladı göğü?
Yaşasın! Yağmur yağacak
İnsana, kurda kuşa, toprağa
Can taşıyacak*

*Ağaçlar yapraklarını mı döktü?
Yaşasın! Kışın dinlenip bir güzel
Bahara hepsi çiçek açacak
Yazın meyveler, dalları dolduracak
Bazen gök kararıp yeşiller solsa da
Gülücükler iştirilir her köşe başında
Zorluklar varsa da hayatta
Sonsuz kolaylıklar saklı arkalarında” (Yeşilay, 2021/b).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde “iyimserlik” konusuna değinilmiştir. İyimserlik, kişinin yaşam içerisinde karşılaştığı zorlu süreçleri atlatmasına yardımcı olacak ve kişinin umudunu tazeleyecek bir anahtar olarak ifade edilmiştir. Bu bölümde yaşamda karşılaşılan olumsuzlukların geçici olduğuna, kişinin yaşanan problemlere yönelik çözüm üretmesi, kendini geliştirmesi ve gerekirse yardım alması, bu türden durumların üstesinden gelebileceğine dair inancının kuvvetli olması gerektiğine değinilmekte, iyi ve güzel düşüncenin iyilik getireceği ifade edilerek yaşanan veya tanık olunan tatsız durumlar karşısında iyimserliği kaybetmemek, bardağın dolu tarafından bakabilmeyi öğrenmek gerektiği yönünde okuyucuya tavsiyelerde bulunmaktadır. Ayrıca herkesin hata yapabileceği, dolayısıyla hata yapmaktan korkmamak gerektiği, asıl önemli olanın hatalardan ders çıkarmak olduğu ifade edilmektedir (Yeşilay, 2021/b, s. 4).

Yine aynı bölümde, “*Kötü hava şartları nedeniyle piknik iptal edilmiş olabilir. Belki de bir sonraki hafta daha güzel bir havada piknik yapabilirsin.*”, “*Pandemi yüzünden arkadaşlarını ziyaret edemesen de ailenle daha çok vakit geçirdiğin için mutlu olabilirsin.*”, “*Dışarıda oyun için planlar yaparken birden yağmur yağmaya mı başladı? Olsun, bu sayede evde hayvan dostlarıyla vakit geçirebilirsin. Belki de pencerenin camına konan bir kuşu besleyebilirsin.*”, “*Bir dersinin sınavı kötü geçse de sonraki sınava daha çok çalışıp iyi not alabilirsin.*” şeklinde metin aralarında verilen örneklerle ve bölüm sonundaki etkinlik ile konunun daha anlaşılır olmasına özen gösterildiği dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2021/b, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, birlikte kardan adam yapmak ve karda

oynamak için karın yağmasını bekleyen üç arkadaşın parktaki konuşmalarına yer verilmiştir. Aralarında geçen konuşma esnasında iyimserlik değerine vurgu yapılarak iyimser olmanın kötü bir şey olmadığına değinilmiştir (Yeşilay, 2021/b, s. 8).

“Gün Doğmadan Neler Doğar: Bizim Çaki” başlığı altında Can’ın bir sabah uyandığında yerinde göremeyip kaybolduğunu düşündüğü mahallenin köpeği Çaki’yi arama hikâyesine yer verilmiştir. Kaybolan köpeğin nerede olduğu ve durumu ile ilgili olumlu-olumsuz farklı ihtimaller ortaya atılırken Gül ninenin bu durum karşısında sergilemiş olduğu iyimser tavrı dikkat çekmektedir. Kaybolan köpek Çaki’yi bulmak için bütün mahalle seferber olur ve aramaya başlarlar. Üçüncü gün sonunda Can’ın morali iyice bozulmaya başlamış fakat “Gün doğmadan neler doğar” diyerek olaylar karşısında hep iyimser tavır sergileyen Gül ninenin umudu hala taze kalmıştır. Beşinci günün sonunda mahalle sakinlerinden Resul amca işten dönerken, kaybolan köpek Çaki’yi bulma ümidiyle yolunu uzatarak diğer mahalleyi dolaşır ve Çaki’yi bulur (Yeşilay, 2021/b, s. 10).

Hikâye, içinde bulunulan pandemi sürecinden de izler taşımakta, kısıtlamaların yaşandığı ve sağlığı için evden uzun süredir çıkamayan Gül ninenin hep iyimser kaldığı ifade edilerek iyimserlik değerine vurgu yapılmaktadır (Yeşilay, 2021/b, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, öfke kontrolüne yönelik anlatılan hikâyede okuyucuya dolaylı olarak, olumsuz görünen durumlar karşısında olaylara iyi yönlerinden yaklaşarak durumu olumluya çevirebileceğimiz mesajı verilerek iyimserlik değerine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2022/e, s. 8).

“Kopan Sadece Fırtına mıydı?” isimli hikâyede yer alan “*Hayat bu, her şey bizim için. Ne yaşadığımıza değil ne öğrettiğine bakalım.*” cümlesinde yaşam içerisinde olumlu veya olumsuz birçok şeyle karşılaşabileceğimiz, bu durumlara takılıp kalmak yerine yaşadıklarımızdan tecrübe edinerek kaldığımız yerden hayata devam etmemiz gerektiği mesajı verilerek iyimserlik değerine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2022/e, s. 10).

“Dünyadaki Tüm Çocuklar Gülsün Diye” isimli hikâyede; dünyanın çeşitli

yerlerinde, çeşitli yaşam biçimlerine sahip farklı birçok insan olsa da bu farklılıklar arasındaki ortak noktanın çocukların gözlerinde yer alan umut dolu bakışlar olduğu ve çocuk olmanın tüm zorluklara rağmen hayata güzel ve umutla bakmak olduğunun ifade edildiği cümlelerde ümitvar olma değerine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2019/k, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi dergide iyimserlik ve ümitvar olma değeri; bardağın dolu tarafından bakabilmek, olumsuzlukların geçici olduğu ve zorlukların üstesinden gelinebileceği inancı ile birlikte ele alınmıştır. Söz konusu değer okuyucuya hikayeler, anılar ve şiirler eşliğinde, metinlerde geçen şahısların davranışlarıyla yansıtılmış, okuyucunun metinlerde geçen karakterlerle özdeşim kurarak bu değerleri benimsemesi hedeflenmiştir.

Tutumluluk ve Tasarruf

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde Yeşilcan ve Ece karakteri, harçlıklarını abur cubur alarak harcayan arkadaşları Efe’yi “ayağını yorganına göre uzat” atasözüyle de ifade ederek gereksiz harcama yapmaması yönünde uyarmaktadır. Çizgi hikayede yer alan bu diyaloglar üzerinden okuyucuya tutumluluk değeri aktarılmaktadır (Yeşilay, 2020/b, s. 8).

Derginin “Yiyelim İçelim İsraf Etmeyelim” kapak konulu sayısında Yeşilcan, israf konusunda dikkatli olmak, sahip olunan şeylerin kıymetini bilmek, sağlığı korumak, vakti iyi değerlendirmek, doğaya saygı göstermek, suyu, gıdaları ve enerjiyi özenli kullanmak gerektiğini vurgulayarak söze başlamakta, Ece karakteri israftan kaçınmanın ve tutumlu olmanın farklı yönlerine değinmektedir. Efe karakteri de “Bir Kase Bulut” isimli şiirinde bir kase su ile dahi birçok canlıya mutluluk ve neşe olunabileceğini ifade ederek israftan kaçınmanın ve tutumlu olmanın önemine vurgu yapmaktadır.

*“Bir bulut saklasam cebime
Sevindirsem
Susayan hayvanları
Kurak toprakları
Yanan ağaçları.*

*Cebime sığmayan bulut
Bir kâseye sığdı.
Sokağa koydum,*

*Sevindi, kediler ve kuşlar.
Saksıya döktüm,
Çiçek açtı, şenlendi yapraklar.*

*Bir kâse su,
Mutluluk olup
Bulutlara karıştı.” (Yeşilay, 2021/1)*

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Yiyelim İçelim İsraf Etmeyelim” başlığı altında ülkemizin ve dünyanın en büyük sorunlarından biri olan israf konusuna değinilmiş; yiyecekleri, içecekleri, enerji kaynaklarını, zamanı vs. israf etmemek, gereksiz ve ölçüsüz harcamalardan kaçınmak gerektiğinden bahsedilmiş, israfı önlemek için neler yapılabileceği hakkında bilgiler verilmiştir. Bu doğrultuda, “suyu boşa akıtmayalım”, “yiyelim içelim, israf etmeyelim”, “enerji kaynaklarını verimli kullanalım”, “zamanımızı boşa harcamayalım” gibi öneriler sunularak israf için çözümlerden birisinin de “geri dönüşüm” olduğuna değinilmekte, ayrıca tasarruf değerinin önemine de vurgu yapılarak israfın önlenmesi konusuna dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2021/1, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde “Musluğu Kim Açık Bıraktı?” başlığı altında Yeşilcan, Efe ve Ece isimli üç arkadaş israftan kaçınmanın önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2021/1, s. 8).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde “Kralın Oğlu” hikâyesine yer verilmiştir. Kralın oğlu her şeye sahipmiş fakat yüzünün güldüğü pek nadirmiş. Kral çaresizlik içerisinde çocuğunun mutlu olması için oyuncaklar sipariş etmiş ülkenin en iyi oyuncak ustalarına. Kralın oğlunun oyuncacı çokmuş ama onu mutlu etmeye yetmiyormuş, her gün bir yenisini bekliyormuş. Öyle ki zamanla oyuncaklarını saymaktan bile yorulmuş ve önce saray çalışanlarının çocuklarını sonra da halk arasından çocukları davet ederek oyunlarına katmak istemiş. Saraydaki sayısız oyuncak çocuklarla buluşmaya başlayınca sarayın içi çocuk kahkahalarıyla dolmaya, kralın oğlunun da yüzü gülmeye başlamış. Kralın oğlu işte o zaman oyuncakların sayısının değil, birlikte geçirilen güzel dakikaların değerli olduğunu anlamış.

Hem bu hikâye hem de metnin geneli içerisinde bahsedilen diğer olaylar üzerinden israftan sakınmak gerektiğine vurgu yapılmış, bunun için de isteklere gereklilik sınırı konulması mesajı verilmiştir. Bölüm sonunda israfın sadece boşa

harcamak demek değil, sahip olmak isteyip de ihtiyaımız olmayan şeyleri almanın da israf olabileceği bilgisine de yer verilmiştir (Yeşilay, 2021/l, s. 10).

“Gülümseyin çekiyorum” kapak konulu derginin “Can’dan Bir Hikâye” köşesinde Can, arkadaşı Fatih’in atık malzemeleri değerlendirerek yeni şeyler üretme çabası içinde olduğuna, bu sayede hem israfın hem de evre kirliliğinin nlenmesine katkıda bulunarak mutlu olduğuna değinmektedir. Bu bölümde hobiler edinerek zamanı verimli geçirebileceğimiz ifade edilirken atık malzemeleri değerlendirmenin önemine de değinilerek tutumluluk değerine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2022/a, s. 10).

Derginin her yıl Ocak ayı sayılarında “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “Enerji Tasarrufu Haftası” yer almakta; günlük yaşantımızda önemli bir yeri olan elektrik, su, doğal gaz, petrol gibi tükenebilir enerji kaynaklarını tasarruflu kullanmak gerektiğine değinilerek gereksiz yere yanan ışıkları ve boş yere akan suları kapatarak enerji tasarrufuna katkı sağlanabileceği ifade edilmektedir.

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide tutumluluk ve tasarruf değerleri; gereksiz ve ölçsüz harcamalardan kaçınmak, sahip olduklarımızın kıymetini bilerek kanaatkar olmak şeklinde ele alınmıştır. Söz konusu değerler okuyucuya doğrudan ve didaktik bir şekilde aktarılmıştır.

Sağlıklı Yaşam ve Zararlı Alışkanlıklardan Kaçınma

Bu başlık altında “teknoloji bağımlılığı” konusuna ait bulgulara da yer verilmiştir.

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesi “Yeşilay Haftası” başlığı ile yer almaktadır. Bu bölümde Yeşilay Haftası dolayısıyla sağlıklı yaşamla ilgili bazı mesajlar verilmektedir. Efe karakteri gece geç saatlere kadar tabletiyle oyun oynadığı için ertesı güne uykulu ve yorgun bir şekilde başlamıştır. Yeşilcan ve Ece arkadaşlarının yorgun olduğunu görünce sebebini sorup öğrenirler. Yeşilcan karakteri Efe’ye uykusuz kalmanın sağlıklı olmadığını söyler ve sonrasında birlikte oyun oynarlar. Hikâyenin sonunda Efe, arkadaşlarıyla vakit geçirmenin tabletle oyun oynamaktan daha keyifli olduğunu söylemektedir. Bu hikâye üzerinden çocukların sağlıklı bir yaşam için ekran başında geçirdikleri süreyi kısa tutmaları gerektiğine değinilmiş ve çocukların sosyalleşmelerine katkı sağlayıcı

mesajlar verilmek istenmiştir (Yeşilay, 2019/c, s. 8).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde 23 Nisan Çocuk Bayramı kutlamalarına değinilirken çizgi karakterler üzerinden okuyucuya ekran başında uzun süre oyun oynanmaması gerektiği mesajı da verilmektedir (Yeşilay, 2019/ 230, s. 8).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, “Sağlıklı Olalım, Sağlıklı Yaşayalım” başlığı altında sağlıklı beslenme ve sağlıklı yaşam konusuna vurgu yapıldığı görülmekte, zararlı yiyeceklerden uzak durarak sağlıklı besinler tüketmenin önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2020/b, s. 8).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, Yeşilay tarafından her yıl düzenlenen “Sağlıklı Nesil, Sağlıklı Gelecek Yarışması!” başlık olarak yer almaktadır. Hikâyede Yeşilcan ve Ece birlikte top oynarlarken attıkları top ağaçta kalır. Topu ağaçtan alabilmek için ağacın dibindeki bankta oturarak tabletiyle oynayan arkadaşları Efe’den yardım isterler fakat Efe tabletiyle oynamaya o kadar kaptırmıştır ki kendini, oyunu bırakmak istemez. Yeşilcan ve Ece birlikte topu ağaçtan almak için uğraşırlarken top Efe’nin kafasına düşer ve Efe topu alıp arkadaşları ile oyun oynamaya başlar. Hikâyenin sonunda yer alan “*ekranlara sürekli bakmamak, bağımlı olmamak gerektiği ve arkadaşlığın öncelikli olduğu*” yönündeki mesajlar dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2021/c, s. 8).

“Hayat Bilgisi” köşesinde spor ve fiziksel aktivitelerin insan sağlığı açısından önemine yer verilmiştir. Fiziksel aktivitelerin özellikle gelişim çağındaki çocukların becerilerini geliştirdiğine; çocukların sosyalleşmesine, yardımlaşmayı ve iş bölümünü öğrenmesine, kendi değerlerinin farkına varmasına, otokontrol, öz güven ve öz disiplin kazanmasına, hedef belirleme ve belirlediği hedefe ulaşmak için çalışmasına katkı sağladığına değinilmiştir (Yeşilay, 2021/ 258, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, “Kayıp Olimpiyat Meşalesi!” başlığı altında Efe, beslenme ve sağlığına dikkat ettiği için tüm yarışmaları kazanacağını ifade ederek sağlıklı beslenmenin ve sağlıklı yaşamın önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2021/ 258, s. 8).

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Vaktimizi Verimli Kullanalım” başlığı altında

“teknoloji bağımlılığı” konusuna değinilmektedir. Teknolojinin hayatımıza getirdiği birçok kolaylığın ve olumlu özelliklerinin yanı sıra olumsuz yönlerinden uzak durmak, özellikle çocukları teknolojinin zararlarından korumak ve bu konuda bilinçlendirmek gerekmektedir. Bu bölümde, pandemi sürecindeki uzaktan eğitimlerde ekran karşısında vakit geçirmeye alışan çocuklar teknoloji bağımlılığı, teknoloji bağımlılığının ne gibi sorunlara yol açabileceği ve teknoloji bağımlılığından korunmak için neler yapılması gerektiği hususlarında bilinçlendirilmek istenmiştir (Yeşilay, 2021/c, s. 4).

“Kral Şakir” köşesinde “İyi ve Sağlıklı Yaşam” konusuna değinilmiştir. Bu bölümde Yeşilay Haftası ve Yeşilay hakkında kısa bir bilgi yer almaktadır. Teknoloji bağımlılığının hem sağlığımızı hem de sosyal hayatımızı olumsuz yönde etkileyeceğine değinilerek çizgi karakterler aracılığıyla okuyucuya telefon ve tabletleri sınırlı ve güvenli kullanma mesajı verilmiştir (Yeşilay, 2021/c, s. 12).

Derginin, öfkeyi kontrol etmenin öneminden bahsedilen 2022 yılı Mayıs sayısının “Hayat Bilgisi” bölümünde, şiddet içeren TV programlarının ve video oyunlarının bireyleri öfke ve şiddete eğilimli hale getirebileceğine değinilmiş, bu gibi program ve oyunlardan uzak durulmasının önemi ifade edilerek bunların yerine arkadaşlarla dışarıda oyunlar oynayarak hoşça vakit geçirmek ya da sportif faaliyetlerde bulunmak gibi tavsiyelerde bulunulmuştur (Yeşilay, 2022/e, s. 4).

“Haydi Dışarıya Oyun Oynamaya” kapak konulu derginin “Hayat Bilgisi” köşesinde açık havada oynamanın önemine değinilmiş, açık havada oyun oynamanın bir ihtiyaç olduğu, dışarıda oynamanın, hem birlikte eğlenme hem de doğal çevreyi tanımaya, kişinin kendisini keşfetmesine yardımcı olduğuna değinilmiş; kişinin “*Kaç kere ip atlayabilirim?*”, “*Salıncakta ne kadar sallanabilirim?*”, “*Topu ne kadar uzağa atabilirim?*”, “*Bir ağaçta ne kadar yükseğe tırmanabilirim?*” şeklinde deneyimleme yoluyla kendisini keşfetmesi ve yeteneklerinin farkına varabilmesini sağlaması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Yine açık havada oynanan koşma, zıplama, yakalama, çekme, tırmanma, kaldırma, top atma, taşıma, sallanma yarışma, yuvarlanma, saklanma gibi oyunlar sayesinde tüm vücudun ve tüm duyuların kullanıldığı, böylece sağlık ve fiziksel gelişimin olumlu yönde desteklendiği, kendini ifade etme ve öz güven geliştirmeye katkı sağlayacağı hususlarına yer verilmiştir (Yeşilay, 2022/f, s. 4).

Yeşilcan'ın Maceraları" köşesinde "Ne Dilediğine Dikkat Et!" başlığı altında ekran karşısında uzun süre vakit geçirmemek gerektiğine ve açık havada oyun oynamanın daha sağlıklı olduğuna değinilmektedir. Bilgisayarda oyun oynarken elektriklerin kesilmesi üzerine parka oynamaya giden Efe bir müddet sonra parka gelen arkadaşlarıyla güzel oyunlar oynayıp hoşça vakitler geçirmiştir. Arkadaşları Efe'ye bilgisayarda çok vakit geçirmemesi gerektiği, bunun yerine açık havada oyunlar oynamasının daha sağlıklı olduğu yönünde tavsiyede bulunmuştur. Bu yaşadıklarından sonra Efe de arkadaşlarıyla birlikte oyun oynamanın ve birlikte vakit geçirmenin bilgisayarda oynamaktan daha eğlenceli olduğu kanaatine vararak "*Keşke her zaman bilgisayarım arızalansa!*" şeklinde bir dilekte bulunmuştur. Bunun üzerine Yeşilcan, ne dilediğine dikkat etmesi yönünde Efe'ye uyarıda bulunmuş, Ece de "*Bence bizimle daha çok oynamayı dilesen daha iyi olur!*" diyerek hikâye üzerinden okuyucuya bir şey dilerken olumsuz ifadelerden kaçınıp neyi nasıl istediğimize dikkat etmemiz ve olaylara olumlu bir bakış açısıyla yaklaşmamız gerektiği mesajını vermektedir (Yeşilay, 2022/f, s. 4).

"Yeşilcan'ın Maceraları" köşesinde "Doğal Yetenek!" başlığı altında anlatılan hikâyede sağlıklı beslenmenin önemine dikkat çekildiği görülmektedir (Yeşilay, 2022/l, s. 8).

Derginin her yıl Şubat sayısında, "Bu Ay Neler Var?" köşesinde "Sigarayı Bırakma Günü" hakkında kısa bir bilgilendirme yer almakta; çocuklara hitaben, "*Çevrenizde sigara içtiğini gördüğünüz sevdiklerinize sigaranın zararlarını anlatın. Sigarayı bırakmalarının sağlıklarını olumlu etkileyeceğini söyleyin. Yanınızda sigara içilmesini istemediğinizi belirtin. Böylece hem kendini hem de sizleri koruduğunu hatırlatın.*" denilerek çocukların hem zararlı alışkanlıklardan korunmaları hem de çevrelerini bu konuda bilgilendirmeleri hususunda farkındalık kazandırılmaya çalışılmaktadır (Yeşilay, 2021/b, s. 23).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide sağlıklı yaşam konusuna sıklıkla değinilmekte; sağlıklı beslenmenin, spor yapmanın ve fiziksel aktivitelerde bulunmanın, aynı zamanda temizliğin önemine derginin hem belli bölümlerinde hem de dergide yer alan metinler içerisinde yer verildiği görülmektedir.

Zararlı alışkanlıklardan kaçınma değeri ise hem teknoloji bağımlılığı üzerinden anlatılarak beden, ruh ve sosyal açıdan zararları yönüyle ele alınmış hem de teknolojik aletler karşısında geçirilen zamanın sınırlı tutulması gerektiği yönünde metin içerisinde verilen kısa mesajlarla okuyucuya aktarılmıştır.

3.1.2. Saygı

Bu kök değer altında hoşgörü, affetme ve nezaket değerlerine yer verilmiştir.

Saygı; her varlığa hak ettiği değeri vermek; layık olduğu ilgiyi, özeni, itibarı, ihtiramı, hürmeti göstermektir (Yaran, 2019, s. 76). Saygı, bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmak anlamlarına gelmektedir (Hökelekli, 2013, s. 39). Başkalarına saygı duymak ve saygılı davranmak onlardan da saygılı davranış görmenin başlıca şartıdır. Başkalarına saygı duyabilmek için insan ilk önce kendisine saygı duymalıdır. İnsan ilişkilerinde her iki tarafın da memnun kalabilmesi için karşılıklı saygı duyulması gerekir. Saygıya dayanmayan ilişkiler insanları bir arada tutmaz, aksine onları birbirinden uzaklaştırır (Güngör, 2010, s. 70).

Dergide saygı değerine şu örneklerle yer verilmiştir:

“Hayat Bilgisi” köşesinde, dede ve ninelerimizin bizlerden beklentilerinin sadece sevgi ve saygı olduğuna değinilerek aile büyüklerimizin değerini bilmenin, kırıp incitmemenin ve onlara saygı göstermenin önemine yer verilmiştir (Yeşilay, 2019/a, s. 4).

“Canım Ailem İyi ki Varsınız!” başlığı altında, aile sevgisinden bahsedilirken sevgiyi sürdürmede saygının önemi şöyle vurgulanmaktadır:

“Sevgiyi artıran ve devam etmesini sağlayan ise saygıdır. Birbirimizi sevdiğimiz için sözlerimize ve davranışlarımıza özen gösteririz.” (Yeşilay, 2019/j, s. 4).

“Yaşamak Tüm Canlıların Hakkı” kapak konulu dergi sayısında tüm canlıların “yaşam hakkına saygı” duyulması gerektiğine değinilmekte, derginin ilk sayfalarında Ece karakterinin insanların hem birbirlerinin hem de tüm canlıların yaşam haklarına saygı duyduğu taktirde yeryüzünde barışın hakim olacağı, tüm canlıların güven içerisinde yaşayacağı, hiçbir canlının yiyecek veya su sıkıntısı

yaşamayacağı, doğanın temiz kalacağı ve hiçbir hayvan ya da bitkinin soyunun tükenmeyeceği ifadelerine yer verilmektedir (Yeşilay, 2020/a).

Efe karakterinin “Kelebekler” isimli şiirinde, tabiatta birkaç günlük ömrü ile varlık gösteren küçücük bir kelebeğin hangi zorlu süreçlerden geçerek o güzel, o rengarenk yapısına kavuştuğunu, eko sistemdeki yerini ve dünyaya kattığı güzelliği sadece bakmayı bilenler ve kalbi güzel olanlarca bilinebileceği ifade edilerek, küçük-büyük demeden her canlının yaşam hakkı olduğu ve bu hakka saygı göstermek gerektiği vurgulanmak istenmiştir.

*“Kim bilebilir ki?
Tuhaf bir kozanın içindekini,
Bir tırtılın içinde sakladığı gizemi...*

*Birkaç günlük ömründe,
Kelebeğin dünyaya kattığı güzelliği...
Ancak bakmayı bilenler görür;
Kalbi güzel olanlar bilir,
Yaşamın eşsiz mucizelerini...” (Yeşilay, 2020/a)*

“Hayat Bilgisi” köşesinde, tüm canlıların yaşama hakkının olduğu ve buna saygı gösterilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir. Dünyamızda farklı ülkeler, farklı kültürler, farklı görüşler yer almakta, farklı özelliklere sahip sayısız canlı yaşamaktadır ve bu çeşitlilik dünyamıza bir renk, bir güzellik katmaktadır. Farklılıklarımız olsa da saygı çatısı altında buluşabileceğimiz, saygının olduğu yerde huzur ve barış içerisinde bir yaşam sürdürebileceğimiz, dünyamızın tüm canlıların yaşam yeri olduğunu unutmadan yeryüzünü paylaştığımız diğer canlıların da bizler kadar yaşama hakkının bulunduğu, bu sebeple tüm canlıları sevmenin, korumanın ve yaşama haklarına saygı duymanın önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca çocukların gücü ve yapabilecekleri sınırlı da olsa elinden gelenleri azımsamadan iyilik yapmaya çabalaması tavsiye edilmekte, paylaşmanın önemi vurgulanarak pencerenin önüne kuşlar için birkaç lokma yem, sokaktaki kedi ve köpeklere bir kap yiyecek, bir kap su koyarak onlara iyilik yapılabileceği ifade edilmektedir (Yeşilay, 2020/a, s. 4).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” köşesinde doğaya ve canlılara karşı saygılı olmaya yönelik, *“Köyün insanları doğaya, doğa da insanlara karşı çok saygılı ve vericiydi. İnsanlar ormana gözleri gibi bakıyorlardı. Ağaçların bakımını yapıyor,*

ormandaki hayvanların aç kalmaması için çabalıyorlardı. Kış gelince onlar için özel yiyecekler bırakıyorlarmış...” ifadelerine yer verilmiş; ayrıca hikâyenin sonunda yer alan notta insanlara, canlılara ve doğaya karşı saygılı olunması gerektiğine değinilmiştir (Yeşilay, 2020/a, s. 10).

“Hayat Bilgisi” köşesinde arkadaşlığın temelinde hangi değerler bulunduğu değinilmekte, bu bağlamda arkadaşlığın saygı ile başladığı ifade edilerek her insanın karşısındaki kişiye saygı duyması gerektiği vurgulanmaktadır (Yeşilay, 2020/k, s. 4).

Kapak konusu “Benim Arkadaşım” olan dergide “farklılıklara saygı” konusu yer almaktadır. “Hayat Bilgisi” köşesinde, bireysel farklılıkların insanları eşsiz ve özel kıldığına değinilerek farklılıklar her ne olursa olsun bu farklılıklara karşı saygılı olabilmenin gerekliliği, insanların farklılıklara saygı duyduğu ölçüde toplumdaki diğer insanlarla uyum içerisinde yaşayabileceği, dolayısıyla toplum kurallarına uymanın, insanlara karşı sevgiyle, hoşgörüyle, nezaketle, eşit ve adil bir şekilde davranmanın, empati ile yaklaşarak farklı fikirleri, duyguları, düşünceleri ve insanları anlamının önemi üzerinde durulmuştur (Yeşilay, 2020/l, s. 4).

“Hayat Bilgisi” köşesinde, insanın yaşamın her alanında çevresi ile iletişim halinde olması dolayısıyla sağlıklı iletişim kurmanın önemi ve yollarından bahsedilmektedir. Bu doğrultuda; karşıdakini önemsemek, insanlara karşı nazik ve duyarlı olmak, öfkeli anlarda sakin kalabilmek gerektiği, herkesin fikrini paylaşabilmesi için fikirlere saygılı olunmasının, karşıdaki kişilerin duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına fırsat verilmesinin önemli olduğu, düşünmeden söylenen sözlerin insanları kırabileceği, bunun için de bir söz söylemeden önce çokça düşünmek gerektiği, güzel kelimelerin insanları mutlu edeceği, muhataplarımızı dinlemek ve konuşmak için zaman ayırmak gerektiği, ilgi ve saygıyı göstermek için gözlerine bakılması, ilgiyle ve sabırla dinlenilmesi gerektiği, karşıdaki bireylerle sohbet ederken telefon, bilgisayar, televizyon gibi teknolojik araçlarla ilgilenmemek, sadece iletişime ve konuşmaya odaklanmak gerektiği ifade edilerek iletişimin saygı sınırları çerçevesinde sürdürülmesinin önemi vurgulanmıştır (Yeşilay, 2022/h, s. 4).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere saygılı olma değerine dergide sıklıkla yer verilmiştir. Dergide saygı değeri; büyüklere saygılı davranmak, tüm canlılara ve doğaya karşı saygılı olmak, canlıların yaşam haklarına saygı duymak, farklılıklara karşı saygıyla yaklaşmak, söz ve davranışlarımızda nezakete önem vermek, karşımızdaki kişiye hoşgörü ve empati ile yaklaşmak şeklinde ele alınmaktadır. Söz konusu değer okuyucuya genellikle doğrudan, bazı durumlarda da metinlerdeki karakterlerin davranışlarıyla aktarılmış, bu sayede okuyucunun karakterle özdeşim kurarak değerleri fark etmesi hedeflenmiştir.

Hoşgörü ve Affetmek

Hoşgörü, kişinin çevresinde olan olayları, öne sürülen düşünceleri anlayışla karşılaması ve hoş görme durumudur (Ünlü, 2011, s. 143).

Hoşgörü bir insanın kendinden farklı düşünceleri, inançları, yaşam tarzı, değerler sistemi olan insan ya da insanlara sevecen bir tahammül göstermesidir (Kaymakcan, 2008, s. 114). Hoşgörülü olmak, farklı olanın kendi olma hakkına saygı duymak, başkasına verilen zararın kendisine yapılan zarar olarak görüp bundan kaçınmak, kimseye düşmanlık etmeden herkesi bulunduğu hal üzere kabul etmektir (Hökelekli, 2013, s. 316).

Affedicilik; öfke duygularından arınıp merhametli olma (Sarıçam & Biçer, 2015, s. 112), öfkeyi empatiye dönüştürme sürecidir (Hökelekli, 2013, s. 297).

Affedicilik; hataları bağışlama, kötülüğe karşı kötülükle karşılık vermeme olarak tanımlanabilir. Affetme eylemiyle bozulan bir ilişkiyi düzelterek ilişkinin devamı sağlanır. Affetme süreci, karşı tarafa hatasını görme fırsatı tanıyarak ikinci bir hak tanıma gibi olumlu durumları barındırır. Bağışlayıcılık, affedicilik kavramı, kişinin öfkesini yenebilme ve merhamet duygularıyla hareket etme şeklinde kendini gösterir (Roberts, 1995, s. 289-306).

Bağışlama, affetme, hataları görmezden gelmek ya da unutmak demek değildir. Affetme nefreti yenmek ve intikam duygusundan vazgeçerek akli selim hareket etmeyi sağlayan bir süreçtir.

Dergide hoşgörü ve affetme değerlerine şu ifadelerle yer verilir:

Derginin “Hayat Bilgisi” köşesinde, anne sevgisinden bahsedilen bölümde annelerin çok affedici olduklarına, çocuklarının hatalarını affettiklerine ve düzeltmelerine yardımcı olduklarına değinilmekte, çocuklara da affedici olmaları tavsiye edilmektedir.

“Bazen hata yapabilir, annemizi üzebiliriz. Ama onlar bize karşı çok sabırlı ve affedicidirler. Hatalarımızı düzeltmemiz için bize yardım ederler. Hatalarımızdan alacağımız dersleri her defasında sabırla anlatırlar. Affetmeyi öğreniriz annelerimizden. Eğer onları kıracak bir şey yaptıysak onlardan özür dilemeliyiz. Biz de onların yaptıkları hataları affedebiliriz.” (Yeşilay, 2020/e, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümü “Hoşgörüyü Yaşa, Mutlu Ol!” başlığı ile yer almaktadır. Yeşilcan ve Efe isimli karakterler parkta kadim kültürümüze ait çelik çomak oyununu oynamaktadırlar. O sırada parkta kaykay ile kayan bir çocuk, karşısında Bıdık’ı (köpek) görünce korkar ve simitçiye çarpar. Simitçi, bütün simitleri yere dökülmesine rağmen bu durumu hoşgörü ile karşılar ve yere düşen simitleri ufalayıp kuşlara atabileceklerini söyler. Çocuklar simitçiden yere düşen simitleri satın alarak hep birlikte küçük parçalara ayırıp kuşlara atmaktadırlar. Ayrıca çocuklar parkta koşuştururken yol çalışması dolayısıyla yeni çimento dökülmüş olan yola istemeden de olsa bastıkları için de çalışanlardan özür dilemişler ve çalışanlar da bu durumu hoşgörü ile karşılamışlardır. Hikâyenin sonunda hoşgörünün güzel bir davranış olduğuna vurgu yapılmıştır. Bu bölümde hoşgörünün önemi vurgulanırken çocukların yaşanan olumsuzluklardan dolayı özür dilemeleri ve sorunun telafi edilmesi yoluna gitmeleri de dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2020/k, s. 8).

“Hayat Bilgisi” bölümünde farklılıklara duyulan saygının hoşgörüye ortaya çıkaracağına değinilerek hoşgörü hakkında şu cümlelere yer verilmektedir:

“Hoşgörü, arkadaşlık ilişkilerinin temelidir. Evde, sokakta, okulda kısaca insanın olduğu her yerde hoşgörülü olmalıyız. Çünkü hoşgörünün olmadığı bir yeri tartışmalar, kavgalar, anlaşmazlıklar doldurur.” (Yeşilay, 2020/l, s. 4).

Kapak konusu “Hoşgörü; Sevgi ve Saygı ile El Eledir” şeklinde belirlenen dergi sayısında Yeşilcan karakteri hoşgörünün olayları güzel tarafından görebilmeyi sağladığına değinerek söze başlamakta; Ece, hoşgörünün tanımını kendince yapmakta; Efe ise “Sözün Güzeli” isimli şiirinde hoşgörüye veciz bir şekilde ifade etmektedir.

Ne demeli?

*Ansızın yağan yağmura
Davetsiz gelen dosta
Gözden taşan damlaya
“Hoş geldin, ne iyi ettin?”*

*Ne demeli?
Yol üstüne oyun kurana
Hep kendini doğru sanana
Sözü başkasına hiç bırakmayana
“Hoşça bak! Hem kendine hem dünyaya” (Yeşilay, 2021/i).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde hoşgörü değerinden bahsedilmekte; sevgi ve saygının bir sonucu olarak ifade edilebilecek olan hoşgörünün anlayışlı olmayı beraberinde getirdiği, insanın farklılıkları kabul edebilmesine katkı sağladığı, empati kurabilmeyi, açık fikirli olabilmeyi, affedici olabilmeyi öğrettiği, arkadaşlığı, dostluğu, çevremizle olan ilişkilerimizdeki bağları kuvvetlendirdiği, toplumsal barışın ve huzurun temininde önemli bir rol oynadığı bilgilerine yer verilmiştir. Bölüm sonunda yer alan etkinlik ile “Çevrende tanık olduğun hoşgörülü davranışları düşün. Aynı durumda sen ne yapardın?” sorusu yöneltilerek okuyucunun kendini sorgulamasına imkan tanınmak istenmiştir (Yeşilay, 2021/i, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde üç arkadaşın parkta oyun oynarken yaşadıkları bir hoşgörü örneğine yer verilmiş ve hoşgörünün insana kendisini iyi hissettirdiğine değinilmiştir (Yeşilay, 2021/i, s. 8).

“Uçtu Uçtu Balon Uçtu” isimli hikâyede Can’ın, annesinin doğum günü için yaptıkları hazırlıklardan ve yaşadıklarından bahsedilmektedir. Hikâyede, yaşanan olumsuz bir olay karşısında hoşgörü ile sergilenen bir tavır ifade edilerek hoşgörü değerine dikkat çekilmekle birlikte metin içerisinde sevgi, fedakarlık ve dayanışma değerlerine de dolaylı olarak yer verildiği görülmektedir. Bu bölüm sonunda yer alan özel notta da “Her şey yerine gelir, yeter ki kalpler kırılmasın!” cümlesi ile kalp kırmamanın önemine vurgu yapılırken hoşgörü değerine de ayrıca dikkat çekilmek istenmiştir (Yeşilay, 2021/i, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi dergide hoşgörü değeri; affetme, empati kurma, farklı fikirlere saygılı olma, nezaketli olma şekillerinde ele alınmıştır. Söz konusu değer, okuyucuya genellikle doğrudan aktarılmış kimi

durumlarda da dolaylı olarak aktarıldığı görülmüştür. Affetme değerine ise hoşgörü kapsamında yer verildiği görülmektedir.

Nezaket

Dergide, “Hayat Bilgisi” bölümünde dürüst insanın özelliklerinden bahsedilirken davranışlarında nezaket sahibi olduğuna değinilmektedir.

“Dürüst bir insan, kendisine ve başkalarına saygı duyar; davranışlarına özen gösterir. Nezaketli ve kibar davranır. Kabalık etmekten, başkalarını küçük düşürebilecek tutumlardan kaçınır.” (Yeşilay, 2019/f, s. 4)

“Özür Dilerim, Teşekkür Ederim!” isimli çizgi hikayede; bisikletiyle parka giden Yeşilcan’ın bazı davranışlarına arkadaşları dikkat çekmekte, hızla bisiklet sürdüğü için neredeyse arkadaşlarına çarpacağı ve bu davranışı için arkadaşından özür dilemesi gerektiği ifade edilmekte, ayrıca uçurtması ağaçta kalan arkadaşına yardıma gittiğinde ise uçurtmanın ipini çok hızlı çektiği için ağacın dalının neredeyse kırılmak üzere olduğu ifade edilerek doğaya karşı daha nazik davranması gerektiği mesajı verilmektedir. Yeşilcan, arkadaşlarının bu uyarıları üzerine hem bisikletiyle neredeyse çarpmak üzere olduğu Sevgi isimli arkadaşından özür dilemiş hem de doğaya karşı daha nazik olması gerektiğini söyleyen arkadaşına hak vererek hatasını kabul etmiştir. Hikayede nezaket değeri ile birlikte yardımseverlik, doğa sevgisi ve arkadaşlık değerlerine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2020/g, s. 8).

“Büyüyünce Ben...” isimli hikâyenin sonunda yer alan “Can’ın Not Defteri” bölümünde doğru ve dürüst davranmanın önemi ifade edilirken nezaket değerine de atıfta bulunulmuş, söylediğimiz sözün doğruluğu kadar nasıl söylendiğinin de önemli olduğu, kırııcı olmamak ve karşımızdaki kişiyi incitmemek için sözlerimizin doğru da olsa nezaketle ifade edilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur (Yeşilay, 2020/j, s. 10).

Kapak konusu “Nezaket Dünyamızı Güzelleştirir” olan 2021 yılı Nisan sayısında ilk olarak kapak arkasında yer alan Yeşilcan karakterinin cümlelerinde sevgi, saygı ve nezaket değerlerinin yer aldığı görülmektedir. “Nezaket” değerinin işlendiği bu sayıda Ece karakterinin nezaketli insanların nasıl anlaşılacağı yönündeki konuşmasında “söz ve davranışlarına özen gösteren, hiçbir canlıyı incitmemek için gayret eden” kişiler olduğuna değinilmiş ve “Kendine nasıl

davranılmasını istiyorsan başkalarına öyle davran.” sözüyle empati yapmanın nezaketi de beraberinde getireceği ifade edilmiştir (Yeşilay, 2021/d).

Yine bu bölümde Efe karakterinin “Kalbimin Cebinde” isimli şiirinde, ilk bakışta çok küçük, çok yalın, çok sıradan gelebilecek ufak ama sevgi dolu dokunuşların ne kadar büyük etkilere sahip olduğunun anlatılmak istendiği görülmektedir.

*“Bir gülücük vardı cebimde
O gün, anneme verdim
Güzel yüzüne neşe saçıldı*

*Bir küçük kurabiye vardı cebimde
O gün, parktaki serçeyle paylaştım
Keyifle şakıyarak kanatlandı*

*Bir küçük elim vardı cebimde
O gün, arkadaşımın omzuna koydum
Yalnızlığı dağıldı, sildi gözyaşlarını*

*Bir küçük kalbim var göğsümde
O gün, onunla sohbet ettim
Üzerimize sevgi yağmurları yağdı”* (Yeşilay, 2021/d).

“Hayat Bilgisi” köşesinde “nezaket” değeri işlenmiş, nezaketin insanlarla kurulan iletişimde önemli bir unsur olduğundan, insanların birbiri ile iyi ve güzel geçinmesini sağladığından bahsedilmiştir. “İnsanın, başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranması” anlamına gelen nezaketin “sevgi ve saygıya dayandığına, yaşantımızı güzelleştirdiğine, nerede nasıl davranmamız gerektiği hususunda bize rehberlik ettiğine, karşısındakine özen göstermeyi gerektirdiğine” ve “günaydın, lütfen, iyi günler, teşekkür ederim, rica ederim, afiyet olsun, merhaba, eline sağlık, özür dilerim, geçmiş olsun, memnun oldum, nasılsınız?” gibi sözcüklerin nezaket ifade eden sözcükler olduğuna değinilmiş, soyut olan bu kavramın okuyucu tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla metinler içerisinde somut örnekler verilmiştir (Yeşilay, 2021/d).

Derginin bir başka sayısındaki “Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde Yeşilcan, Ece ve Efe karakterlerinin parktaki maceralarına yer verilir. Yeşilcan, Ece ve Efe isimli karakterler parkta birbirlerine tatsız bir şaka hazırlayıp saklandıkları yerde beklemeye başlarlar fakat o esnada oradan geçmekte olan

mahallenin “Nezaket” isimli yaşı teyzesine yardım etmek için saklandıkları yerden çıkarlar. Nezaket teyze çocukların hazırlamış olduğu içi kum ve taş dolu topa bastonuyla dokunup hareket etmediğini görünce çocuklar hazırladıkları şakaları Nezaket teyzeye anlatırlar. Diğer taraftan koşarak yanlarına gelen Bıdık isimli köpek de Efe’nin arkadaşlarına şaka olsun diye takılıp düşebilecekleri şekilde hazırladığı ipe takılarak ipi koparır. Çocuklar hazırladıkları şakaların birilerinin yaralanmasına sebep olabileceğinin farkına varırlar ve birbirlerine böyle tehlikeli şakalar yapmayacaklarına dair söz verirler. Burada nezaket değeri hikâyedeki bir karakter ismi olarak öne çıkmakla birlikte olumsuz bir olay üzerinden çocuklara bir nasihat şeklinde de aktarılmaktadır (Yeşilay, 2021/d, s. 8).

“Çifte Mutluluk” isimli hikâyenin başında Can, apartmanlarındaki alt komşularının ikiz bebeklerinin dünyaya geldiğine ve bu mutluluğu tüm apartman halkı ile hep birlikte yaşadıklarına değinmektedir. Hikâyenin devamında arkadaşlarıyla aralarında yaptıkları bir yarışma için robot tasarlayacağından bahseden Can yarışmayı kazanmış olmanın heyecanı ile sevinç çığlıkları atıp zıplamaya başladığını, kendisine geldiğinde ise odanın kapısında şaşkınlık içerisinde bekleyen annesinin, nezaketli olması, etrafındaki insanları da düşünmesi ve onlara karşı duyarlı olması hususunda kendisine hatırlatmalarda bulunduğunu ifade etmektedir. Bu olay üzerine Can hatasının farkına varıp özür dilemiş, artık daha dikkatli davranacağını ifade ederek bir söz vermiş ve sözünde duran bir birey olduğunu vurgulamıştır. Diğer yandan Can’ın abartılı sevinciyle uykusundan uyanan yeni bebekleri olan alt komşularının bu olayı karşılama şekli üzerinden de hoşgörü değerine vurgu yapılmaktadır. Metin sonunda Can’ın yazdığı özel bir notta her durumda nazik olmanın sanıldığı kadar kolay olmasa da önemli olduğu bilgisi yer almaktadır (Yeşilay, 2021/d, s. 10)

“Nasıl Anlatmalı?” isimli hikâyede, kardeşine sorumluluklarını öğretmek isteyen Can, kardeşinin sorumluluk almasını sağlamak için bile olsa onu kırıp incitmenin doğru olmayacağını ifade ederek, kırmadan kardeşine ulaşmanın ve mesajını doğru aktarmanın yollarını aradığına değinmiştir. Bu bölümde anlatılan hikâyede sorumluluk değeri başta olmak üzere, nezaket değerine de vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2021/j, s. 10)

Nezaket değeri ile ilgili verilen örneklerde görüldüğü üzere bu değer; kırıcı

olmamak, saygılı olmak ve empati yapmak şeklinde ele alınmıştır.

3.1.3. Sorumluluk

Bu kök değer altında, temizlik, çevre duyarlılığı, farkındalık ve kültürel mirasa sahip çıkma değerlerine yer verilmiştir.

Sorumluluk, bir kimsenin yapmakla yükümlü olduğu işleri en güzel şekilde yapma durumudur (Püsküllüoğlu, 1971, s. 301). Sorumluluk, bireyin yaşına, cinsiyetine ve gelişimine uygun olarak görevlerini yerine getirmesidir (Yavuzer, 1998, s. 107). Sorumluluk, *“kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, mesuliyet”* (TDK, 2020, s. 1328) olarak tanımlanır. Sorumluluk kişinin yaptığı işi çok iyi bilmesini, bir işi yapmadan önce dikkatli bir şekilde planlamasını, ortaya çıkabilecek olumsuzluklara karşı önlemler almasını, işine yoğunlaşmasını, işinin sonuçlarını takip etmesini, ortaya bir olumsuzluk çıktığında bunu üstlenmesini ve bundan vicdani olarak rahatsızlık duymasını ifade eder (Baydur vd., 2006, s. 6). *“Sorumluluk, en genel anlamıyla belirli bir görevin istenen nitelik ve nicelikte yerine getirilmesidir”* (Pehlivan, 1998, s. 61).

Dergide sorumluluk değerine şu ifadelerle yer verilmiştir:

Derginin “Ben Yaparım Çünkü Sorumluluk Sahibiyim” kapak konusu ile okuyucu karşısına çıkan sayısında Ece karakterinin sorumluluk konusu ile ilgili şu cümlelerine yer verilmiştir:

“Ne zaman tam olarak büyümüş sayılırız?” sorusunun cevabını araştırıyorum. Basit gibi görünen ama aslında bayağı zor bir soruymuş.

Annem: “Ömür boyu yeni bir şeyler öğrenmeye devam ederiz. O nedenle büyümenin bir sonu yoktur.” diye yanıtladı.

Babam: “Bir insan kendisine ve başkalarına karşı saygılı davranmayı öğrendiyse o kişi artık bir yetişkin sayılır.” dedi.

Dedem: “Kaç yaşında olursa olsun, sözlerinin ve davranışlarının sorumluluğunu üstlenmeyi öğrendiyse o insan artık büyümüş diyebiliriz.” diye cevap verdi.

Etraflıca düşündüm. Sanırım “Ben büyümeye devam ediyorum.” Peki ya siz? (Yeşilay, 2019/h).

Efe karakteri ise sorumlulukları yerine getirmenin hem kendimizi hem de çevremizdekileri mutlu ettiğine “Neşe” isimli şiiriyle değinmektedir.

*“Bir öpücük kondurdum yanağına annemin
Tüm yorgunluğu gidiverdi sanki*

*Gazetesini okudum dedemin
Güldü gözlerinin içi*

*Akvaryumdaki balıklara yem verdim
Sevinçle zıpladılar, teşekkür eder gibi*

*Balkondaki çiçekleri suladım
Canlandı renkleri*

*Gülümsetmek öyle güzel ki
Bir baktım neşe sarmış beni” (Yeşilay, 2019/h).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde sorumluluğun ne olduğu ve nasıl öğrenilebileceği ile ilgili bilgiler verilmektedir. Herkesin üzerine düşen bazı görevlerinin olduğu, bunların zamanında ve özenle yerine getirilmesi gerektiği, aksi halde istenmedik sonuçların ortaya çıkabileceği ifade edilerek çevresi tarafından sevilen, güvenilen, saygı duyulan ve kendisine saygı duyan bir birey olmanın yolunun sorumluluk sahibi olmaktan geçtiği, sorumluluk sahibi olmanın ise zamanla öğrenilebileceği, evvela kendimize karşı sorumluluklarımızı yerine getirerek başlayabileceğimiz, bu çerçevede kişisel bakıma, söz ve davranışlarımıza dikkat etmemiz ve özen göstermemiz gerektiği, ayrıca evde yapabileceğimiz işleri üstlenerek, ihtiyaç duyulduğu anda elimizden geleni yapıp yardımda bulunarak sorumluluk sahibi olabileceğimiz bilgilerine yer verilmektedir (Yeşilay, 2019/h, s. 4).

“Uzun Bir Gün” isimli hikâyede Can, anne ve babasının bir davete katılmaları gerektiği için kendinden emin, kararlı ve gururlu bir şekilde kardeşinin sorumluluğunu üstlendiğinden, kardeşi ile dolu dolu vakit geçirip üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirmeye gayret ettiğinden, oyunlar oynadıktan sonra ortaya çıkan dağınıklığı kardeşi ile iş bölümü yaparak giderdiklerinden, gün sonunda normal bir zamana göre iki kat daha yorgun olmasına rağmen anne ve babasının kendisine teşekkür edip güvendiklerini ifade etmelerinden dolayı tüm bu yorgunluğunun geçtiğinden, ailesi için her türlü emek verip fedakarlık gösteren anne ve babasına karşı bir şeyler yapabilmenin kendisini mutlu ettiğinden bahsetmektedir (Yeşilay, 2019/h, s. 10).

“Çalışıyorum Başarıyorum” başlığı altında her birimizin sorumluluklarının bulunduğu, zaman zaman yorulsa da verdiğimiz emeğin, gösterdiğimiz çabanın karşılığını almanın getirdiği mutluluğun tüm bu yorgunluklara değeceği, dolayısıyla üzerimize düşen sorumlulukların eksiksiz bir şekilde ve istekle yerine getirilmesinin huzurlu ve sağlıklı bir yaşama yol açacağı ifade edilmektedir (Yeşilay, 2019/1, s. 4).

“Sorumluluklarımı Yerine Getiriyorum” isimli çizgi hikâyede, annesi Ece’ye bakımını üstlenmesi koşuluyla bir çiçek alır. Ece penceresinin önüne koyduğu çiçeği bir süre sonra unutup bakımı yapmaz. Parkta arkadaşları ile birlikte eğlenirken sorumluluğunu hatırlayıp eve döner ve çiçeğinin bakımını yapar. Çiçek eskisi gibi güzelleşir ve tekrar güzel kokular saçmaya başlar (Yeşilay, 2019/1, s. 8).

“Canım Hiç İstemiyor, Diye Düşünürken...” isimli hikâyede Can, zaman zaman “*Canım hiç istemiyor, yapmasam olmaz mı?*” diye düşündüğünü dile getirerek, “*Neden insanlar kafasına göre vakit geçirmiyor? Boş vakti doldurmak gibi bir çaba içerisindeler. Belli meslekleri olan yetişkinler, sürekli aynı işi yaparken sıkılmıyorlar mı?*” şeklinde kafasını meşgul eden ve anlamaya çalıştığı sorulara cevap bulmak için çevresindeki insanları gözlemlemeye karar verir. İlk olarak babasını gözlemlemeye başlar ve tüm gün işte çalışmış olmasına rağmen akşam eve geldiğinde yorgun da olsa belli etmediğini, ailesine vakit ayırıp sohbet ettiğini fark ederek babasının çalışırken yorulsa da insanlara faydalı olmanın, alın teri ile geçimini sağlamanın, vaktini değerlendirmiş olmanın tüm bu yorgunluklara değdiğini ifade ettiğini söyler. Annesinin ailesini mutlu etmek için çabaladığını ve ailesinin mutluluğu ile tüm yorgunluğunu attığını, öğretmenlerinin öğrencilerine bir şeyler öğretmekle mutlu olduğunu, mahalledeki berberin müşterilerinin memnuniyeti ile sevindiğini, temizlikçinin sokağı temizledikten sonra içinin rahat ettiğini, futbolcuların çok koştursalar ve yorulsalar da takımlarının galibiyetiyle sevinçten havalara uçtuğunu, arkadaşlarının çalıştıkları dersten başarılı olunca mutlu olduğunu, kardeşinin kendi yaptığı gemileri yüzdürürken gururlandığını gözlemler. Can, gözlemlediği durumları şu cümlelerle özetleyerek çalışmanın, görev ve sorumluluklarımızı vaktinde ve istekle yerine getirmenin önemine dikkat çekmektedir:

“Sonunda kendi sorumun cevabını kendim buldum. Tüm insanların “canı” güzel şeyler başarmayı seviyor. Faydalı olmayı; başkalarını mutlu etmeyi; hedeflerine ulaşmayı... Kendisi ya da sevdikleri için başarmak istediği hedefleri, hayalleri olan kimseler hiç sıkılmadan canla başla gayret ediyor” (Yeşilay, 2019/l, s. 10).

Derginin kapak konusu “Sorumluluklarımı Severe Yerine Getiriyorum” olarak belirlenmiş olan sayısında Ece karakteri canlılar dünyasından bir örnekle sorumlulukları yerine getirmenin önemine değinerek okuyucuyu karşılamaktadır.

“Arılar en çok hayranlık duyduğum canlılar arasında. Kendisi ve ailesi için canla başla çalışıp bal yapıyor. Bu sırada başardığı tek iş bal üretmek değil. Polenleri taşıyarak sayısız bitkinin; çiçeklerin ve ağaçların üreyebilmesini de sağlıyor. Kendi sorumluluğunu yerine getirirken tüm dünyaya da çiçek açtırıyorlar. Bize de ilham veriyorlar. Harika!” (Yeşilay, 2021/j)

Efe karakteri sorumlulukları yerine getirmenin sadece kişinin kendisine değil çevresindekilere de faydası olacağına “Kiraz Reçeli” isimli şiiriyle değinmektedir.

*“Dedem yıllar evvel dikmiş kiraz ağacını
Ninem gözü gibi bakmış, sulamış toprağını*

*Babam topladı meyveleri incitmeden dallarını
Annem çekirdeklerini çıkardı, kaydattı reçel kazanını*

*Ben de ağacın dallarına kurdum salıncağı
Anlatamam ki mis kokulu reçelli ekmeğin tadını*

*Karar verdim; benimle birlikte büyümeli
Kiraz ağacının torunları*

*Saksıya diktim çekirdekleri
Toprağına kavuşacak fidan olanları*

*Bizim kiraz ağacı bahçeye dönüşecek
Kuşlarla birlikte çıkaracağız meyvelerin tadını” (Yeşilay, 2021/j)*

Derginin bir başka sayısında yer alan “Hayat Bilgisi” köşesinde sorumluluk değerinden bahsedilmekte, sorumlulukları yerine getirmenin hayatı kolaylaştırdığı, aksi durumda olumsuz sonuçlarla karşılaşılabilceği bilgilerine yer verilerek huzurlu bir yaşam için toplum olarak sorumlulukları yerine getirmenin önemine değinilmektedir. Bu bölümde sorumluluk değeri kapsamında saygı, dürüstlük, şefkat, yardımlaşma, sözünde durma, temizlik, düzen, öz denetim, zamanı verimli kullanmak değerlerine de yer verilmektedir (Yeşilay, 2021/j, s. 4).

“Gizemli Yumurta!” isimli çizgi hikayede, üç arkadaşın oyun oynarken buldukları bir yumurtanın sorumluluğunu üstlenerek korumaya ve yerine ulaştırmaya çalıştıklarından bahsedilmektedir. Hikâye sonunda çocukların bu davranışları neticesinde bir canlıyı kurtarmış olmanın sevincini yaşadıkları ifade edilmektedir (Yeşilay, 2021/j, s. 8).

“Nasıl Anlatmalı?” isimli hikâyede Can, bir ağabey olarak kardeşine sorumluluklarını öğretmek istediğinden bahsetmektedir. Bunu yaparken de kardeşini kırıp incitmek istemediğini ifade ederek kırmadan kardeşine ulaşmanın ve mesajını doğru bir şekilde aktarmanın yollarını aradığına değinmiş ve kardeşine sorumluluklarını bir şiirle anlatmaya karar vermiştir.

*“Sevgili kardeşim Ayşe
Büyüdüm diye seviniyorsun
Boyun birkaç santim uzadı diye
Ben de çok sevineceğim
Oyuncaklarını kendin topladığını görünce*

*Anlıyorum seni ben de küçüktüm senin gibi
Yatağım da sadece zıplamak içindi
Gereksizdi el yıkamak yemekten önce
Annem hatırlatmadan temizlemezdim dişlerimi
Yemek saatleri, ev düzeni pek gerekli değildi
Nasıl olsa hallediliyordu evin tüm işleri*

*Sevgili kardeşim Ayşe
Birlikte yaşıyoruz güzel evimizde
Annemiz, babamız hep gayret içinde
Gel kardeşim biz de sorumluluk alalım
Kendimize de evimize de iyi bakalım” (Yeşilay, 2021/j, s. 10).*

Bu bölümde anlatılan hikayede sorumluluk değeri başta olmak üzere nezaket, yardımlaşma, temizlik, sağlık ve düzenli olmak değerlerine de vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2021/j, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi dergide sorumluluk değeri; kendimize ve çevremize karşı sorumluluklarımızı yerine getirme, öz denetim, yardımlaşma, çalışma, saygı değerleri ile ilişkili olarak ele alınmıştır. Söz konusu değer, okuyucuya doğrudan ve dolaylı şekillerde aktarılmıştır.

Temizlik-Çevre Duyarlılığı

“Piknik Macerası” isimli çizgi hikâyede, bir yaz günü aileleriyle birlikte piknik için gitmiş oldukları ormanda çevrenin çöpler içerisinde kaldığını gören Yeşilcan, Ece ve Efe hem canlılara hem de doğaya zarar vereceği endişesiyle çöpleri toplamaya karar verirler. Birlikte çevreyi temizledikten sonra neşeyle piknik yapmaya başlarlar. Bu bölümde yaz mevsimi dolayısıyla sıkça yapılan aktivitelerden biri olan piknik zamanlarında doğaya zarar vermemenin ve çevreyi temiz tutmanın önemine dikkat çekilmek istenmiştir (Yeşilay, 2019/g, s. 8).

“Akvaryumdan Ormana” isimli hikayede pandemi sürecine değinilirken hikaye sonunda yer alan notta Can, *“Temiz olmayı hep severdim. Ama artık daha çok dikkat etmek gerekiyor. Ellerim yıkamaktan eskise bile... Yıkamaya devam...”* cümleleri ile okuyucuya özellikle içinde bulunulan pandemi sürecinde temizliğe daha çok dikkat edilmesi gerektiği mesajını aktararak temizliğin önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2020/f, s. 11).

“Çevreni Temiz Tut” isimli çizgi hikayede çevre temizliğinin önemine değinilmiştir. Çocuklar parkta oyun oynarlarken etraftaki çöpleri ve yere atılmış maskeleri fark edince oyuna ara verip hep birlikte çöpleri toplamaya başlarlar ve parkı temizlerler. Hikâye sonunda içinde bulunulan pandemi süreciyle ilgili de mesaj verilerek hem maskenin hem de çevre temizliğinin önemli olduğuna vurgu yapılmıştır (Yeşilay, 2020/i, s. 8).

“Denizlerimizi Temiz Tatalım” isimli çizgi hikayede denizlerdeki kirlilikten tüm deniz canlılarının zarar gördüğüne değinilerek çevre temizliğinin önemine dikkat çekilmekte ve okuyucuya bu konuyla ilgili duyarlılık kazandırılmak istenmektedir (Yeşilay, 2021/g, s. 8).

“Efe’nin Koku Duyusu!” isimli çizgi hikayede, Efe’nin bir süredir odasının temizlik ve düzenini sağlamadığı için kötü kokuları algılamadığına değinilerek temizlik ve düzenin önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2022/c, s. 8).

“Bıdık’ın Mesajı!” isimli çizgi hikayede çevre kirliliğine değinilmekte; yaşadığımız alanı temiz tutmanın bizlerin elinde olduğu, dolayısıyla sağlıklı bir yaşam için tüm çevremizi temiz tutmamız gerektiği vurgulanarak sağlık bilinci ve

temizlik değeri aktarılmaya çalışılmıştır (Yeşilay, 2022/h, s. 8).

Kapak konusu “Doğayı Niçin Sevmeliyiz?” olan derginin “Hayat Bilgisi” sayfasında doğa sevgisi ve yaşadığımız dünyaya saygı duymamız gerektiği anlatılmıştır. Doğanın insanları mutlu ettiği, ruh sağlığına olumlu katkılarda bulunduğu, insana huzur verip dinlendirdiği, ilham kaynağı olarak “*Resim yapma, fotoğraf çekme, doğada gördüğümüz güzellikleri yazıya dökme*” gibi etkinliklerle yaratıcılığımızı artıracak ifade edilmiş, doğanın hayat kaynağı ve hayatın bir parçası olduğuna değinilerek doğayı sevmekle birlikte korumak için de çaba sarf edilmesi gerektiği ifade edilmiş, doğaya karşı sorumluluklarımıza vurgu yapılmıştır (Yeşilay, 2022/g, s. 4).

Derginin Haziran ayı sayılarındaki “Bu ay Neler Var?” köşesinde, Haziran’ın 05-11 arası tarihlerinin “Çevre Koruma Haftası” olarak kutlandığı bilgisi paylaşılmış, bu hafta boyunca çevre kirliliğinin canlılar üzerindeki etkilerinin anlatıldığı ve alınması gereken önlemlerin belirtildiği etkinlikler olduğu bahsedilerek çevre koruma sorumluluğu kazandırılmak amaçlanmıştır.

Yukarıdaki örnekler incelendiğinde, temizlik ve çevre duyarlılığı değeri genel olarak çizgi hikayeler üzerinden okuyucuya aktarılmakta, temizliğin önemine dikkat çekilerek okuyucuda çizgi karakterler aracılığıyla bu konuda bilinç kazandırmak amaçlanmaktadır.

Farkındalık

Dergi karakterlerinden Efe’nin “Arkasında Saklı” isimli şiirinde, gördüğümüz şeylerin görünenin ötesinde bir anlama sahip olabileceğine vurgu yapılarak çevresinde olup biten şeylere karşı farkındalık mesajı verilmektedir.

*“Gece, gündüzün arkasında saklı
Işık, karanlığın*

*İpek böceği, dut yaprağının arkasında saklı
Kelebek, kozanın*

*Hüzün, gözyaşının arkasında saklı
Sevinç, gülücüğün*

*Sevgi, kalbin arkasında saklı
Hayat, dostluğun*

*Bakınca görüyor göz
Arkalarda saklı olanları” (Yeşilay, 2020/d).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde gözlem yapmaktan bahsedilmekte; bakmaktan öte görmeyi, görmekten öte fark etmeyi sağlayan gözlemin bireyin yeni bilgilere ulaşmasının yolunu açtığı, planlı olma becerisini artırdığı, karşılaşılan olaylara farklı açılardan bakabilmeye katkı sağladığı ifade edilerek gözlem yapmanın ve etrafımızda olup biten şeylere karşı farkındalığın önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2020/d, s. 4).

“Pencereden Bakınca İşitilen Şarkı” isimli hikâyede; Can’ın gözlem ödevi için araştırmalar yaptığından, çevresindeki canlı ve cansız varlıkları gözlemleyerek daha önce hiç fark etmediği birçok şeyin farkına vardığından ve yaptığı gözlem neticesinde kendisi ile ilgili merak ettiği sorulara cevap bulduğundan bahsedilmektedir. Hikâye sonunda Can’ın, “Çok şey görüyor, az farkına varıyordum.” cümlesine yer verilerek gözlem yapmak suretiyle çevremizdeki birçok şeye karşı farkındalık kazanabileceğimize değinilmektedir. (Yeşilay, 2020/d, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümü “Birlikte Başarabiliriz!” başlığı ile okuyucu karşısına çıkmıştır. Evde oturup birlikte resim çizen üç arkadaşın aralarındaki konuşmaya yer verilen bu bölümde çocukların tüm hastalıkların yok olmasını hayal etmeleri ama bunun sadece bir hayal olduğunu düşünmeleri üzerine Yeşilcan karakteri sağlıklı bir yaşamı kolay bir şekilde gerçekleştirebileceklerini söyleyerek “maske, mesafe ve temizlik” kuralının önemine vurgu yapmıştır. Üç arkadaş maske, mesafe ve temizlik ile ilgili resimler çizerek insanların görebileceği yerlere asmak ve insanların daha dikkatli davranmalarını sağlamak amacıyla işe koyulurlar. Bu bölümde içinde bulunulan pandemi sürecini hep birlikte kurallara uymak suretiyle atlatabileceğimiz mesajı verilerek okuyucuda farkındalık oluşturulmak istenmektedir (Yeşilay, 2021/a, s. 8).

Derginin “Gözlemleyerek Öğreniyorum” isimli sayısında, gözlem yapmanın, araştırarak öğrenmenin ve çevremizin farkına varmanın önemine dikkat çekilmektedir. Dergi karakterlerinden Ece, “Gözlemle, keşfet ve anla”

diyerek sözlerine başlamakta, Efe ise “Benzersiz Şiir” başlığı altında yaşam içerisinde keşfedilmeyi bekleyen birçok güzelliğin bulunduğuna değinmektedir.

*“Geceyi süsleyen Ay’dan
Gündüzü aydınlatan Güneş’e*

*Tomurcuktan çiçeğe
Çiçekten türlü meyveye*

*Tırtıldan kozaya
Kozadan göz alıcı kelebeğe*

*Tek tek kelimelerden
Benzersiz bir şiire*

*Şarkın öyle güzel ki, yerde ve gökte
Hayat! Hiç doymayacağım seni keşfetmeye” (Yeşilay, 2022/b).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Gözlemleyerek Öğreniyorum” başlığı altında gözlem yapmanın önemine değinilmiş, bireyin çevresinde olup bitenlerin farkına varabilmesine, sorgulayan, araştıran, ilgili, meraklı, öğrenmeye istekli, duyarlı ve farkındalık sahibi bireyler olabilmesine katkı sağlanmak istenmiştir (Yeşilay, 2022/b, s. 4)

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde “Gözlemle, Fark Et, Mutlu Et!” başlığı altında, gözlem yapmak suretiyle çevremizin farkına varmanın önemi vurgulanarak çevremizde olup biten şeylere karşı duyarsız kalınmaması gerektiği mesajı verilmektedir.

*“Yeşilcan: Ece, senin ne yaptığını anlayamadık. Bize anlatır mısın?
Ece: Gözlemliyorum. Çevrem farkına varıyorum. Mesela bu kedi acıkmış.
Efe: Haydi onu besleyelim” (Yeşilay, 2022/b, s. 8).*

“Bayramınız Kutlu Olsun” isimli çizgi hikâyede Yeşilcan, Ece ve Efe bayram dolayısıyla kimsesiz yaşlıların kaldığı huzurevi ziyaretine gidip huzurevi sakinleriyle bayramlaşırlar. Bu bölümde okuyucuya huzurevinde kalan yaşlıların hatırd tutulması gerektiğine, ziyaret edilerek yalnız olmadıklarını hissettirmenin ve yüzlerinde bir tebessüm oluşturmaının önemine dikkat çekilerek bu konuda farkındalık oluşturulmak istenmiştir (Yeşilay, 2019/h, s. 8).

Derginin bütün sayılarında “Bu Ay Neler Var?” başlığı altında o ayda bulunan önemli gün ve haftalar hakkında bilgiler verilerek muhatap kitlenin

kültürel, milli ve dini değerlerine sahip çıkması yönünde farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Derginin her yıl Ocak sayılarında “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “Enerji Tasarrufu Haftası” ve “Beyaz Baston Görme Engelliler Haftası” yer almaktadır.

“Enerji Tasarrufu Haftası” hakkında yapılan kısa bilgilendirme çerçevesinde, günlük yaşantımızda önemli bir yeri olan elektrik, su, doğal gaz, petrol gibi tükenebilir enerji kaynaklarını tasarruflu kullanmak gerektiğine değinilerek okuyucuya bu konuda farkındalık kazandırılmak istenmektedir.

Ocak ayının ikinci haftası “Görme Engelliler Haftası” olarak belirlenmiş, bu kapsamda; tüm engelliler gibi görme engellilerin de yaşamlarını kolaylaştırmanın, problemlerini çözüp sorunlarına ortak olmanın insani bir görev olduğuna değinilerek okuyucuda farkındalık ve duyarlılık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Derginin Şubat sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “Sigarayı Bırakma Günü” ve “Sivil Savunma Günü” yer almaktadır.

“Sigarayı Bırakma Günü” ile ilgili yapılan bilgilendirmeler kapsamında tütün ve tütün ürünlerinin sağlığa verdiği zararları anlatmak amacıyla kutlandığına değinilmekte, sigarayı bırakmanın sağlığa olumlu etkileri olacağı ifade edilmektedir.

Derginin Mart sayılarında “Bu Ay Neler Var?” köşesinde bağımlılıklarla mücadelede önemli bir rolü bulunan Yeşilay’ın toplumu bilgilendirmek, farkındalığı artırmak ve bağımlılıklardan uzak durmayı sağlamak için çeşitli faaliyetlerde bulunduğu “Yeşilay Haftası” ile hayat boyu edindikleri tecrübelerle bizlere örnek olan yaşlılara verdiğimiz değeri, sevgimizi ve vefamızı göstermeye bir vesile olan “Yaşlılara Saygı Haftası” yer almaktadır.

Derginin Nisan sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “7 Nisan Dünya Sağlık Günü” ile “23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” yer almaktadır. Bu bağlamda bahsi geçen günler hakkında kısa bir bilgi paylaşımında bulunulmuştur.

Derginin Mayıs sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı” yer almaktadır. Konu hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış, 19 Mayıs tarihinin “Milli Bayram” olarak ilan edildiği ifade edilmiştir.

Derginin Haziran sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde, 05-11

Haziran aralığındaki tarihlerin “Çevre Koruma Haftası” olarak kutlandığı bilgisi paylaşılmış; bu hafta boyunca çevre kirliliğinin canlılar üzerindeki etkilerinin ve alınması gereken önlemlerin anlatıldığı etkinliklere yer verildiğine değinilmiştir.

Her yıl haziran ayının üçüncü pazar gününün “Babalar Günü” olarak kutlandığı, babalarımızın bizleri ne kadar çok sevdiği ve değer verdiği, bu sebeple çocukların da onlara aynı şekilde karşılık vermesi gerektiği ifade edilerek sevgi, saygı, vefa gibi değerlere vurgu yapılmıştır.

Derginin Temmuz sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” bölümünde “15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü” ile “Denizcilik ve Kabotaj Bayramı” yer almaktadır.

Derginin Ağustos sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde, “30 Ağustos Zafer Bayramı” yer almaktadır.

Derginin Eylül sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “İlköğretim Haftası” kapsamında okumanın ve okulun önemine; “İtfaiyecilik Haftası” kapsamında farkındalık değerine yer verilmiştir.

Derginin Ekim sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “Hayvanları Koruma Günü” ve “29 Ekim Cumhuriyet Bayramı” yer almaktadır.

Her yıl 4 Ekim tarihinde, “Hayvanları Koruma Günü” kapsamında, zor şartlarda, korunmasız ve sağlıksız bir şekilde yaşayan, yeterli besin alamayan hayvanların bu sorunlarına dikkat çekildiği ve insanlarda bir farkındalık oluşturma amaçlandığı bilgisi yer almaktadır.

Derginin Kasım sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “Kızılay Haftası”, “Dünya Çocuk Hakları Günü”, “Dünya Çocuk Kitapları Haftası”, “Atatürk Haftası” ve “Öğretmenler Günü” yer almaktadır.

Ülkemizin köklü kuruluşlarından biri olan Kızılay hakkında verilen kısa bilgiler kapsamında; yoksullara, kimsesizlere, yaşlılara, göçmenlere, kısaca ihtiyacı olanlara gıda ve barınma yardımında bulunan bir kuruluş olduğu bilgisine yer verilmekte, ayrıca tüm dünyada deprem, sel gibi afetlerden zarar gören insanların yardımına koştuğu ifade edilmektedir.

“Dünya Çocuk Kitapları Haftası” kapsamında yapılan etkinliklerin çocukları kitaplarla tanıştırmayı, çocuklara kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırmayı amaç edindiğine değinilmektedir.

Yine bu ayda; Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün ölüm yıl dönümü olan 10 Kasım’ı takip eden haftanın “Atatürk

Haftası” olarak kutlandığı ve Atatürk’ün, hafta boyunca yapılan etkinliklerle tüm yurttan anıldığı bilgisine yer verilmiştir.

24 Kasım tarihinin “Öğretmenler Günü” olarak kutlandığı bilgisi verilerek bizler için büyük emek ve fedakarlık gösteren öğretmenlerimize karşı sevgi, saygı ve şükran duyguları ile davranılması gerektiği ifade edilmiştir.

Derginin Aralık sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde “3 Aralık Dünya Engelliler Günü” ve “5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü” yer almaktadır.

“Dünya Engelliler Günü” kapsamında; engellilerin toplumumuzun birer parçası olduğu ifade edilerek yaşamlarını kolaylaştırmak, yaşam kalitelerini artırmak, sosyal ve kültürel hayata katılımlarını sağlamak ve bu konuda toplumsal duyarlılık oluşturmak için çalışmak gerektiğine değinilerek okuyucuya bu konuda bir farkındalık ve duyarlılık kazandırılmak istenmektedir.

“Dünya Gönüllüler Günü” hakkında verilen bilgiler kapsamında ise gönüllülük faaliyetleri hakkında kısa bilgilendirmeler yapılmakta ve okuyucunun bu tür faaliyetlerde sorumluluk alması tavsiye edilmektedir.

Yukarıdaki örnekler incelendiğinde; farkındalık değeri dergideki metinler içerisinde genel olarak gözlem yapmak suretiyle çevremizde olup biten şeylerin farkına varmak şeklinde anlatılmıştır. Ayrıca dergide yer alan “Bu Ay Neler Var?” bölümlerinde kültürümüzde ve tarihimizde yer alan önemli gün, tarih ve olaylar hakkında hatırlatma ve bilgilendirme yapılmak suretiyle okuyucuda bu önemli gün ve haftalara yönelik bir farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Kültürel Mirasa Sahip Çıkma

Derginin 2022 yılı Nisan sayısının genelinde Ramazan ayı ile ilgili içeriklere yer verilmiştir. Derginin “Tarih Sokağı” isimli bölümünde “Ramazan Panayırı” başlığı altında Ramazan sevincine ve coşkusuna değinilmekte; gölge oyunu, Karagöz ve Hacivat, Osmanlı macunu, Ramazan şerbeti ve seyyar salıncak hakkında bilgiler verilmektedir (Yeşilay, 2022/d).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde Ramazan ayı konu olarak işlenmiş, Ramazan ayına has birtakım geleneksel uygulamalardan örnekler verilmiştir. Metin içerisinde ayrıca merhamet, sorumluluk ve iyilik değerlerine atıfta bulunulmuştur (Yeşilay, 2022/d, s. 8).

Dergide, Kameri aylara göre hesaplanarak belirlenen tarihlerde yer alan dini bayramlar hakkında da bilgiler verilmiş; Ramazan Bayramı’nın Ramazan ayı

boyunca tutulan orucun sona erdiğini gösterdiği ve Kurban ibadetinin, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapılan bir ibadet olduğu bilgilerine yer verilmiştir. Ayrıca bayramların, yakın ve akraba ziyaretlerinin yapıldığı, ihtiyacı olana yardım edildiği, dayanışmanın, paylaşmanın, birlik ve beraberliğin ön plana çıktığı günler olduğuna değinilerek kültürümüzde önemli bir yeri olan bayramların bayramlara yaraşır şekilde idrak edilmesinin önemine vurgu yapılmaktadır.

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide kültürel mirasa sahip çıkma değerine yönelik mesajlar, kültürümüzde ve tarihimizde yer alan önemli gün, tarih ve olayları hatırlamak, hatırd tutmak, yaşamak, yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak şekillerinde ele alınmakta, okuyucuya kültürümüze ve tarihimize ait bu zenginlikler hususunda farkındalık kazandırılmaya çalışılmaktadır. Söz konusu değer saygı, vefa, dayanışma, birlik ve beraberlik, duyarlılık ve farkındalık gibi değerlerle birlikte işlenmiştir.

3.1.4. Sevgi

Bu kök değer altında vefa, misafirperverlik, şefkat, merhamet, fedakarlık (özveri) ve selamlaşmak değerlerine yer verilmiştir.

Sevgi, bir kimseye ya da bir şeye karşı insanda oluşan, onu gerektiğinde büyük özverilere götürebilen, yakınlık, ilgi, beğeni gibi bağlarla ifadesini bulan duygusal bir haldir (Bilhan, 1991, s. 896).

İnsanı insan yapan temel değerlerden biri olan sevgi hayata olan inancı artıran, zorluklara göğüs gelebilmeyi kolaylaştıran, son derece güçlü bir duygudur. Birbirine karşı sevgi duyan insanlardan oluşan bir toplum her bakımdan güçlüdür. Çünkü sevgi içerisinde saygı, hoşgörü, yardımseverlik, dayanışma, misafirperverlik gibi birçok değeri barındırarak görünmeyen bir bağla insanları birbirine bağlar.

Sevgi, insanın sahip olduğu en önemli değerdir. Zira bu değere sahip olmayan insan, diğer değerleri de özümseyemez. Sevgi öyle bir değerdir ki canlı-cansız bütün varlığı kuşatır. Benlik sevgisi, anne-baba sevgisi, eş sevgisi, çocuk sevgisi, arkadaş sevgisi, vatan sevgisi, tabiat sevgisi, Allah sevgisi gibi örnekleri sıralamak mümkündür (Hökelekli, 2013, s. 18).

Sevgide koşulsuzluk vardır. Vermeyi, almayı, paylaşmayı, fedakârlığı barındırır (Ercan, 2014, s. 435). Sevgi insanda güven değerinin oluşmasını sağlar (Aydın, 2014, s. 3). Ayrıca kişi, sevgi değerine sahip olmakla merhamet sahibi

olma, şefkatli olma, paylaşımcı olma, saygılı olma ve hoşgörölü olma gibi neticeler doğuran değörlere ulaşır.

“Büyöklörimi Seviyorum” kapak konulu dergide aile büyüklerine karşı sevgi, saygı ve vefanın işlenmiş olduğu ve sevgi değörine çokça yer verildiği görölmektedir. Dergideki çizgi karakterlerden Efe “Dedem ve Bulutlar” isimli şiirinde dedesine duyduğu sevgiyi şöyle aktarmaktadır:

*“Sanki bir kuştum
Uçtum dedemin omzuna kondum
Bir ömürlük kahkaha kopardım sakallarının beyazından
Tespîh taneleriyle beş taş oynadım
Saatinin sarkacında sallandım, sofrada konakladım
Sıcak çorbanın sıcaklığında ısıttım avuçlarımı
Kocaman kirazlar topladım bahçeden
Kırmızı yanaklarım gibi kırmızı kirazlar*

*Gün ve gün büyüyordu
Dedemin sakalları giderek bulutlara benziyordu
Yumuşacık ve bembeyaz
Ceviz ağacının dallarına uzanıyordu boyum*

*Bir tek şey değışmiyordu biliyordum
Yüzümdeki gülümseme
Kalbimin cıkıkleri
Ve her resimde kocaman süslü bir paket
Bakmadan görebiliyordum içindekini
Kocaman süslü bir armağandı hayat
Kuş gibi göğünde sonsuzluğa yol alıyordum” (Yeşilay, 2019/a).*

“Sevgili Dedemiz ve Ninemiz Sizi Seviyor ve Saygı Duyuyoruz” başlığı altında, ailenin en büyük fertleri olan dedelerimiz ve ninelerimizin varlığımızın temeli ve mutluluk kaynağı olduğu, tıpkı mis kokulu meyveler veren ağaçlar gibi varlıklarıyla hayatı renklendirdikleri, kurdukları yuvanın çatısı altında önce anne ve babalarımızı büyütüp hayata hazırladıkları, iyi birer insan olmayı, aile olmayı öğrettikleri, evlatlarına gösterdikleri sevgiden daha da fazlasını torunlarına karşı gösterdikleri, kalplerindeki sonsuz sevgileriyle, engin bilgileriyle, yaşamışlıklardan edindikleri eşsiz tecrübeleriyle, güzel ahlaklarıyla hayatımıza birer rehber oldukları ifade edilmiştir.

*“Kanatlarınız öyle geniş ki bizleri de aldınız gölgenize; torunlarınızı...
Dediğimize göre ‘Torun, evlattan da öteymiş.’ Siz de bizim için ‘her şeyden’
ötesiniz...” (Yeşilay, 2019/a, s. 4)*

Yine aynı bölümde, “Çiçeklerin büyümek için ‘ışığa’, ‘suya’, çocukların da ‘sevgiye’ ihtiyacı var. Güneş nasıl sonsuz bir ışık kaynağıysa sizler de ‘bitmeyen sevgi’ kaynağısınız. Sevginizi cömertçe sunarak büyütürsünüz evlatlarınızı. Hiç azalmayan, paylaştıkça artan bir sevgiyle...” cümlelerine yer verilerek dede ve ninelerimizin tüm bu fedakârlıklar karşısında bizlerden sadece sevgi ve saygı bekledikleri ifade edilmiş, metnin sonunda “Bir gülücük, minik bir gülücükle neşelenir dünyanız, gözlerinizin içi güler. Daima neşeli olun, çünkü biz sizi hep çok seveceğiz.” ifadeleri ile aile büyüklerine karşı sevgi ile yaklaşmanın ve vefanın önemine değinilmiştir (Yeşilay, 2019/a,s. 4).

“Gönül Bahçesi” adlı hikâyede Gül Nine Can’a dede ve ninesinden ve onlarla geçirdiği çocukluk anılarından bahsetmiş, dede ve ninesinin sevgiyle dolu olduklarına, tıpkı bir tohumun verilen emeklerle fidana, fidanların ağaca dönüşmesi, ağaçların da büyüüp binlerce tohum vermesi gibi dede ve ninelerimizin de hayat boyu biriktirdikleri tecrübeleri gelecek nesillere aktardıklarına değinmiş, gönülden gönüle geçen en güzel mirasın da sevgi olduğunu ifade etmiştir.

“Haklısın benim güzel torunum. Onlar olmasaydı ben senin Gül Ninen olamazdım. Şu gördüğün bahçedeki tüm ağaçlar, bitkiler öyle büyük bir emek verilerek yetişiyor ki. Bu emek sayesinde tohumlar fidan, fidanlar da ağaç oluyor. Ağaç da büyüüp binlerce tohum verir hale geliyor. İnsanlar da böyle işte. Hayatları boyu biriktirdikleri emeği, tecrübeyi seve seve aktarıyorlar kendilerinden sonra gelenlere. Gönülden gönüle geçen en güzel miras da sevgi.” (Yeşilay, 2019/a, s. 12).

Aile büyüklerini sevmenin ve onlara saygı göstermenin önemine dikkat çekilen bu hikâyenin sonunda, aile büyüklerinin en önemli beklentilerinin çocuklarının iyi birer insan olarak yetişmeleri olduğuna değinilerek okuyucuya iyi birer insan olmak ve güzel davranışlarda bulunmak suretiyle sevdiğimiz insanları mutlu edebileceğimiz mesajı verilmek istenmiştir (Yeşilay, 2019/a, s. 12).

“Hayat Bilgisi” köşesinde dürüst bir insanın özelliklerinden bahsedilirken kalbinin sevgi ve güzellikle dolu olduğuna ve tüm dünyasını aydınlattığına bu sayede her şeye güzel bakabilmesine ve çevresindeki güzellikleri görebilmesine katkı sağladığına değinilmektedir.

“Sevgi öyle güzel bir penceredir ki her şeye güzel bakmayı öğretir. Sevgi, etrafımızdaki tüm güzellikleri görmemizi sağlayan harika bir gözlük gibidir. Kendimize, çevremizdeki insanlara, içinde yaşadığımız dünyadaki canlı ve cansız tüm varlıklara sevgiyle bakalım” (Yeşilay, 2019/ 232, s. 4).

Kapak konusu “Canım Ailem İyi ki Varsınız!” şeklinde belirlenen dergide “aile sevgisi” konusuna değinilmiş, derginin kapak iç sayfasında Yeşilcan karakterinin konuyla ilgili şu cümlelerine yer verilmiştir:

“Merhaba arkadaşlar! Sıcacık evlerimizde, ailemizin sevgisiyle güven içinde yaşıyoruz. Biz büyürken ailemiz hep bizimle. Annemizin şefkati, babamızın güven veren gölgesi, büyüklerimizin bilgeliği, küçüklerin sevimli gülüşleri... Aile sevgisi öyle büyük bir çember ki güven veriyor her adımımızda bize” (Yeşilay, 2019/ 236).

Ece karakteri aile sevgisini “Tüm canlılar ‘ailesiyle’ mutlu. Ben de öyle...” şeklinde ifade etmekte ve hayvanlar aleminden/doğadaki canlılardan aile örneklerine değinmektedir.

“Yeryüzünde öyle müthiş aileler var ki! En sevdiklerim de penguenler, termitler ve fil aileleri. Penguen babalar tam dört ay bebeklerini ayakları üzerinde taşıyorlar. Hiç düşürmeden taşımak için yaptıkları fedakarlık gözlerimi yaşartıyor. Termit ailesi ise bir hayli kalabalık. Ancak öyle güzel bir görev ve iş bölümü yapmışlar ki! Birlikte harika yuvalar inşa ediyorlar. Fil ailesinde ise yeni doğan yavruya tüm aile sahip çıkıyor. Yavruyu korumak için tüm tehlikeleri hesaplıyor, özenli davranıyorlar. Yeryüzünde tüm bebekler böyle sevgiyle büyüsün diliyorum.” (Yeşilay, 2019/ 236)

Efe karakteri de aile sevgisini “Elden Ele” şiiriyle anlatmaktadır:

*“Dedemin kitabının içinden
Bir takvim yaprağı
Bir de fotoğraf düşüverdi
Fotoğraf siyah beyazdı
İçinde kalabalık bir aile
Omuz omuza vermişlerdi
Umut doluydu gözleri*

*Takvim yaprağı
Babamın doğduğu gün koparılmıştı
Şahit olmuştu ailenin sevincine
O, eskirken kitabın arasında
Hayat, büyütüyordu babamı*

*Dedemin kitabı elden ele bana ulaştı
Sanki sayfalarından yüzüme sevgi bulaştı
Emanet, babamın gözlerinden bana yansımıştı
Kalbimin en güzel yerine koydum ailemin hatırasını” (Yeşilay, 2019/ 236).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde; içinde yaşadığımız, korunduğumuz, kendimizi en çok güvende hissettiğimiz ailemizle birlikte hayatı paylaştığımız, ailemizle sağlık ve huzur içerisinde geçirdiğimiz her anın bir armağan olduğuna değinilerek aile sevgisi ve ailenin önemi hakkında şu cümlelere yer verilmektedir:

“Ailemiz, var olma sebebimizdir. Hayat, onlarla birlikte anlamlıdır. Annemizin sıcacık gülüşü doğduğumuz anda karşılar bizi. Daima bizimledir. Babamızın kocaman ellerini tutmak güven verir. Biz büyüdükçe elleri daha küçük görünse de gözümüze, babamız hayat boyu yaslandığımız koca dağdır. Abla, ağabey, küçük kardeş sevgisi eşi benzeri olmayan bir sevgidir. Kardeşlik, daimi dostluktur. Aile büyüklerimiz gövdesine yaslanıp destek aldığımız çınarlar gibidir. Aile bireylerimizden hayatta olmayanlar ya da uzakta olanlar olabilir. Unutmayalım ki sevgi, tüm mesafeleri aşar. Kalbimizde “sevgi” oldukça, hepimiz birlikteyiz.” (Yeşilay, 2019/j, s. 4).

Aynı bölümde bir çocuğun en temel ihtiyaçlarından biri olan sevme ve sevilme duygusunun ilk olarak ailede kazanıldığına vurgu yapılmaktadır.

“Aile sevgisi, doğuştan kalbimizde var olan bir sevgidir. Sevgi ailemizde başlar, sonra tüm hayatımıza yayılır. Sevmeyi ailemizde öğreniriz.” (Yeşilay, 2019/j, s. 4).

“Hayat Bilgisi” bölümünde aileden bahsedilirken vefaya değinilmekte, sevdiklerimize karşı vefalı olunması gerektiği ifade edilmektedir (Yeşilay, 2019/j, s. 5).

“Çiçekler de Birlikte Güzel” isimli hikâyede, hasta olan Gül Ninesinin bir an evvel iyileşmesi için içtenlikle dua eden Can’ın umut ve endişe arasında daha önce hiç yaşamadığı duygularla tanıştığı, akıp giden hayat içerisinde yaşamına devam etse de içinde tarifi imkânsız bir boşluk yaşadığı, haftada bir hastaneye ninesini ziyarete gittiğinde içindeki sevgi ile neşe bulduğu ve ninesinin hastaneden çıkmasıyla birlikte büyük bir sevinç yaşadığı ifade edilmekte, sevginin iyileştirici bir etkisi ve gücü olduğuna, aile bağlarının önemine, kan bağı olmasa da insanların sevgi bağıyla yakınlık kurabileceklerine değinilmektedir.

“- Hoşgeldin nineciğim! İyi ki geldin. Sen gelince eve de neşe geldi. Sayende birçok akrabamızla da tanıştum. Meğer ne geniş bir aileymişiz.

- Hoş bulduk Can’ım! Hamdolsun bugünümüze. Hem sağlığıma hem de sevdiklerime kavuştum. Sizin sevginiz bana iyileşecek güç verdi. Akraba demek “yakın” demek. İlla da kan bağı olmasına gerek yok. Arada sevgi bağı varsa aynı ailedeniz demektir.” (Yeşilay, 2019/j, s. 10).

Hikâyenin sonunda yer alan “Can’ın Not Defteri” başlığı altında, sevginin birçok farklılığa sahip olan insanları bir arada tutabilen bir değer olarak en büyük hazine olduğuna değinilmektedir.

“- Birbirini sevmek en büyük hazinemiz. O kadar farklı insanı bir araya başka hangi duygu getirebilir ki? Sevgiyi gözle görmek kolay değil. Davranışlarda saklı galiba.” (Yeşilay, 2019/j, s. 11).

“Karıncalar ve Limon Kabukları” isimli hikâyede Can evlerine gelen

misafirlerinden ve yaşadığı bazı anılarından bahsetmektedir. Hikâyenin başında yer alan “*Evine misafir gelmesinden hoşlanmayan yoktur, sanıyorum. Ben bayılıyorum doğrusu. Misafir geleceğini evdeki tatlı telaştan; mutfaktan gelen güzel kokulardan anlayabiliyorum. Demlikten gelen su sesi, annemin terliklerinin sesine karışır. Bir yandan evi toplarken bir yandan da ikramlıkları hazırlar...*” şeklindeki ifadelerde misafirperverlik değerine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2020/a, s. 10).

Aynı hikayenin devamında Can, odasındaki masanın üzerinde gördüğü karıncaları incitmeden ve onlara zarar vermeden evden uzaklaştırmak için odasının kapısına limon kabukları koyduğundan ve bu sayede hiçbir zarar vermeden karıncaları odasından uzaklaştırdığından bahsetmektedir. Hikâyede verilen hem bu örnekte hem de Can’ın tatil için yazın gittiği köyde doğadaki canlılarla ilgili anlattığı anılarında hayvan sevgisine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2020/a, s. 10).

“Birlikte Sağlıkla Yaşamaya Gönüllüüz” başlığı altında, “gönüllülük” kavramı çerçevesinde sevgi değerine de yer verildiği görülmektedir.

“Dünya sevgiyle güzel. Kendimizi sevmek ve değer vermekle başlayalım.

- *Kalbimizdeki sevgiyi yeryüzüne saçalım:*
- *Ailemizi, dostlarımızı, komşularımızı,*
- *Hayvanları, bitkileri, denizleri, çölleri, dağları,*
- *Canlı cansız tüm varlıkları sevelim.” (Yeşilay, 2020/c, s. 4)*

Derginin “Bitmeyen Sevgi Anne Sevgisi” kapak konulu sayısında anne sevgisine değinilmekte, dergi kapağının iç kısmında yer alan dergi karakterlerinden Ece annesine olan sevgisini anlatacak kelimeleri bulamadığını ifade ederken Efe karakteri de “Dünyamsın” isimli şiiri ile annesine olan sevgisini dile getirmektedir:

*“Ne kadar çok teşekkür etsem
Az gelir anneciğim
Beni dünyaya sen getirdin
Beni dünyada sen var ettin*

*Ne kadar çok sevsem
Yetmez ki anneciğim
Emeğini hiç esirgemedin
Ömrünü ömrüme verdin*

Sonsuz kere teşekkür ederim

Sonsuza kadar severim seni anneciğim” (Yeşilay, 2020/e).

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Anneler Günü”ne özel bir sayfa hazırlanmıştır. Bu bölümde en güçlü sevginin anne sevgisi olduğuna, anne sevgisinin sonsuzluğuna, sevginin iyileştirici bir gücünün bulunduğu, tıpkı bir deniz feneri gibi annemizin öğütlerinin bizlere rehber olduğuna değinilmektedir. Ayrıca sevginin, anne ile çocuk arasındaki güçlü bir bağ olduğu, paylaştıkça arttığı, saygının da adeta bir zırh gibi sevgiyi koruduğu ifade edilerek sevginin sabır ve affetmekle olan ilgisine şu cümlelerle değinilmektedir:

“Bazen hata yapabilir, annemizi üzebiliriz. Ama onlar bize karşı çok sabırlı ve affedici dirler. Hatalarımızı düzeltmemiz için bize yardım ederler. Hatalarımızdan alacağımız dersleri her defasında sabırla anlatırlar. Affetmeyi öğreniriz annelerimizden. Eğer onları kıracak bir şey yaptıysak onlardan özür dilemeliyiz. Biz de onların yaptıkları hataları affedebiliriz.” (Yeşilay, 2020/e, s. 4).

Yeşilcan’ın Maceraları” bölümünde “Anneler Gününüz Kutlu Olsun” başlığı altında Yeşilcan, anneler günü için babasından da yardım alarak sürpriz bir pasta hazırlar. Annesi bu sürpriz karşısında çok mutlu olur ve Yeşilcan annesi için flütle bir şarkı çalar. Hikâyenin sonunda Yeşilcan’ın çaldığı şarkıya pencereye konan bir kumru ailesi de dinleyerek eşlik eder. Hikâyede anneler gününe değinilmekle birlikte anne sevgisine ve ailenin önemine de görseller üzerinden vurgu yapılmaktadır (Yeşilay, 2020/e, s. 8).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” köşesinde “Kalbim, Mektup Zarfına Sığar mı?” isimli hikâyede Can, anneler günü için annesine nasıl bir hediye alacağını düşünürken ninesine danışır ve ninesinin “*En güzel hediye senin sevgin, senin el emeğin!*” cümlesine yer verilir. Can annesine hediye hazırlarken bir de mektup yazmaya karar verir. Zor da olsa insanın duygularını ifade etmesinin güzelliğine ve konuşarak söyleyemeyeceği birçok şeyi yazarak daha kolay ifade edebileceğine değinilerek Can’ın mektubunu yazıp zarfın içine koyduğu anki duygularına şöyle yer verilmektedir:

“Can mektubunu yazdı, yine kendi hazırladığı süslü zarfın içerisine yerleştirdi. Sanki kalbini zarfa koyuyormuş gibi hissetti bir an. Küçük bir kâğıt parçasına, kalbindeki sonsuz ve eşsiz bir sevgiyi sığdırabilmiş miydi? “Sevgi” ve “anne” kelimeleri birlikte ne çok şey ifade ediyordu.” (Yeşilay, 2020/e, s. 10)

“Can’ın Not Defteri” bölümünde Can annesine olan sevgisini kelimelerle

ifade edemese de onu çok sevdiğini dile getirmekte; annenin sadece dünyaya getiren kişi anlamına gelmediğine, bir çocuğun büyümesinde sevgisiyle ve ilgisiyle emek veren herkesin kıymetinin bilinmesi gerektiğine değinmektedir.

“Her kim bizi bebeklikten bugüne sevgisiyle ilgisiyle büyüttüyse o kişi en kıymetlimiz olmalıymış. Bu insanın emeğinin değerini bilmeli, sevgimizi göstermeliymişiz. İşte bunu duyduğuma çok sevindim. Her çocuğun yanağını öpebileceği bir büyüğü olmasını çok isterim.” (Yeşilay, 2020/e, s. 11)

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde, “Gün Doğmadan Neler Doğar: Bizim Çaki” isimli hikâyede Can’ın Çaki’yi anlatırken kullandığı ifadelerde hayvan sevgisi göze çarpmaktadır:

“Görseniz, siz de çok seversiniz. Simsiyah tüyleri, kıvrık uzun kuyruğu, ıslıl ıslıl gözleriyle ilk görüşte sevdirebilir kendisini. Bakışlarıyla konuşur âdeta. Masum, bir o kadar da neşeli...”

“Sabahları penceremin perdesini açarken bir gözüm Çaki’yi arar. O da bilir gibi başını döndürüp bakar. Merhabalaşırız.”

“Çakisiz bizim mahalle burnunda havuç olmayan kardan adam gibi; pudra şekeri dökülmemiş elmalı tarta gibiydi. Eksik ve tatsız...” (Yeşilay, 2021/b, s. 10).

“Ramazan Şurup’u” isimli hikâyede Ramazan sevincine ve heyecanına değinilirken metin içerisinde hayvan sevgisine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2022/d, s. 10).

“Bir Kayboluş Bir Keşif Hikâyesi” başlığı altında Can, ailesiyle birlikte doğanın eşsiz manzarası eşliğinde yaptıkları heyecan dolu bir yolculuk anısından bahsetmektedir. Hikâyede doğa sevgisine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2022/g, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide sevgi değerine sıklıkla yer verilmiştir. Dergide sevgi değeri; aile büyüklerine karşı sevgi, anne sevgisi, aile sevgisi, vefa, şefkat, misafirperverlik, doğa sevgisi, hayvan sevgisi şekillerinde ele alınmıştır. Söz konusu değer genellikle doğrudan aktarıldığı gibi bazı durumlarda da metinlerdeki karakterlerin davranışlarıyla aktarılmış, bu sayede okuyucunun değerleri sezmesi amaçlanmıştır. Dergide ayrıca görseller üzerinden de sevgi değerine sıklıkla yer verildiği görülmektedir.

Merhamet

Merhamet, başkasının derdiyle ilgilenme, onun durumuna acıma, ona

merhamet gösterme ve onunla beraber üzülmeye (Hökelekli, 2013, s. 187), karşı tarafı anlama ve incitmeden yumuşak bir huyla davranma halidir (Ünlü, 2011, s. 218).

Merhamet değeri yalnız insana değil hayvanlara ve tüm canlılara gösterilmesi gereken insani ve ahlaki bir değerdir.

Şefkat ise, acıyıp esirgeme, sakınma (Doğan, 1981, s. 926), acıyarak ve koruyarak seven, sevecenlik (Tarhan, 2011, s. 98) anlamlarına gelen bir değerdir.

Dergide şefkatli ve merhametli olma değerlerine şu ifadelerle yer verilmiştir:

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, Yeşilcan ve arkadaşlarının parkta oyun oynarlarken görmüş oldukları bir kediyle ilgilenmeleri, kediyi temizlemeleri, karnını doyurmaları ve ailesine kavuşturmalarından bahsedilen bir hikayeye yer verilmiştir (Yeşilay, 2019/e, s. 8).

“Hayvanları Sevelim, Koruyalım” isimli çizgi hikâyede Yeşilcan, Ece ve Efe isimli karakterler bayram töreni için okula giderken Efe, havlayan bir köpek sesine kulak vererek ne olduğunu öğrenmek ister. Sesin geldiği yere gittiğinde ise bir anne köpeğin, ayağı mazgala sıkışan yavrusunun başında beklediğini görür ve arkadaşlarını çağırarak yavru köpeğin ayağını sıkıştığı yerden kurtarırlar. Sonrasında tören alanına giderek bayram sevincini ve coşkusunu hep birlikte yaşarlar. Hikâyede çocuklar duydukları sese karşı duyarsız kalmayıp zor durumda olan bir canlıya yardım etmişlerdir. Bu metin üzerinden okuyucuya hayvanları sevmek ve korumak gerektiği mesajı verilirken merhametli olmak, yardım etmek ve iyilik yapmak değerleri de aktarılmakta, çevremizde olup biten şeylere karşı duyarlı olunması gerektiği mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2019/j, s. 8).

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümü “Hayvanları da Düşünelim!” başlığı ile yer almaktadır. Çocuklar karda oyun oynarlarken bir sincap görürler ve aç olduğunu fark ederler. Kış mevsiminde hayvanların yiyecek bulmakta zorlandıklarını ve onlara yardım edilmesi gerektiğini ifade ederek yiyeceklerini hayvanlarla paylaşıp iyilik yapmanın mutluluğuyla oyunlarına devam ederler. Hikâye üzerinden okuyucuya kış mevsiminde hava koşulları sebebiyle zor

durumda kalan hayvanlara karşı duyarlı olunması gerektiği yönündeki mesajlarda merhamet değerine vurgu yapıldığı görülmektedir. Hikayede ayrıca paylaşma, yardımlaşma ve iyilik değerlerine de yer verilmiştir (Yeşilay, 2020/a, s. 8)

“Değişen, Dört Mevsim, Değişmeyen, Renkler” isimli hikâyede Can, sonbaharda yaprakların sararıp dökülmesiyle ağaçların canının yandığını ve soğuk havalarda üşüdüklerini düşünerek üzülüp ağlayan kardeşi Ayşe’den bahsetmektedir. Ninesi Ayşe’ye ağaçların üşümediğini fakat soğuk havalarda kedilerin ve köpeklerin üşüebileceğini, isterse onları soğuktan korumak ve ısıtmak için birlikte bir şeyler yapabileceğini, annesinin de hayvanların beslenmesi konusunda destek olabileceğini söylemesi üzerine Ayşe’nin keyfi yerine gelir. Bu bölümde doğadaki değişimin kaçınılmaz olduğu, tüm bu değişimin ve farklılıkların dünyamızı ve hayatımızı güzelleştirdiği vurgulanmakla birlikte Ayşe’nin çevresindeki olaylara yaklaşımında merhamet değerinin öne çıktığı görülmektedir (Yeşilay, 2020/l, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümünde “Arı Kovanı!” başlıklı çizgi hikâyede izci olmaya karar veren Efe izci kıyafetleriyle parka gider ve arkadaşlarıyla karşılaşır. Çocuklar bir müddet sonra ağaçtaki kovanları yere düştüğü için havada uçuşan arılar görüp arılar için yeni bir yuva yapmak isterler. Bu esnada Efe “Bir izci daima bitkileri ve hayvanları sever ve korur!” cümleleri ile okuyucuya mesajını aktarır (Yeşilay, 2022/g, s. 8).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi dergide şefkat ve merhamet değerlerine doğrudan ve dolaylı şekillerde yer verilmiştir.

Fedakarlık (Özveri)

“Hayat Bilgisi” bölümünde, “Sevgili Dedemiz ve Ninemiz Sizi Seviyor ve Saygı Duyuyoruz” başlığı altında dede ve ninelerimizin bir ömür boyu hiç bıkmadan, usanmadan büyük bir emek ve istekle evlatlarını yetiştirdiklerine, hayatta güçlüklerle karşılaşsalar da bunları aile fertlerine aksettirmeden, hayatı kolaylaştırmak için özveride bulunduklarına değinilmektedir (Yeşilay 2019/a, s. 4).

Derginin “Hayat Bilgisi” köşesinde, bencilliğin zıddı olarak ele alınan özveri kavramı “bir amaç için kendi isteklerimizden, sahip olduklarımızdan

fedakârlık etmek” şeklinde tanımlanmış; özverili olarak, fedakârlıkta bulunarak, başkalarının iyiliğini düşünerek hareket ettiğimizde dünyanın daha güzel bir yer olacağı ifade edilmiştir (Yeşilay, 2019/b, s. 4).

“Hep Birlikte Gülümsemek İçin” isimli hikâyede özverili olmanın önemine değinilmekte; bencilliğin bireye endişe ve mutsuzluk getirdiği, aynı zamanda çevremizdekileri de mutsuz ettiği, insanların bencillik duygusundan kurtulduklarında çevrelerinde daha çok mutlu insanlar görebileceği, sadece kendimizi değil çevremizdekileri de düşünerek hareket ettiğimizde birbirimize karşı saygı ve sevgimizin artacağı, birbirimizle yardımlaşacağımız, mutlu ve hüzünlü anlarımızı paylaşacağımız, yaşadığımız dünyada yalnız olmadığımızı ve sevildiğimizi hissedip hem mutlu olabileceğimiz hem de mutlu edebileceğimiz ifade edilmektedir (Yeşilay, 2019/b, s. 12).

Hikâye sonunda yazmış olduğu notlarda Can, bencillik etmemek ve kimsenin kalbini kırmamak için çabaladığına, alışverişte çok beğenmiş olmasına rağmen öncelikle kardeşinin ihtiyacı olduğunu düşünerek beğendiği montu almak istemediğine, arkadaşlarıyla oyun oynamak istediğinde kendisi farklı bir oyun oynamak istemesine rağmen çoğunluğun isteğine uygun davranarak arkadaşlarına uyum sağladığına, okulda arkadaşlarıyla eşyalarını ve yiyeceklerini paylaştığına, evde annesine yardım etmek için kardeşiyle ilgilendiğine ve böylece hem kendisini hem de çevresindekileri mutlu ettiğine değinmiştir. Bu bölümde özverili olmanın önemine vurgu yapılırken paylaşmak, yardımlaşmak ve öz denetim değerlerine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2019/b, s. 13).

“Kalbim, Mektup Zarfına Sığar mı?” isimli hikâyenin sonunda yer alan “Can’ın Not Defteri” başlığı altında Can’ın annesi ile ilgili kurduğu cümlelerde annesinin çocuklarına olan sevgisine ve çocuklarına karşı hep özverili olduğuna değinilmektedir:

“Annem hediyesi alınca umarım mutlu olur. O her birimizi mutlu etmek için o kadar çok çabalıyor ki! En sevdiğimiz yemekleri o bilir. Ne zaman üşüyebileceğimizi hesaplar. Hangi durumlarda üzülüp hangisinde sevineceğimizi... Sanki kalbinin saati hep bizim mutluluğumuza ayarlı gibi.” (Yeşilay, 2020/e, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide fedakarlık değerine çok fazla yer verilmemiştir. Bu değer, bencillik etmemek ve başkalarının da iyiliğini düşünmek şeklinde ele alınmıştır.

Selamlaşmak

Kapak konusu, “Selam Bizi Birbirimize Yaklaştırır” olarak belirlenen dergideki çizgi karakterlerden Yeşilcan, “*Sevgimizi ifade etmek için öyle kocaman sözlere de hiç gerek yok. İçten bir “Merhaba!” ile selam verelim. Öyle kıymetli bir söz ki!*” cümleleriyle selamlaşmanın sevgiyi ifade etmenin bir şekli olduğuna; Ece karakteri “*Günaydın!*”, “*Hayırlı sabahlar!*”, “*Sabah şerifleriniz hayrolsun!*”, “*Merhaba!*”, “*Selamün aleyküm!*”, “*Tünaydın!*”, “*Hayırlı akşamlar!*”, “*İyi geceler!*” gibi selamlaşmanın birçok ifadesi bulunduğu ve dostluğu ifade edebilmenin bir şekli olduğuna değinmektedir. Efe karakteri ise selamlaşmanın hayatımıza kattığı mutluluğa “Merhaba” isimli şiirindeki şu mısralarla değinmektedir:

“...
“Merhaba” dedi
Annesi yavrusuna
Meyvesi ağacına
Dalgalar okyanusa...
Merhabalar çoğaldıkça
Hayat, gülümseyerek belirdi ufukta” (Yeşilay, 2020/g).

“Hayat Bilgisi” köşesinde, selamlaşma ve öneminden bahsedilmektedir. İnsanlar arasında iletişim kurmanın bir başlangıcı olarak ifade edebileceğimiz selamlaşmanın içinde barış ve sevgiyi barındırdığına, insanlar arasındaki muhabbeti artırdığına, karşımızdaki kişiye duyduğumuz saygıyı ortaya çıkardığına, dostluk bağlarını güçlendirdiğine, huzur, güven ve samimiyet ifade ettiğine, insanları birbirine yakınlaştırdığına değinilmekte, “*günaydın, merhaba, selamün aleyküm, iyi günler, iyi geceler*” gibi farklı söz kalıplarıyla ve tokalaşmak, sarılmak şeklinde selamlaşılabilen ifade edilmektedir. Ayrıca; içinde bulunulan pandemi sürecinde, selamlaşma şekillerinde sosyal mesafeyi koruyacak ölçüde bir değişiklik yaşansa da şekli her ne olursa olsun selamlaşmanın insanları birbirine yaklaştırdığı hususuna vurgu yapılmıştır (Yeşilay, 2020/g, s. 4).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” bölümünde, pandemi sebebiyle uygulanan sokağa çıkma yasağının kalkması üzerine Gül Ninenin torunları Can ve Ayşe ile birlikte dışarıya çıkıp mahalleyi dolaşmalarını anlatan bir anıya yer verilmiştir. Can’ın evden çıkmadan önce ninesine yönelttiği “*En çok neyi özledin Gül Ninem?*”

sorusuna eve dönerken cevap veren Gül Nine, *“En çok neyi özlemişim biliyor musun? “Merhaba!” demeyi. Meğer insanlarla selamlaşmak, yüzlerindeki gülümsemeyi, gözlerindeki ışıltıyı görmek ne kadar değerliymiş.”* ifadelerine yer vermiş; sevdiklerimizle bir arada olunca hayatın daha anlamlı ve güzel olduğuna, merhabalaşmanın da kişinin karşısındakine verdiği değerin bir işareti ve muhabbet kurabilmenin bir başlangıcı olduğuna değinilerek selamlaşmanın önemine vurgu yapılmıştır (Yeşilay, 2020/g, s. 10).

Dergide selamlaşma ile ilgili yer alan örneklerde görüldüğü üzere selamlaşmanın insanlar arasında sevgiyi, dostluğu, güveni, samimiyeti güçlendirdiğine değinilmiştir. Burada yer alan örneklerin dışında derginin bazı bölümlerinde metinlere başlarken selamlaşma ifadelerine de sıklıkla yer verildiği görülmektedir.

3.1.5. Yardımseverlik

Bu kök değer altında iyilik, paylaşma, dayanışma, iş birliği ve gönüllülük değerlerine yer verilmiştir.

Yardımseverlik, yardıma muhtaç olan bireylere, ihtiyacı olanı vermek, maddi ve manevi olarak destek olmak, sahip olduğu imkanları paylaşmak (Ekinci, 2018, s. 145), gerektiğinde ve ihtiyaç duyulduğu durumlarda birbirlerine destek olmak ve iş birliği yapmaktır (Ünlü, 2011, s. 362).

Yardımseverlik, iyi değerlerin ve sahip olunan imkânların paylaştıkça çoğalacağına inanan erdemli insanların ortaya koyabileceği bir davranıştır (Çelik, 2014, s. 2).

Yardımseverlik, insanlar arasında sevgi bağlarını güçlendiren, kardeşlik ve dostluğu geliştiren, toplumsal barışı sağlayan önemli bir değerdir. İnsan sahip olduklarından vererek, imkanlarını paylaşarak, sırt sırta verip çalışarak mutlu olur.

Yardımlaşmanın kıymetli bir hâle gelebilmesi için bu eylemin çıkar ilişkisinin dışında tutulması gerekmektedir. Karşı taraftan herhangi bir karşılık beklemezsizin yapılan yardımlar yardımlaşma değerinin tam karşılığıdır denilebilir.

Dergide yardımseverlik, paylaşma, dayanışma ve iş birliği, iyilik ve gönüllülük değerlerine şu ifadelerle yer verilmiştir:

“Çalışırsak Başarıyoruz!” isimli çizgi hikayede, Yeşilcan ve Ece karakterlerinin üzgün olduğunu gördükleri arkadaşları Efe ile ilgilenmeleri ve sorununu çözmek için kendisine yardım etmeleri örneği üzerinden yardımlaşmaya dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2019/b, s. 10).

“Hayat Bilgisi” köşesinde “gönüllülük” kavramı konu edilirken yardımlaşma değerine de yer verilmekte, her insanın yardıma ihtiyacı olabileceği ifade edilerek yardım etmeyi bir vazife olarak düşünmeyip gönüllü bir şekilde ihtiyacı olana yardım etmenin önemi vurgulanmaktadır.

“Bugün sana, yarın bana... Kimin kime ve neye ihtiyacı olacağı bilinmez. Aklımıza gelmeyen başımıza gelir. Birbirimizin yardımı gerekir. Az ya da çok demeyelim. İhtiyacı olana yardım edelim.” (Yeşilay, 2020/c, s. 4)

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde; Afrika kıtasındaki Gana isimli ülkede görev yapan Ali Hoca’nın (daha önce mahalleden tanıdıkları) gönderdiği fotoğraflarda yetimhanede binbir yoksunluk ve yoksulluk içerisinde hayatlarını sürdüren çocukların yerlere serili hasırlarda gündüz oturup geceleri de uyuduklarını, mutfaklarında da masanın üzerinde bir ocak ve birkaç kap kacak dışında başka hiçbir şeylerinin olmadığını öğrenmeleri üzerine kumbaralarında biriktirdikleri paralarla bir kermes planlayıp onlara ihtiyaç duyabilecekleri malzemeleri tedarik etmelerini ve çocuklara gönderdikten sonra yüzlerindeki mutluluğu gösteren fotoğrafları görüp sevindiklerini konu alan hikâye sonunda yazdığı notta Can’ın yardımda bulunmanın ne denli güzel duygu olduğunu ve gerçek mutluluğun başkalarını mutlu ederek elde edileceğini ifade etmesi dikkatleri çekmektedir. Hikâyede ayrıca kanaat, sevgi, dostluk, paylaşma ve dayanışma değerlerine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2021/g, s. 10).

“Zaman Makinesi mi?” isimli hikâyede Can okuldaki arkadaşlarından birisi ile ilgili anısını anlatmaktadır. Hikâyenin başında sınıf arkadaşı Fatih’in son zamanlarda garip davranışlar sergilemesinden şüphelenerek bir derdi, bir sıkıntısı olabileceği düşüncesiyle onun yanına giderek farklı davranmasının sebebini öğrenmeye çalıştıkları, arkadaşları için yapabilecekleri bir şey olup olmadığı arayışına girdikleri anlatılarak yardım etmenin önemi vurgulanmak istenmektedir

(Yeşilay, 2022/a, s. 10).

“Gözlemler, Fark Et, Mutlu Et!” isimli çizgi hikayede çocuklar, aç olduklarını fark ettikleri bir kediyi besledikten sonra Efe, “Çevremizde ihtiyacı olanlara yardımda bulunmak ne güzel bir duygu!” sözleriyle yardım etmenin hem güzelliğine hem de önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2022/b, s. 8).

Kapak konusu, “Yardım İste ve Başar” olarak belirlenmiş derginin bu sayısında Yeşilcan toplum olarak yardım etmeyi çok seven, ihtiyacı olan birini görür görmez hiç düşünmeden yardıma koşan bireyler olduğumuzu ifade ettikten sonra yardım almayı gerektiren bir durumla karşı karşıya kaldığımız takdirde yardım almayı bilip bilmediğimiz sorusunu sorarak kendimiz için de yardım almayı öğrenmek gerektiğini vurgulamıştır (Yeşilay, 2022/c).

Dergi karakterlerinden Ece, insanların birbirlerinin yardımına ihtiyaç duyabileceklerini ifade etmekte, arkadaşı Efe de yardımlaşmanın önemine “Rica” isimli şiiriyle değinmektedir.

“Uzatır mısın elini?

Sana ihtiyacım var

Salıncak kuralım birlikte

Bir ucunu sen tut ipin, diğerini ben

Sonra oyuna koyulalım

Bir sen ebe ol, bir ben

Gemiler yapalım birlikte

Kâğıttan da olsa “kocaman”

Maviye boyayalım gökyüzünü

Kahkahalarımız karışsın birbirine” (Yeşilay, 2022/c).

Yine aynı sayının “Hayat Bilgisi” köşesinde çocuklara, günlük yaşam içerisinde sorunlarla karşılaşılabilceği, bu sorunlarla başa çıkabilmenin önemli olduğu, sorunlarla başa çıkamadıklarında kendilerini yalnız ve çaresiz hissetmemeleri gerektiği, tanıdık, bildik ve güvenilir kişilerden yardım istemenin önemi ve nasıl yardım istenebileceği hususlarında bilgiler verilmektedir (Yeşilay, 2022/c, s. 4).

“Neden yardım istemeliyiz?” sorusu eşliğinde insanların sorunlarını her

zaman tek başına halledemeyebileceği, böyle durumlarda birinden yardım istenmesi gerektiği ve bunun bir zayıflık belirtisi olmadığı, aksine sorunları başkaları ile paylaşabilmenin insanı duygusal olarak rahatlatacağı, yardım istenilen kişi ile iletişim ve bağların güçlenmesine vesile olacağı ve empati becerilerimizin gelişip problem çözme becerilerimizin artacağı hususlarına vurgu yapılmıştır. Yine yardım konusunda “*Kimlerden yardım istemeliyiz?*” sorusu eşliğinde “*Anne, baba, öğretmen veya arkadaş çevremizden yardım alabiliriz. Polis, itfaiye, cankurtaran, Yeşilay gibi kurumlardan da soruna göre profesyonel yardım istenebilir.*” ifadelerine yer verilerek yardım istenecek kişilerin tanındık, bildik ve güvenilir kişiler olmaları gerektiğine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2022/c, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde temizlik ve düzenin önemi vurgulanırken Yeşilcan ve Ece’nin arkadaşları Efe’ye yardım etmek istedikleri ve hep birlikte Efe’nin odasını temizleyip düzenledikleri ifade edilerek yardımlaşma değerine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2022/c, s. 8).

“İtfaiye Sireni Kimin İçin Çaldı?” isimli hikâyede Can, bir süredir durgun, sessiz ve mutsuz olan, sorununu kimseyle paylaşmayan arkadaşı Ahmet’e yardım etme isteği ile onunla konuşmaya gider. “*Derdini söylemeyen derman bulamaz.*” sözünü ifade ederek sorununu kendisine yardımcı olabilecek birileriyle paylaşması gerektiğine değinir. O esnada bir kedi yavrusunun tırmandığı ağaçta mahsur kaldığını fark edip yardıma koşarlar fakat başarılı olamayıp itfaiyeyi çağırırlar ve sonunda yavru kedi tırmanıp kaldığı ağaçtan kurtarılır. Bu olay üzerine Ahmet, Can’ın ne demek istediğini anlar ve sorununu paylaşmaya karar verir. Ertesi gün Ahmet yine eskisi gibi hem gülmeye hem de çevresindekileri güldürmeye devam eder. Bu hikâye üzerinden okuyucuya, insanın zaman zaman içinden çıkamadığı durumlarla karşı karşıya kalabileceği, bu gibi durumlarda çevresindeki güvenilir kişilerden yardım istemenin gerekliliği mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2022/c, s. 10).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere dergide yardımseverlik değerine hem karşıımızdaki kişiye yardım etme hem de gerektiği durumlarda kendimiz için yardım istemeyi bilme şeklinde yer verilmiştir.

Paylaşmak

Dergide; aile sevgisinden ve ailenin öneminden bahsedilen “Hayat Bilgisi” bölümünde paylaşmak değerine şu şekilde yer verilmektedir:

“Aile olmak, yaşamı paylaşmaktır. Paylaştıkça güçlenen bir bağıdır, aile bağı. Sevgiyi paylaşıyoruz. Emegimizi paylaşıyoruz. Sevinci paylaşıyoruz. Üzüntüyü paylaşıyoruz. Soframızda paylaştığımız sadece yemekler değildir. O sofraya kuruluncaya kadar öyle çok emek ve çaba sarf edilir ki... Karşılık beklemeden bize sunulan her nimetin kıymetini bilmeli, ailemize teşekkür etmeliyiz” (Yeşilay, 2019/j, s. 4).

Dergideki çizgi karakterlerden Efe’nin paylaşmanın önemine değindiği “Dünyamız Kocaman Bir Sofra” isimli şiirinde paylaşmak değerinin yanı sıra “cömertlik, şefkat, dostluk ve adalet” değerlerinin de yer aldığı görülmektedir.

*“Bir somun ekmek
Binlerce lokma olur
Cömertlikle paylaşınca*

*Bir damla sevgi
Okyanusu bile kendi rengine boyar
Şefkatle paylaşınca*

*Gözyaşlarının acı izleri
Silinir kalplerden
Dostlukla paylaşınca*

*Ekmek, su, sevgi
Elimizde ne varsa koyarız soframıza
Dünyada “hak” yerini bulur
Adaletle paylaşınca” (Yeşilay, 2019/k).*

“Birlikte Sağlıkla Yaşamaya Gönüllüyük” başlığı altında, paylaşmanın önemine şu cümlelerle değinilmektedir:

“... Bir selamı paylaştığımızda bin “merhaba” olur. Bir gülüşü paylaştığımızda kucak dolusu “neşe” olur. Bir derdi paylaştığımızda çözülür, “mutluluk” olur. Bir lokmayı paylaştığımızda sonsuz “dostluk” olur” (Yeşilay, 2020/c, s. 4).

Kapak konusu “Paylaştıkça Dünyamız Güzelleşir” şeklinde belirlenen dergideki çizgi karakterlerden Ece bu sayıda; “Paylaşmak öyle güzel ki! Sevincimizi paylaşıyoruz, mutluluğumuz artıyor. Üzüntümüzü paylaşıyoruz, hüznümüz azalıyor. Sevgimizi yakınlarımızla paylaşıyoruz, neşemiz çoğalıyor. Yemeğimizi paylaşıyoruz kuşlarla cıvıltılı şarkılar yükseliyor. Suyumuzu paylaşıyoruz çiçeklerle renkler canlanıyor. Paylaştıkça, dünya güzelleşiyor.”

ifadeleriyle paylaşmanın olumlu veya olumsuz her durumda fayda sağlayan bir özelliği olduğunu vurgulayarak yaşamın güzelleşmesinde büyük bir etkisi bulunduğu dikkatleri çekmektedir (Yeşilay, 2021/g).

Dergi karakterlerinden Efe ise “Hayatın Güzel Şarkısı” isimli şiirinde canlı-cansız tüm varlıkların paylaşım içerisinde olduğuna vurgu yaparak okuyucuya paylaşmanın önemini aktarmaya çalışmaktadır.

*“Anne kuş, yuvası bir ağaç dalında
Lokmasını bölüşüyor yavrularıyla.
Büyüdükçe kanatları
Uçmayı öğretiyor
Ve dokunmayı bulutlara.*

*Güneş, ısıtıyor yuvayı.
Ağaç, dallarıyla koruyor.
Bulutlar, can suyu taşıyor.
Hayran hayran seyre dalıyorum onları,
Kulaklarımda hayatın o güzel şarkısı:
“Paylaş sevgini, ekmeğini
Paylaş ilgini ve emeğini
Canına, can katılır
Yaşama sevinci, tüm yeryüzüne yayılır” (Yeşilay, 2021/g).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde, paylaşmaktan, paylaşmanın öneminden ve faydalarından bahsedilmektedir. İnsan için en temel ihtiyaçlardan biri olan paylaşmanın insanlar arasında sevgi, dostluk, samimiyet, güven gibi değerleri artıracığına, insanı yalnızca kendisini düşünmekten uzak tutarak empati yapabilmesine, düşünceli olabilmesine ve başkalarının duygularına ortak olabilmesine, insanın sosyalleşmesine, insanın mutluluğuna ve dünyanın güzelleşmesine katkı sağlayacağına değinilmiştir. İnsanın yaşam içerisinde somut veya soyut birçok şeyi paylaşabileceğine, mutlulukların paylaşıldıkça çoğalacağına, üzüntülerin paylaşıldıkça azalacağına yer verilmiştir (Yeşilay, 2021/g, s. 4).

“Sevgi Köprüsünde Tanışan Dostlar” isimli hikâyenin sonunda Can, duygularını şu ifadelerle dile getirerek paylaşmanın önemine dikkat çekmektedir:

“Başımı yastığa koyduğumda yorgun ama çok huzurluydum. Kardeşlerimiz, onlara gönderdiğimiz yatakları, yastıkları severler umarım. Bugüne kadar kumbaramda biriktirdiklerimle çok şey almıştım ama hiç bu kadar mutlu olduğumu hatırlamıyorum. Teşekkürler Ali Hoca” (Yeşilay, 2021/g, s. 10).

“Paylaşınca Güzel Dünya” isimli şiiriyle Efe, paylaşmanın önemine dikkat çekmektedir.

*“Dünya ne güzel bir yer olur
Paylaşsa insanlar hep güzellikleri
Yüzü gülmeyen kalmaz hiç
Bir merhaba, sevgiyle uzanan bir dost eli
Mutlulukla doldurur kalpleri” (Yeşilay, 2021/h).*

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde “Kralın Oğlu ve Ayşe’nin Bebekleri” başlığı altında israftan kaçınmanın önemi anlatılırken paylaşmak değerine de vurgu yapıldığı görülmektedir. Paylaşarak da mutlu olunabileceği ifade edilerek fazla olan eşyaları paylaşmak suretiyle değerlendirmenin önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2021/l, s. 10).

Yukarıda yer alan örneklerde görüldüğü üzere paylaşmak değeri dergide; sevgiyi, dostluğu, ekmeği, suyu, hüznü ve sevinçleri vs. paylaşmak şekillerinde ele alınmıştır. Paylaşmak değerinin sevgi, dostluk, kardeşlik gibi birçok değeri de beraberinde getireceğine değinilerek paylaştıkça daha yaşanılabilir bir dünyaya sahip olacağımız vurgulanmış; şiirler, hikayeler, bilgilendirici içerikler ve çizgi karakterlerin diyalogları üzerinden bu değer okuyucuya aktarılmaya çalışılmıştır.

Dayanışma ve İş Birliği

Derginin “Birlikte Başarıya Ulaşalım” kapak konulu sayısında “dayanışma ve iş birliği” konusuna yer verilmektedir. Derginin kapak iç sayfasında Yeşilcan karakteri, “...*Hem zor hem de güzel zamanlarda birbirimizin desteğine ihtiyaç duyarız. Dayanışma, hayatımıza renk getirir. Bazı durumlarda birbirimizin bilgisine, yardımına ihtiyacımız olur. İş birliği yaparak duruma çözüm buluruz; çeşitli başarılarla ulaşırız.*” şeklinde kısa bir bilgilendirme yaparken Ece karakteri de yaptığı araştırmalar neticesinde farklı ve ilginç iş birliği örneklerine rastladığına değinmekte ve bir örnekle şöyle ifade etmektedir:

“...Arılar kendi aralarında harika bir iş birliği yapıyor. Fiziksel özelliklerine göre herkesin bir işi var. Birbirleriyle özel bir dil kullanarak iletişim kuruyorlar. Görevlerini titizlikle yerine getiriyorlar. Mimari harikası petekleri inşa ediyor; içlerini ürettikleri bal ile dolduruyorlar.” (Yeşilay, 2019/e)

“Hayat Bilgisi” köşesinde “dayanışma ve iş birliği halinde olma” konusuna

değinilmektedir. Sosyal bir varlık olarak insan çevresiyle ilişki ve iletişim halindedir. Çevremizde yer alan insanların sevinçleri, hüznüleri, acıları, dertleri bizleri de ister istemez etkilemekte dolayısıyla çevremizdeki insanlar için bir şeyler yapabilme çabası içerisinde girmekteyiz. İnsanların zorlu zamanlarında dayanışma içerisinde olması yaralarımızı birlikte sarmaya, acılarımızı birlikte daha çabuk unutmaya yardım etmekte, yüzlerde birer tebessüme dönüşmektedir.

Bu bölümde çevremizdeki insanlarla birlikte çalışmanın, iş birliği içerisinde olmanın, farklı yeteneklerin bir araya gelmesiyle gücümüzü artıracak, hem işlerimizi ve hayatımızı kolaylaştıracak hem de zamandan tasarruf etmemize katkı sağlayacak ifade edilmektedir. Ayrıca doğadaki canlılardan örnekler verilerek iş birliği ve dayanışmanın önemine vurgu yapılmakta; doğruluk, çalışkanlık, adalet, saygı ilkeleri çerçevesinde hareket ederek ve elimizden gelenin en iyisini yapma gayreti içerisinde olarak, birbirimize cesaret vererek, herkesin farklı özellik ve kabiliyetlere sahip olduğunu göz önünde bulundurup herkese yeteneğini ortaya koyması için fırsat tanıyarak, farklı fikir ve düşüncelere saygıyla yaklaşp söz hakkı tanıyarak, kendimizi doğru ifade edip sağlıklı iletişim kurarak, yardım edip yardım alabilmeyi, her anlamda paylaşmayı ve destek olmayı öğrenerek ve başarılarımıza birlikte sevinerek iyi bir takım arkadaşı olabileceğimiz ve başarıya ulaşabileceğimiz bilgisine yer verilmektedir (Yeşilay, 2019/e, s. 4).

“Birlikte Başarıyoruz” başlığı altında Yeşilcan ve arkadaşlarının parkta oyun oynarlarken görmüş oldukları bir kediye, arkadaşları ile iş birliği ve dayanışma içerisinde yardım ettiklerinden bahsedilmektedir (Yeşilay, 2019/e, s. 8).

“İmece Usulü Şifalı Çorba” isimli hikâyede Can’ın annesinin hastalanması dolayısıyla Gül Nineden yardım isteyerek evdeki işleri tamamlamak için iş bölümü yaptıklarından, kardeşi Ayşe’ye de sorumluluklar vererek iş birliği ve dayanışma içerisinde, “*Bir elin nesi var, iki elin sesi var.*” atasözünde de ifade edildiği gibi birlik olmanın verdiği güçle evde biriken işleri kolayca tamamladıklarından bahsedilmekte; iş birliği yaparak zorlukların üstesinden kolayca gelinebileceğine, yardımlaşmanın, gerektiğinde yardım almanın, dayanışma içerisinde olmanın önemine değinilmekte, hikâyenin sonunda evdeki iş

birliği ve dayanışmaya yönelik Gül Ninenin sözlerine yer verilmektedir:

“İşte böyle Can. Her birimiz bir işin ucundan tuttuk. Birlikte işlerin üstesinden geldik. Hem evimiz şenlendi hem de annenizin yüzüne renk geldi. Çorbamıza lezzet katan da sadece malzemeler değil. Birliktelik...” (Yeşilay, 2019/e, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde yer alan çizgi hikâyede dürüstlük değerine değinilmekle birlikte çocukların arkadaşlarını zor durumda bırakmamak ve sorununu çözmeye çalışmak için çabalamaları, kendi aralarında harçlıklarını bir araya getirip kırılan çerçeve yerine yenisini almaları ve arkadaşlarına destek olmaları şeklindeki ifadelerde yardımlaşma ve dayanışma değerine de yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2019/f, s. 8).

“Hayat Bilgisi” köşesinde, aile fertlerinin her daim çocuklarına destek olduklarına değinilmekte ve ailenin bir dayanışma örneği olduğu ifade edilmektedir:

“İlk adımımızı atarken, ilk sözcüklerimizi öğrenirken, okula başladığımızda, mezun olduğumuzda destek olurlar daima. Hastalandığımızda onlar bekler yanı başımızda... Ortak olurlar gülerken kahkahamıza, ağlarken gözyaşımıza... Hayatımızın zorluklarla, başarılarla, hüznün ya da sevinçle dolu olduğu tüm anlarda... İyi ki varsınız!” (Yeşilay, 2019/j, s. 4)

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümünde, Efe karakteri öğretmeninin kendisine verdiği pano hazırlama görevini sona bırakınca yerine getiremeyip arkadaşlarından yardım istemektedir. Çocuklar aralarında iş bölümü yaparak arkadaşlarına yardımcı olurlar (Yeşilay, 2020/c, s. 8).

Yeşilcan’ın Maceraları bölümünde, Yeşilcan’ın annesinin kurduğu şu cümlelerde dayanışmanın öne çıktığı görülmektedir:

“Oyun zamanı bitti, Artık ev işleri için iş bölümü yapabiliriz. Yeşilcan, babanla ben yemek yapacağız, sen ne yapmak istersin?” (Yeşilay, 2020/f, s. 8).

“Gün Doğmadan Neler Doğar: Bizim Çaki” isimli hikâyede mahalle sakinlerinin kaybolan köpek Çaki’yi bulmak için seferber olmalarından bahsedilerek yardımlaşma ve dayanışma değerlerine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2021/b, s. 10).

“Can’dan Bir Hikâye” köşesinde “Çifte Mutluluk” isimli hikâyede Can’ın apartmanlarındaki alt komşularının ikiz bebeklerinin dünyaya gelmesinin

mutluluğunu tüm apartman halkı ile birlikte yaşadıklarına ve bebekleri olan aileye bebeklerin bakımı, yemek, temizlik gibi ev işlerinde yardımcı olma hususunda apartman halkının işbirliği, yardımlaşma ve dayanışma içerisinde olduklarına değinilmektedir (Yeşilay, 2021/d, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, Yeşilcan, Ece ve Efe sahilde birlikte kumdan bir kale yaparlar. Bu esnada Efe “*Birlikte başardık!*” diyerek iş birliği ve dayanışmanın önemine dikkat çeker (Yeşilay, 2021/g, s. 8).

“Hayat Bilgisi” köşesinde dayanışmanın tanımı yapılarak insanın sosyal bir varlık olması gereği toplum içinde yaşamasının kaçınılmaz olduğuna, başkaları ile iş birliği ve dayanışma içerisinde bulunduğuna değinilmiş; dayanışmanın en çarpıcı örneklerinden “imece” hakkında bilgi verilirken insanların hiçbir karşılık beklemeden birbirlerine yardım ettiklerinden bahsedilmiştir. Ayrıca dayanışma içindeyken daima saygı, empati ve paylaşma duygularını gözetmek gerektiği ifade edilmiş; bu bağlamda empati yaparak kendimize nasıl davranılmasını istiyorsak başkalarına da öyle davranmak gerektiği, herkesin farklı olabileceğini dikkate alarak farklı düşünceleri dinlemenin ve saygı göstermenin önemi anlatılmak istenmiştir. Paylaşmanın mutluluk getireceğine değinilerek hem duygu ve düşüncelerimizi hem de dayanışma içerisinde bulunduğumuzu paylaşarak çevremizdeki insanların da dayanışmaya katkıda bulunmasını sağlamamız tavsiye edilmiş; paylaşmanın, yardımlaşmanın ve dayanışmanın önemi okuyucuya aktarılmak istenmiştir (Yeşilay, 2022/d, s. 4).

Son olarak aile ve toplum dayanışmasının tesis edilmesi için neler yapılması gerektiği hususunda bazı öneriler sunularak “*yardımlaşma, tasarruf etme, toplum yararına çalışan kurum ve kuruluşlarda gönüllü olma, çevremizi temiz tutma*” gibi görevler alınabileceği ifade edilmiştir (Yeşilay, 2022/d, s. 4).

Dergide dayanışma ve iş birliği değerlerine vurgu yapılan metinler incelendiğinde; bu değerlerin insanların paylaşımlarına, yardımlaşmalarına, güçlerini birleştirerek zor zamanları birlikte atlatmalarına yardımcı olacağına değinilmekte, nasıl dayanışma içerisinde olabileceğine dair fikir ve tavsiyeler verilerek okuyucuya bu değer aktarılmaya çalışılmaktadır.

İyilik

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, ilk sayısı 1969 yılında yayımlanan Mavi Kırangıç dergisinin 50. yılına değinilmektedir. Dışarıda eğlenerek kar topu oynayan çocuklar kendilerine sıcak süt ve kurabiye ikram etmek isteyen Fatma teyzenin evindeki kütüphanede Mavi Kırangıç Dergisi’nin ilk sayısını görürler. Fatma teyze çocukluğundan beri bu dergiyi biriktirdiğinden fakat soğuklar dolayısıyla dışarı çıkıp derginin son sayısını alamadığından bahsedince çocuklar derginin 50. yılına ait bu sayısını alıp Fatma teyzeye hediye ederler. Birisine iyilikte bulunarak onu mutlu etmenin sevincini paylaşan çocuklar neşeyle oyunlarına devam ederler. Bu bölümde derginin 50. yılına değinilmekle birlikte çocukların duyarlılık göstererek iyilik yapımları da dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2019/a, s. 8).

“Hayat Bilgisi” köşesinde, çocukların gücü ve yapabilecekleri sınırlı da olsa elinden gelenleri azımsamadan iyilik yapmaya çabalaması tavsiye edilmekte, paylaşmanın önemi vurgulanarak pencerenin önüne kuşlar için birkaç lokma yem, sokaktaki kedi ve köpeklerle bir kap yiyecek, bir kap su koyarak onlara iyilik yapılabileceği ifade edilmektedir.

“Ellerimiz küçük olabilir. Elimizden gelenler de az... Olsun. Bilelim ki çabanın azı çoğu olmaz. Birkaç lokma yem koyalım penceremizin önüne. Kuşlar karınlarını doyursunlar. Birlikte neşelenip şarkılar söyleyelim. Sokakta kediler, köpekler bir kap yiyecek bekler. Bir kap da su. Göreceksiniz onların teşekkürü bir başkadır. Hiç unutmazlar, iyilik yapan kimseleri” (Yeşilay, 2020/a, s. 4).

“Akvaryum Suyu mı Düştü?” isimli hikâyenin sonunda yazdığı notta Can, tatilde havaların soğuk olması dolayısıyla kedi ve köpeklerin soğuktan üşüdüklerini görünce dayanamayıp arkadaşlarıyla birlikte mahallede bir “battaniye toplama” operasyonu başlattıklarından, topladıkları battaniyeleri kutulara yerleştirip soğuktan üşüyen hayvanlara iyilik yaptıklarından bahsetmekte, yaptıkları bu iyilikten çok keyif aldıklarına, hem kendilerini hem de hayvanları mutlu ettiklerine değinmektedir (Yeşilay, 2020/b, s. 10).

“Birlikte Sağlıkla Yaşamaya Gönüllüüz” başlığı altında, “gönüllülük” kavramı ile sıkı bir ilişki içerisinde olan “iyilik” değerine de yer verilmektedir.

*“İyilik, sevgiden doğar. Sevginin var olduğunun işaretidir.
İyilik, bazen küçücük bir gülümsemedir.*

*İyilik, akan bir damla gözyaşını silmektir.
İyilik, elini uzatmak, sarılmaktır.
İyilik, bir başkasını mutlu edecek her şeydir” (Yeşilay, 2020/c, s. 4).*

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde yer alan çizgi hikayede, üç arkadaş parkta bisiklet sürerken uzaktan görüp ne olduğunu merak ettikleri çadıra yaklaşıncı üzerinde “iyilik çadırı” yazdığını görürler ve içine girerler. Çadırda ihtiyacı olanlara verilmek üzere bağışlanmış eşyalar, yiyecekler vs. olduğunu görünce çocuklardan biri kitaplarını, diğeri kalem koleksiyonunu, bir diğeri de ailesiyle birlikte yaptığı reyhanlı ramazan şerbetini bağışlamak istediğini söyler. O esnada Bıdık isimli köpek de ağzında en sevdiği oyuncacı ile çıkagelip oyuncacını çocukların önüne bırakır ve havlar. Çocuklar Bıdık’ın da en sevdiği oyuncacını bağışladığını ifade eder ve iyilik çadırının içinde sevinçle gülüşürler. Okuyucu kitlesi çocuk olan bu dergide, bu çizgi hikâye üzerinden çocuklara paylaşmanın sadece maddi değeri olan şeylerle olmadığı, en değerli eşyası bazen bir oyuncacı, bazen bir kalemi, bazen kitabı, defteri, bazen biriktirdiği bir eşyası, bazen de emek verdiği bir şeyi olan çocukların da sevdiği şeylerden paylaşmayı bilmesi gerektiği, iyilik yapmanın, yardım etmenin ve paylaşmanın insanı mutlu edeceği mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2021/e, s. 8).

“Dürüstlüğe İnanıyorum” kapak konulu dergi sayısında Yeşilcan’ın arkadaşı Ece; *“Ben hep mutluyum. Çünkü iyilik defterime her gün bir şeyler ekliyorum. İlk adımım, herkese gülümsemek. Merhabamı da hiç eksik etmiyorum. Siz de eksik etmeyin, olur mu? O kadar çok kalbe iyi geleceksiniz ki. Göreceksiniz, iyilik de sevgi gibi paylaştıkça çoğalıyor.”* diyerek mutluluğun iyilik yapmakla elde edilebileceğini vurgulamakta, diğerk arkadaşları Efe ise “İyilik Güncesi” isimli şiirinde hiçbir canlıyı incitmemeye, hiç kimseye zarar vermemeye, yalnız ve kimsesizlerin kimsesi olmaya, sevgiye, temizliğe, paylaşmaya ve yardımlaşmaya vurgu yaparak iyilik yapmanın önemine değinmektedir:

*“Kokladım gül ağacını
İncitmedim tek yaprağını
Çiçekleri dalında güzeldi*

*Yalnız bir kedi gördüm
Okşadım başını
Sevdikçe gözleri ışıldadı*

*Yerden topladım
Boş şişeleri, kâğıt parçalarını
Temizlik kadar güzeli var mı*

*Yeterince dolunca kumbaram
Açıp, doldurdum avuçlarımı
Düşünüyorum, kime hediye alacağımı” (Yeşilay, 2022/j).*

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere iyilik değeri dergide; insanlara, hayvanlara ve tüm canlılara karşı iyilikle yaklaşmak, yardım etmek, paylaşmak, kırıp incitmemek, güzel bir kalbe sahip olmak şekillerinde ele alınmaktadır. İyiliğin mutluluğa açılan bir kapı olduğu ve insanı mutlu ettiği mesajı verilerek, çocukların yapabilecekleri sınırlı da olsa “kelebek etkisi” misali gücü nispetinde iyilik yapmaları tavsiye edilmekte; söz konusu değer, metinlerde yer alan çizgi karakterlerin davranışıyla okuyucuya aktarılmaktadır.

Gönüllülük

Bu bölümde iyilik değeri ile sıkı bir ilişki içerisinde olan gönüllülük faaliyetlerine yönelik içeriklere yer verilmiştir.

Kapak konusu “Kimler Yeşilay Gönüllüsü Olmak İster?” şeklinde belirlenen dergi sayısında Yeşilcan, “*Gönüllülük, başkalarının iyiliği için tüm kalbimizi ve emeğimizi ortaya koymak demek*” diyerek gönüllülük kavramının tanımını yapmakta, ardından Ece karakteri “*Sevgili dostlarım! Koca dünyamızı milyonlarca canlıyla paylaşıyoruz. Birçoğunun bizim yardımımıza ihtiyaçları var. Bugünlerde kendime bir liste yapıyorum. Listemde büyüdüğümde gönüllüsü olacağım yardım kuruluşları var. Düşünsenize, her gün bir canlıyı mutlu etsem hayatım boyunca dünyamıza binlerce gülücük saçmış olurum.*” sözleriyle yardım kuruluşlarında gönüllü olmaya davet etmekte, Efe karakteri de “Gönlüm Sende” isimli şiiriyle konuya değinmektedir.

*“Bir yudum suyum
Asi bir kıvılcımla yanan ormana*

*Bir somun ekmeğim
Uykusu açlıkla dağılana*

*Bir çift ayakkabıyım
Soğuktan titreyen ayaklara*

*Bir yuvayım, çadır da olsa
Yıkılan bir evin yanı başında*

*Bir gönlüm var
Armağan olsun tüm dostlara” (Yeşilay, 2020/c).*

Hayat bilgisi köşesinde “gönüllülük” hakkında bilgiler verilerek sadece iyilik için yapılan eylemleri ifade eden bir kavram olduğuna değinilmekte ve içinden “sevgi, iyilik, yardımlaşma, paylaşma, birliktelik...” gibi değerleri barındırdığı ifade edilmektedir. Kişinin öncelikle kendini sevmeye, kendine değer vermeye gönüllü olmasının, sahip olduğu güzellikleri çevresindeki varlıklarla paylaşmanın, yardımlaşmanın, iyilik yapmanın, birlik ve beraberlik içerisinde sevgi, dostluk, huzur ve sağlıkla yaşamının önemine değinilerek gönüllülük kavramı vurgulanmaktadır (Yeşilay, 2020/c, s. 4).

Yeşilcan’ın Maceraları bölümünde her yıl Mart ayının ilk haftasının çeşitli etkinliklerle “Yeşilay Haftası” olarak kutlandığı ifade edilerek Yeşilay’ın tanıtımı yapılmakta ve çocukların Yeşilay gönüllüsü olması yönünde teşvikte bulunmaktadır (Yeşilay, 2020/c, s. 8).

“Gönüllü Olduk Paylaşmaya” isimli hikâyede iyilik yapmanın, paylaşmanın, yardımlaşmanın güzelliğine değinilerek gönüllülük faaliyetlerinin önemine vurgu yapılmaktadır (Yeşilay, 2020/c, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde “Gönüllü Olmak Ne Güzel!” başlığı altında “5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü” dolayısıyla gönüllülüğe kısaca değinilmekte, “*Asıl gizli kahramanlar, hiçbir fayda beklemeden, toplum yararına çalışan insanlardır.*” ifadeleriyle gönüllülüğün önemi ifade edilmektedir (Yeşilay, 2020/1, s. 8).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide gönüllülük değeri; iyilik yapmak, paylaşmak, yardımlaşmak, dayanışma ve iş birliği gibi değerlerle sıkı bir ilişki içerisinde ele alınmış, okuyucuya bu tür faaliyetler hususunda farkındalık kazandırmak amaçlanmıştır.

3.1.6. Dostluk

Arkadaş ve dost, “birbirleriyle iyi geçinen, aralarında iyi ilişki bulunan” kimsedir (TDK, 2020, s. 399). Dostluk, kişiler arasında kurulan sevgi, saygı ve

güven bağına denir (Yaran, 2019, s. 157). Arkadaşlık ve dostluk değeri; sevgi, saygı, anlayış, paylaşma, fedakarlık, dayanışma, güven gibi birçok değer ile varlığını gösterir. Arkadaşlık ve dostlukta aslolan tarafların iyi düşüncelerle bir arada olmasıdır. Dostluk kişisel çıkarlardan arındırılmış, karşındakini önemseme durumudur. Sonsuza dek olan arkadaşlıktır da denilebilir (Doğan, 2003, s. 98).

Bu kök değer altında arkadaşlık, birlik ve beraberlik değerlerine de yer verilmiştir.

Dergide arkadaşlık ve dostluk değerleri şu şekillerde yer almaktadır:

“Arkadaşlarımı Seviyorum” kapak konulu dergide arkadaşlık konusuna yer verilerek arkadaşlığın önemine değinilmiştir. Dergideki karakterlerden Ece “arkadaş” kelimesinin anlamına yönelik bilgilendirici şu mesaj ile söze başlamaktadır:

“Arkadaş kelimesinin anlamı, içinde saklı. Arka kelimesi yardımcı, koruyucu demek. Kelimeye gelen -daş eki de onu yepyeni bir isim yapıyor. Harika değil mi? Tıpkı bizim yeni bir arkadaş edinince yepyeni bir anlam kazanmamız gibi. Her arkadaşımız bizim için ayrı güzel ayrı anlamlı. Biliyor musunuz? Doğada da çok güzel dostluk örnekleri var. Ben su aygırı ve sığır kuşu arasındaki ayrılmaz dostluğa hayranım doğrusu.” (Yeşilay, 2020/k)

Efe karakteri de “Sevgili Arkadaşım” isimli şiirinde arkadaşını şu veciz ifadelerle anlatmaktadır:

*“Geceyi yıldızlar süslüyor
Ormanı ağaçlar
Yağmuru toprak kokusu
Çiçekleri arılar*

*Sevgili arkadaşım
Varlığın da beni tamamlıyor
Gülüştümde gülüşünün
Gözyaşımda gözyaşının
Omzumda dost elinin izi var” (Yeşilay, 2020/k).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde arkadaşlığın önemi vurgulanmakta, arkadaşlık kurulurken temelinde hangi değerler bulunduğu bilgisine yer verilmektedir. Bu bağlamda; *“Arkadaşlık, ‘saygı’ ile başlar. Her insan farklıdır; huyları, beğenileri, davranışları ile... Ama her insan karşısındakine saygı göstermek durumundadır. Saygı, ‘sevgi’nin çimentosudur; harcını iyi karmak lazım ki sağlam olsun.”*

cümleleri ile arkadaşlığın temelinde sevgi ve saygının bulunduğu, saygının da sevgiyi güçlü tuttuğuna değinilmektedir (Yeşilay, 2020/k, s. 4).

Arkadaşlık ilişkilerinin olmazsa olmazı diyebileceğimiz “güven” değerine *“Bir binayı sağlam yapmak için nasıl demirler kullanılıyorsa arkadaşlığın temeli için de demir malzemesi olarak ‘güven’ kullanılır. Kimse, güvenmediği bir insanla arkadaş olmayacağı için ne kadar vazgeçilmez bir kavram olduğu ortaya çıkar.”* cümleleri ile değinilmekte, bir arkadaşlıkta güvenin ne denli önemli olduğu ifade edilmektedir (Yeşilay, 2020/k, s. 4).

Yine aynı bölümde, arkadaşlık ilişkilerinin temelinde samimiyet, paylaşım ve fedakârlık bulunduğu değinilmekte, fedakârlığın ise karşılıklı olması gerektiği ifade edilmektedir (Yeşilay, 2020/k, s. 4).

“Sinek Kuşu, Afrika Menekşesi ve Ali” isimli hikâyede Can, birçok şeye duyduğu özlemi dile getirerek başlamaktadır bir anısını anlatmaya. Can, bir ders molasında bahçeye çıkarak çiçeklerin arasında gördüğü sinek kuşunu hayretler içerisinde seyre dalmış, seyrettikçe de hüznünün yerini neşe almıştır. O esnada bu güzel kuşu en yakın arkadaşının da görmesi isteğini içinden geçirerek cebinde bulunan annesinin telefonuna bu görüntüleri arkadaş Ali ile de paylaşmak üzere kaydeder. Bu güzelliği arkadaş Ali ile paylaşma fikri Can’ı daha da mutlu eder. *“Sevinçler paylaşıldıkça çoğalır”* denir. Dostluk ve arkadaşlık yeri geldiğinde sevince, yeri geldiğinde hüznü ortak olmaktır. Can bir e-posta ile görüntüleri arkadaşına gönderir ve yazdığı mesajda arkadaşlığın, dostluğun önemine değinir. Bu bölümde Gül ninenin söylemiş olduğu *“Kâinat dostluk üzere kurulu!”*, *“Canlı cansız her varlıkla sevgi bağı kurulması mümkünmüş.”* sözlerine de yer verilerek arkadaşlık ve dostluğun önemine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2020/k, s. 10).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, kar yağışının ardından Yeşilcan, Ece ve Efe’nin birlikte kar topu oynamaları, kardan adam yapmaları ve sonrasında köpekleri Bıdık’ın da onlara katılmasıyla hoşça vakit geçirmeleri anlatılmıştır. Hikâyede arkadaşlık, hayvan sevgisi ve hoşgörü değerlerine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2022/a, s. 8).

Derginin “Haydi Dışarıya Oyun Oynamaya” isimli sayısında, dergi

karakterlerinden Ece yaz mevsiminden bahsederken “*Her yaz yeni arkadaşlar demek. Tatil yerinde, memleketimde yeni dostluklar kurarım. Arkadaşlarım ve kitaplarım, neşe kaynağım. Yeni maceralara ve hikâyelere bayılırım. Bu yaz da “günlüğüm” güzel anılarla dolar umarım.*” cümlelerine yer vermekte, tatili yeni arkadaşlıklar kurmak için bir fırsat olarak gördüğünü ve arkadaşları ile birlikte mutlu olduğunu ifade ederek arkadaşlık ve dostluğun önemine değinmektedir (Yeşilay, 2022/f).

“Uzay Otobüsü TC-CVASDA” isimli hikâyede Can, annesinin bir yaz temizliği esnasında evin kütüphanesinde öğrencilik yıllarına ait anket defterini bulup anılarını ve arkadaşlarını hatırlaması üzerinde Can da kendi arkadaşlarını düşünmeye başlar. Her bir arkadaşının kendisi için özel ve kıymetli olduğunu, birini diğerinden ayırt edemeyeceğini ve onlar olmadan yapamayacağını ifade ederek arkadaşlık ve dostluğun önemine vurgu yapmaktadır (Yeşilay, 2022/f, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde de görüldüğü üzere dergide dostluk ve arkadaşlık değerlerine sıklıkla yer verilmiştir. Söz konusu değerler gerçek ve iyi dostun özellikleri, dostluğun yardımlaşma, paylaşma ve birbirine destek olmayı içerdiği, kişinin dostunun kendisini yansıttığı şekillerinde ele alınmaktadır. Arkadaşlık ve dostluk değerleri; birlik ve beraberlik, paylaşma, özverili olma, samimiyet, güven gibi değerlerle ilişkisi kapsamında genellikle doğrudan, bazı durumlarda da metindeki karakterlerin davranışlarıyla temsil edilerek okuyucuya aktarılmış, bazı durumlarda ise dergide yer alan görseller üzerinden yansıtılarak okuyucuya bu değer kazandırılmaya çalışılmıştır.

Birlik ve Beraberlik

Dergide Efe karakteri “Dünyanın Tadı” isimli şiirinde; hayatımızdaki önemli anlarımızı çevremizdeki insanlarla paylaştığımızda daha da güzelleştiğini fakat bencilce davranıp tüm bunları tek başına yaptığımızda ise dünyanın bir tadının olmayacağını, birlikte olduğunda bir anlam kazandığını ifade ederek birlik ve beraberliğin önemine dikkat çekmektedir.

*“Tek başına oynasaydım
en güzel oyunları*

*Tek başına üfleseydim
pastadaki mumları*

*Tek başına izleseydim
Filmlerin en heyecanlısını*

*Tek başına otursaydım
boş olsaydı sınıfımın sıraları*

*Şu güzelim dünyanın
Kaybolurdu bütün tadı” (Yeşilay, 2019/b).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde; çevremizdeki canlı cansız tüm varlıkların hayatımıza bir anlam ve neşe kattığı, ailemizle yediğimiz bir yemeğin daha lezzetli olması, arkadaşlarımızla birlikte oynadığımız oyunların daha keyif vermesi, bir selamlaşmayla güne daha güzel başlanması gibi örneklerle birlik ve beraberliğin, sevgi ve dostluğu paylaşmanın, birbirimize karşı saygı ve anlayışla yaklaşmanın önemine dikkat çekilmiştir.

“Uyandığımızda güneş ve kuşlar eşlik eder sabah neşesine. Sofradaki yemek, ailemizin varlığıyla lezzetlenir. Sokakta oynamak, arkadaşlarımızla birlikteyken eğlencelidir. Okulda öğretmenimizin “Merhaba”sıyla aydınlanır günümüz. Sevgimizi, dostluğumuzu paylaşalım. Birbirimize saygı ve anlayışla yaklaşalım” (Yeşilay, 2019/b, s. 4).

“İmece Usulü Şifalı Çorba” isimli hikâyenin sonunda yer alan “Can’ın Not Defteri” bölümünde Can, birlik ve beraberliğin ve bunun en güzel örneklerinden biri olan ailenin önemine “*Ait olduğum en güzel ekip, ailem. Her birimiz ayrılmaz birer parçayız. Birlikte yaşamak öyle güzel ki!*” ifadeleriyle değinmektedir (Yeşilay, 2019/e, s. 10).

“Çiçekler de Birlikte Güzel” isimli hikâyede, torunu Can’a aile olmanın, birlik ve beraberliğin öneminden bahseden Gül ninenin şu sözlerine yer verilmektedir:

“Bak Can! Çiçekler bile birlikte güzel. Her birinin rengi, kokusu ayrı güzel. İşte insanlar da çiçek demeti gibi. Birlikte olmak güzelleştiriyor hayatımızı” (Yeşilay, 2019/j, s. 10).

Aynı bölümde, yaşam içerisinde mutlu anlar olduğu gibi hüznü anların da olabileceği fakat birlik ve beraberlik içerisinde tüm zorlukların aşılabileceği, üzüntülerimizin azalıp sevinçlerimizin artacağı mesajı verilerek aile olmanın, sevginin, birbirine kenetlenmenin, birlik ve beraberliğin önemi vurgulanmaktadır.

“Hayat sürprizlerle dolu. Bu sürprizler neşeli olduğu gibi hüznü de olabiliyor. Büyüklerin neden “Her şey insan için..” dediklerini anladım. Olsun

varsın. Ailece birbirimizin elini tutunca her şey aşıyor” (Yeşilay, 2019/f, s. 10).

“Akvaryum Suyu mı Düştü?” isimli hikâyenin başında Can’ın tatil için hazırladığı planlardan ve en çok da akvaryuma gitmek istediğinden bahsedilmektedir. Can’ın tatil için hazırladığı planların listesini gören Gül nine, zamanı değerlendirmek ve güzel bir tatil geçirmek için illa dışarıda vakit geçirmek gerekmediğine, insanın evde de aynı şekilde güzel vakit geçirebileceğine değinmektedir. Konuşmaların sürdüğü esnada dışarıda yağmur yağmaya başlar ve Can’ın akvaryuma gitme hayali suya düşer. Bunun üzerine ailece isim şehir oynamaya başlarlar ve Can bu oyundan hiç tahmin etmediği kadar büyük bir keyif almıştır. Tatilin sonunda torununa bir sürpriz hazırlayan Gül nine hafta sonu ailesiyle birlikte Can’ı akvaryum ziyaretine götürür ve Can bu ziyaretten de büyük bir keyif almıştır. Hikâyenin bu bölümünde asıl önemli olanın ve insanı mutlu eden şeyin sevdiklerimizle birlikte vakit geçirmek olduğuna, birlik ve beraberliğin önemine şu cümlelerle değinilmektedir:

“Öyle güzel bir gündü ki! Can’ın gördükleri, onda hem şaşkınlık hem de hayranlık hisleri uyandırdı. Evde oynanan basit bir oyun da görkemli bir akvaryumu ziyaret etmek de aynı tadı vermişti. Önemli olan birlikte olmaktı. İnsanı en çok sevdikleriyle güzel vakit geçirmek dinlendiriyordu” (Yeşilay, 2020/b, s. 10).

Hikâyenin sonunda yazdığı notta Can tatille ilgili düşüncelerini, “*Güzel tatil denilince çok yere gitmek, farklı yerlerde bol bol fotoğraf çekmek geliyordu aklıma. Artık benim için “güzel tatil” ailem ve arkadaşarımla bol bol gülerek geçirdiğim tatil.*” şeklinde ifade etmektedir (Yeşilay, 2020/b, s. 10).

“Akvaryumdan Ormana” isimli hikayede, insanın yaşam içerisinde karşılaşılabileceği zorlukları sabırla, birlik ve beraberlik içerisinde daha kolay atlabileceği mesajı verilerek arkadaşılığın, ailenin, birlik ve beraberliğin önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2020/f, s. 10).

“Penguenler... Ah Penguenler... Sizi, çok seviyorum. Ve her zamankinden daha iyi anlıyorum. Sizin fırtınayı birbirinize sığınarak, birlikte atlatmanıza hayran olurum. Biz de sizin gibi yaptık. Birbirimizi dayanarak zorlukları yenmeyi öğrendik” (Yeşilay, 2020/f, s. 11).

“Kralın Oğlu ve Ayşe’nin Bebekleri” başlığı altında her şeye sahip olmasına rağmen mutlu olmayan bir çocuğun hikâyesine yer verilmekte, hikâyenin sonunda asıl kıymetli olanın birlik ve beraberlik içerisinde geçen zamanlar olduğuna değinilmektedir.

“Zamanla kralın oğlu da oyuncaklarını saymaktan yorulmaya başlamış. Saray çalışanlarının çocuklarını da oyunlarına katmak istemiş. Sonra da halk arasından çocukları davet etmeye başlamış. Saray dolusu oyuncaklar, saray dolusu çocuklarla buluşmaya başlamış.

Saray, çocukların neşeli kahkahalarıyla doldukça, kralın oğlunun yüzü gülmeye başlamış. Kralın oğlu, oyuncakların sayısının değil birlikte geçirilen güzel dakikaların değerli olduğunu anlamış. Kral da oğlu da ismini bilmediğimiz sayısız çocuk da mutlu olmuşlar” (Yeşilay, 2021/l, s. 10).

“Can’dan Bir Hikaye” köşesinde Can, Ramazan ayının gelişiyile birlikte yaşadıkları heyecan ve coşkuyu, tüm mahalleli ile bir arada kurdukları iftar sofrasında hissettiği mutluluğu dile getirmektedir. Hikayenin sonunda Gül ninenin, “*Yan yana, can cana olunca insanın içi şenleniyor, Can’ım*” cümleleri ile birlik ve beraberliğin önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2022/d, s. 10).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide birlik ve beraberlik değerinin önemine vurgu yapılmış, genel olarak hikayeler üzerinden bu değer okuyucuya aktarılmaya çalışılmıştır.

3.1.7. Dürüstlük

Doğruluk ve dürüstlük birbirini tamamlayan iki kavram olarak ele alınmaktadır. Dürüstlük, kişinin doğruluk, güven gibi özelliklerine işaret eden bir kavramdır (Temur, 2015, s. 99). Doğruluk, dürüstlük genel anlamda kişinin niyetinde, düşüncesinde, söz ve davranışlarında, yaptıkları işlerde adalete, gerçeğe uygun hareket etmesi olarak tanımlanır (Hökelekli, 2013, s. 163).

Dergide dürüstlük değerine şu ifadelerle yer verilmiştir.

“En Güzel Erdem Dürüstlük” kapak konulu dergi sayısında Yeşilcan karakteri okuyucuyu şu sözlerle karşılamaktadır:

“Merhaba arkadaşlar! “Mavi Kırlangıç” bu ay da güzel bir konuyla sizlerle. Küçük büyük herkes için önemli bir erdem: “Dürüstlük!” Kendimize karşı dürüst olursak mutlu oluruz. Başkalarına karşı dürüst olursak mutlu ederiz. Hepimiz dürüst olmayı başarırız bugününümüz de yarınımız da güzel olur” (Yeşilay, 2019/f).

Ece karakteri ise; “*Dürüstlük*” kelimesini sözlükte araştırdım: “*Doğruluk*” anlamına geliyor. Tek kelime aslında ne kadar çok şey ifade ediyor. Sözlerim “doğru” olsun diye gayret ediyorum. Kalbimde “iyilik” duygusunun kocaman bir yeri olsun istiyorum. Kendim için ne istiyorsam başkaları için de onu diliyorum. Umarım büyüdüğümde de “dürüst biri” olurum.” cümleleriyle dürüstlüğün

önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2019/f).

“Hayat Bilgisi” köşesinde, huzurlu bir yaşam sürebilmek için iyi bir insan olmayı öğrenmenin önemine ve iyi bir insanın da sahip olduğu en önemli erdemlerden biri olan “dürüstlük” değerine değinilmektedir. Dürüst bir insanın özü ve sözünün bir olduğuna, sözlerinde yapıcı ifadeler kullanarak daima doğru ve güzel sözler telaffuz ettiğine, çevresindekiler tarafından sevilip örnek alındığına, tıpkı bir ayna gibi içindeki tüm güzellikleri dışına yansıttığına değinilerek çevremizde dürüst insanların sayısı arttıkça yaşadığımız dünyanın da daha huzurlu ve güzel bir yer olacağı ifade edilmektedir (Yeşilay, 2019/f, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, Efe isimli karakter evde top oynarken yanlışlıkla kırmış olduğu çerçeveyi yanına alarak parka gider. Parkta karşılaştığı arkadaşlarından çerçeveyi saklamak için yardım ister fakat arkadaşları Ece ve Yeşilcan bunun doğru bir davranış olmadığını, her ne olursa olsun dürüst davranması gerektiğini ifade ederler. Çocuklar kendi aralarında harçlıklarını biriktirerek bir çerçeve alırlar ve Efe ile birlikte eve giderler. Efe annesinden özür dileyerek almış olduğu yeni çerçeveyi annesine hediye eder. Annesi, önemli olanın dürüst davranması olduğuna değinerek dürüst davrandığı için Efe’ye teşekkür eder (Yeşilay, 2019/f, s. 8).

“Beklenmedik Armağan” isimli hikâyede dürüst olmanın önemiyle ilgili Can okuldaki bir anısına değinmekte, yerde görmüş olduğu bir cüzdanı, sahibini bulabilmek için okuldaki müdür yardımcısına götürdüğünden, cüzdanını kaybeden öğrenciyi bulduklarından ve kendisiyle tanıştığından ve yeni bir arkadaş edindiğinden bahsetmektedir. Gül Ninenin Can’a bu davranışı karşısındaki sözleri şu şekildedir:

“İyilik eden, iyilik bulur Can’ım. Dürüst davranışının karşılığında hiç tanımadığın birini mutlu etmiş oldun. En güzeli de bu.” (Yeşilay, 2019/f, s. 10)

Hikâyenin sonunda Can, ailesinden, öğretmenlerinden, arkadaşlarından gördüğü erdemli davranışlar sayesinde doğru karar verdiğini, her insanın doğuştan iyi ve güzel olduğunu fakat büyüdükçe değiştiğini, duygu ve düşüncelerini olduğu şekliyle yansıtmamanın zorlaştığını ifade etmekle birlikte her ne olursa olsun dürüstlüğün, aynı zamanda cesaretin, saygının ve nezaketin önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2019/f, s. 10).

Kapak konusu, “Dürüstlük Benim Karakterimdir” olarak belirlenmiş derginin ilgili sayısında Yeşilcan karakteri, “*Kalbimiz doğrulukla atıyor. Düşüncelerimiz dürüstlükten ayrılmıyor. Davranışlarımıza da özen gösteriyoruz. Doğru sözlü, güzel gönüllü olunca da huzurumuz daima yerinde. Sorunlarımız olsa da hakkaniyetle çözüveriyoruz.*” ifadeleriyle “doğruluk ve dürüstlük” konusuna giriş yapmakta; arkadaşı Ece, hem düşüncede hem de davranışta dürüst olabilmenin kolay olmasa da kişinin düşüncelerini akıl ve vicdan süzgecinden geçirerek her daim doğruyu bulabileceğine değinmekte; konuya “Dedemin Nasihati” isimli güzel bir şiirle değinen Efe ise dedesinin nasihatine uyararak her daim dürüstlüğü benimsediğini ifade etmektedir:

*“Güneş sevgiyle doğar
Doğrulukla aydınlatır” dedi dedem
“Kılavuzun kalbin olsun
Daima yolun en güzelini bulursun”
Dedemin nasihati benim için pusula
Çeşit çeşit yollar çıksa da karşıma
Ben hep dürüstlük sokağını seçiyorum (Yeşilay, 2020/j).*

“Hayat Bilgisi” bölümünde, “*Merhaba arkadaşlar! Arkadaşlık ilişkilerinde en çok neye dikkat ediyorsun derseler cevabım dürüstlük olur. Hani bir deyim vardır: “Özü, sözü bir olmak!” denir. İşte dürüstlük; hem konuşmalarıyla hem de davranışlarıyla özü-sözü doğru olma durumudur.*” şeklindeki bir giriş cümlesiyle dürüstlüğün tanımı verilmiş, devamında da dürüstlüğün hangi değerleri beraberinde getirdiği hususunda ayrıntılı bir şekilde açıklama yapılarak doğru ve dürüst bir insan olmanın önemi vurgulanmıştır. Bu bağlamda dürüstlüğün cesaret, sözünde durmak, emaneti korumak, açık sözlülük, tutarlılık, nezaket, adalet gibi değerlerle sıkı bir ilişki içerisinde olduğuna, aynı zamanda da insanın iç huzuruna katkıda bulunduğuna değinilerek dürüst olmanın herkes için mümkün olduğu ifade edilmiştir (Yeşilay, 2020/j, s. 4).

“Büyüyünce Ben...” başlıklı yazıda, doğru ve dürüst olmanın önemine dair halk şairimiz Yunus Emre örneği üzerinden bir hikâyeye anlatılmaktadır. Hayatı boyunca doğruluk ve dürüstlüğün önemine dikkat çeken ve güzel bir insan olmanın inceliklerini öğrenmek için uğraşıp çabalayan Yunus Emre’nin dergaha ormandan odun toplarken dahi hep doğru olanları bulup götürdüğüne değinilmiş ve Yunus’un şu dizelerine yer verilmiştir:

*“Cümleler doğrudur sen doğru isen
Doğruluk bulunmaz sen eğri isen” (Yeşilay, 2020/j, s. 10).*

“Can’ın Not Defteri” bölümünde doğruluk ve dürüstlüğün güzel olmasının yanı sıra zorluğuna da değinilmiş fakat her şeye rağmen dürüst olmanın gerekliliğine ve önemine yer verilmiştir. Kişinin başkalarına karşı dürüst davranırken kendisine karşı da dürüst olması gerektiği, böylece hatalarının farkına varabileceği ifade edilmiştir. Yine bu bölümde tanıdık tanımadık herkese karşı doğru davranmanın önemi vurgulanmakta, ayrıca doğruluğun nezaket değeriyle ilgisine değinilerek doğru da olsa bir sözü söylerken karşımızdaki kişiyi kırıp incitmemek için nezaketli olunması gerektiğine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2020/j, s. 11).

Kapak konusu “Dürüstlüğe İnanıyorum” şeklinde belirlenen sayıda Yeşilcan, her çocuğun merhamet ve sevgiyle dolu altın gibi bir kalbe sahip olduğunu, aynı zamanda çocukların kötülöklere karşı duracak kadar da güçlü olduğunu; dürüst olup, kötölöklere karşı birlik olarak karşı duruş sergilemeyi başarabilirlerse dünyada sadece iyilik kalacağını belirten bir cümleyle söze başlamaktadır (Yeşilay, 2022/j).

“Hayat Bilgisi” köşesinde doğruluk ve dürüstlüğün öneminden bahsedilmektedir. Dürüst insanların özelliklerinden bahsedilirken; kalbinin sevgiyle dolu olacağı, düşüncelerinin adaletli olacağı, böyle bir bireyin kendisi için istediğini, başkaları için de isteyeceğini, kendisi için doğru bulmadığı bir şeyi, başkaları için de öyle göreceği, kendisine ve başkalarına saygı duyan, davranışlarına özen gösteren, kabalık etmekten, başkalarını küçük düşürebilecek tutum ve davranışlardan kaçınan, doğru sözlü, özü-sözü bir kişiliğe sahip olacağı ve herkes tarafından sevilip örnek alınacağı anlatılmaktadır. Bölüm sonunda “Dürüst biri olmayı başarabilirsek ne mutlu bize!” cümlesine yer verilerek dürüstlük değerini ön plana çıkarmak suretiyle onunla beraber ortaya çıkacak değerlerin de çocuklara kazandırılması hedeflenmiştir (Yeşilay, 2022/j, s. 4).

“Saksıyı Kim Kırdı?” isimli çizgi hikayede, üç arkadaşın parkta köpekleri Bıdık ile oyun oynarken fırlattıkları tahta parçasının bir saksıyı kırması üzerine panikle oradan kaçmaya başladıkları, fakat kaçmayarak sorumluluğu üstlenmeleri gerektiğinin farkına varıp geri dönmeleri, dürüst davranmanın önemine dikkat

çekerek kazayla saksısını kırdıkları kişiden özür dilemelerinden bahsedilmektedir. Çocuklar hep birlikte kırılan saksının içindeki çiçeği toprağa dikip sularlar ve daha dikkatli davranmaları gerektiğini fark ederek oyunlarına devam ederler (Yeşilay, 2022/j, s. 8).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi dürüst olma değeri dergide; sözünde durmak, özü sözü bir olmak, düşünce, söz ve davranışlarda doğru olmak, hem kendimize hem de çevremizdekilere karşı dürüst olmak, adaletli olmak, hakkı savunma konusunda cesur olmak, emaneti korumak şekillerinde ele alınmıştır. Söz konusu değer, metinlerde genellikle doğrudan ve didaktik bir şekilde okuyucuya aktarılmıştır. Bazı durumlarda da metindeki karakterlerin davranışıyla temsil edilerek okuyucuya aktarılmış ve okuyucunun bu karakterle özdeşim kurması ve bu değeri benimsemesi hedeflenmiştir.

3.1.8. Sabır

Bu kök değer altında çalışma, başarı, azim, kararlılık ve öğrenmeyi önemsemek değerlerine yer verilmiştir.

Sabrın kelime anlamı “*engellemek, alıkoymak; güçlü ve dirençli olmak*” tır. Sabır kelimesinin ahlâk terimi olarak “*üzüntü, başa gelen sıkıntı ve belâlar karşısında direnç gösterme; olumsuzlukları olumlu kılmak için gösterilen metanet*” gibi anlamlara gelmektedir (Çağrı, 2008, s. 337).

Dergide sabır değerini işleyen örneklerle şu ifadelerle yer verilmiştir.

Derginin “Sabırla Zorlukları Yeneriz” kapak konulu sayısında pandemi sürecine temas eden Yeşilcan karakteri büyüklerinden sıkça duyduğu “*Ne yapalım, sağlık olsun! Zaman her şeyin ilacı.*” sözünü vurgulayarak sabrın önemine değinmektedir (Yeşilay, 2020/f).

Bu sayının “Hayat Bilgisi” köşesinde “*Sabır, zorluklarla, sıkıntılarla mücadele edebilmek, kararlılık göstermek, acele etmemektir.*” şeklinde sabrın tanımı yapılmış, sabrın insana güç vereceği, ümitvar olmaya katkı sağlayacağı ifade edilerek koşulların zorlaştığı zamanlarda sabırlı olmanın önemine ve sabırsızlıkla nasıl başa çıkılabileceğine değinilmiştir (Yeşilay, 2020/f, s. 4).

“Sabırlı Ol, Sonunda Mutlu Ol!” isimli çizgi hikayede, Yeşilcan pencereden

eve gire bir arıyı gözlemlemeye başlar. Arıların bal yapmak için çiçek çiçek dolaşmasının ve topladığı bal özlerini karnında saklamasının büyük sabır gerektirdiğini ifade eden Yeşilcan, bir arı örneği üzerinden sabırlı olmanın önemine değinmektedir (Yeşilay, 2020/f, s. 8).

“Can’dan Bir Hikaye” köşesinde Can, pandemi sürecinde yaşadığı bazı durumlara değinmekte; karamsarlığa kapılmadan, sabırla, birlik ve beraberlik içerisinde yaşamda karşılaşılan zorlu süreçlerin üstesinden gelinebileceği mesajını vermektedir (Yeşilay, 2020/f, s. 10).

“Bir Gül Nine Hikâyesi” bölümünde, kutup ayıları hakkında bazı bilgilerle birlikte üzerinde yaşadıkları buzulun parçalanmasıyla arkadaşlarından ve çevrelerinden ayrılan bir kutup ayısı hikâyesine yer verilmiştir. Hikâyede kutup ayısının ailesiyle birlikte süren bu yolculuğu zor geçse de mutlu sona ermiştir. Bu hikâye üzerinden yaşamın çok güzel olduğuna, yaşam içerisinde karşılaşılan zorluklarla ve olumsuzluklarla başa çıkılabileceğine değinilerek vazgeçilmemesi gerektiği, alışkın olmadığımız değişikliklerle karşılaşılrsa da bu değişikliklere uyum sağlanabileceği ve sabırlı olunması gerektiği mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2020/i, s. 10).

“Bambu Bahçesinde Hayal Çiçekleri” başlığı altında kocaman bir ormanda yeşermeye başlayıp hızla büyüyen bir bambu filizinin hikâyesi anlatılmıştır. Bambu filizi o kadar hızlı büyüyormuş ki kendisi de şaşkınlık içerisinde kalıyormuş. Bir günde tam iki metre uzadığı zamanları da olmuş ve iki ay içerisinde boyu yaklaşık altmış metreyi bulmuş, sonra da birden durmuş ve günlerce, aylarca hiç uzamamış boyu. Bunun üzerine bambu filizi kendi kendine *“Eeee, şimdi ne yapacağım ben? Ne çiçeğim var ne de filizim. Öyle upuzun bir ot parçası olarak mı geçecek benim ömrüm. Kuşlar uçuyor, böcekler şekilden şekile giriyor. Gökyüzündeki bulutlar yok mu? Ah, o rüzgârla uçuşan bulutlar! Dediklerine göre tüm dünyayı dolaşıyorlarmış.”* şeklinde söylenmeye başlamış. Bunun üzerine ormanın uzun boylu, gür filizleri olan en eski bambularından biri selam vererek bambu filizine beklemesini ve ümitvar olmasını söylemiştir. Bu hikâye üzerinden her şeyin bir vaktinin olduğu, bazen isteklerimiz hemen gerçekleşse de bazen uzun yıllara ihtiyacımızın olduğu ve vazgeçmeden sabırla beklememiz gerektiği mesajı okuyucuya hissettirilerek hayallerini gerçekleştirmek

için de sabırlı ve ümitvar olmanın gerekliliğine değinilmiştir (Yeşilay, 2021/a, s. 10).

Hobilerin bahsedildiği “Gülümseyin Çekiyor” isimli derginin “Hayat Bilgisi” köşesinde, hobi edinirken bazen zorluklarla karşılaşılabilceği ama bunu kişinin kendi sınırlarını keşfetmesi için bir fırsat olarak değerlendirmesi ve vazgeçmemesi gerektiği ifade edilerek çalışmanın ve sabrın öneminin vurgulandığı görülmektedir (Yeşilay, 2022/a, s. 4).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide sabır değeri; zorluklarla mücadele etmek, kararlı olmak, azmetmek, ümitvar olmak şekillerinde ele alınmıştır.

Çalışmak-Başarı-Azim-Kararlılık

İnsanı hayatta hedeflerine taşıyacak değerlerin başında çalışkanlık gelir. Çalışmak hedefe ulaşmak için tüm zorluklara katlanmak, azmetmek, gayret sarf etmektir (Demirel, 2006, s. 61). Çalışkanlık kişinin düzen ve disiplini sağlayarak girişimde bulunduğu işleri başarması ve aynı düzenlilikle işlerine devam etmesi demektir (Temur, 2015, s. 71). Başarmak için çalışmanın yanında azimli ve kararlı olmak da gerekmektedir. Azim ve kararlılık birbirini tamamlayan değerler olarak bilinmektedir. Önemli bir insani değer olan azim bir işteki engelleri yenme kararlılığıdır (Selçuk, 2019, s. 36). Engelleri yenebilmenin yanı sıra kazanma arzusu olarak da tanımlanmaktadır. Kararlılık ise, bir işi yapmada kesin olma, istikrarlı olma durumudur (Selçuk, 2019, s. 190). Tanımlarda da görüldüğü üzere bu değerler birbirini tamamlar niteliktedir.

Dergide çalışmak, başarı, azim ve kararlılık değerlerine şu ifadelerle yer verilmiştir:

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde yer alan “Çalışırsak Başarıyoruz!” başlığı altında, karnesinde Matematik dersi zayıf gelen Efe’yi arkadaşları hem teselli etmiş hem de eğlenerek öğrenmesine yardımcı olmuşlardır. Efe hikâyesinin sonunda Matematik dersinin artık kendisi için eğlenceli olduğunu ve ikinci dönem derslerine daha fazla çalışarak zayıf olan notunu düzeltereğini ifade etmiştir. Bu hikâye üzerinden okuyucuya olumsuz durumlar karşısında ümitsiz olunmaması gerektiği, zorlukların üstesinden gelinebileceği ve çalışarak başarılı olunabileceği

mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2019/b, s. 8).

Derginin “Çalışıyorum Başarıyorum” kapak konulu sayısında Ece karakteri, hayvanlar dünyasından çalışkanlığı ile bilinen arıları örnek vererek kendisinin de arı gibi çalışkan olduğunu, çalışmanın, öğrenmenin kendini mutlu ettiğini ifade etmektedir.

“Arkadaşlar, kendimle ilgili bir gerçeği büyük bir gururla sizinle paylaşıyorum: “Ben, sahiden çok çalışkan bir çocuğum. Çalışkan olduğum için “Arı gibi” derler bana. Bu beni çok mutlu ediyor inanın. Arılar öyle muhteşem hayvanlar ki! Ailelerinde çalışmayan bir birey yok. Her birinin kendisine özgü bir işi var. Ve bıkmıp usanmadan görevlerini titizlikle yerine getiriyorlar.

İşte ben de tıpkı arı kardeşlerim gibiyim. Okulda, evde, kütüphanede, mahallede her an her yerde iş başındayım. Bir elimde not defterim, bir elimde kalemim... Okur, öğrenir, izler, kaydederim. Öğrendikçe mutlu olur, hep gülerim.”(Yeşilay, 2019/l).

Dergi karakterlerinden Efe, “Sevgili Dünya Hiç Durma” isimli şiirinde çalışmak değerine şöyle vurgu yapmaktadır:

*“Dön, sevgili Dünya!
Hiç durma
Sen döndükçe
Neşe, renkli çiçekler açar
Gülüçük kelebekleri doğar
Hayat tohumları saçılır toprağa*

*Dön, sevgili Dünya!
Hiç durma
Yüzünü Güneş'e dön
Elini ver Ay'a
Sen döndükçe
Yıldızlar güler
Sevgilerini yollar çocuklara”* (Yeşilay, 2019/l).

“Hayat Bilgisi” köşesinde, “çalışmak” kelimesi farklı açılardan değerlendirilerek neden çalışılması gerektiği hakkında bilgiler verilmekte ve okuyucuya çalışmanın önemine dair bilinç kazandırılmak istenmektedir.

“Dünyamız hiç durup dinlenmeden dönüyor. Gece, gündüz oluyor; kışlar, yaz... Dünya üzerinde yaşayan tüm canlılar da çok çalışkan. İnsanların çoğu için de “çalışkan” diyebilirim. Hepsi için demek isterdim doğrusu. Size bir sır vereyim mi? Çalışkan insanlar çok daha mutlular” (Yeşilay, 2019/l, s. 4).

Çalışkan insanların daha mutlu olduğu ifade dilerek başarıya ulaşmak için azim ve gayretle çalışmanın, pes etmeden yola devam etmenin önemi

vurgulanmış, insanların istedikleri takdirde zorlukları aşabileceklerine, olumsuz görünen durumlarla karşılaşmış dahi olsalar üstesinden gelebileceklerine değinilerek “Sümeyye Boyacı” örneğine yer verilmiştir.

“Çalışkan insanların başarısının sırrını bilmeyen yok: Azimle gayret ederek yollarına devam etmeleri... İki kolu olmadan doğan ve çalışıp başararak, yüzme dalında ülkemize altın madalya kazandıran Sümeyye Boyacı bunlardan biri” (Yeşilay, 2019/l, s. 4).

Yine aynı bölümde çalışıp başarmanın insanı mutlu ettiğine, emek verilerek, alın teri akıtılarak yapılan her işin çok kıymetli olduğuna değinilmektedir.

“Suladığımız bir bitkinin açtığı çiçek daha güzel kokar. Özenerek çizdiğimiz bir resme baktığımızda gözümüze başka görünür. Zorlansak da öğrenmek için çabaladığımız bir dersten aldığımız not bizim için çok değerlidir. Vazgeçmeden öğrendiğimiz bir spor ya da bir el becerisi, başardığımızda bizi gururlandırır” (Yeşilay, 2019/l, s. 4).

“Hayat Bilgisi” bölümünde “çalışmak” değerine vurgu yapıldığı görülmüştür. Bu değer, hayaller ve hayal kurmak üzerinden okuyucuya aktarılmıştır. *“Doktor olup insanlara yardım etmek, uzaya çıkıp bilime katkılar sunmak, iyi bir futbolcu olup milli takıma seçilmek”* gibi herkesin farklı farklı hayallerinin olabileceği fakat hayallerin kendiliğinden gerçekleşmesini beklemenin hayalcilikten öteye gidemeyeceği, çalışmadan hiçbir şey elde edilemeyeceği vurgulanarak hayalleri gerçekleştirebilmek için *“hedef belirlemenin, kendine güvenmenin, planlı ve düzenli olmanın”*, en önemlisi de *“çalışmanın”* gerekliliğine değinilmiştir. Yine bu bölümde *“Ne olmak istiyorsun?”* sorusu ile okuyucuyu yüzleştirerek hayalleri üzerine düşünmesine, kendisine bir hedef belirlemesine; etkinlik notu ile de hayallerini gerçekleştirebilmek için neler yapması gerektiği hususunda planlı bir çalışma yapmasına katkıda bulunmak istenmiştir (Yeşilay, 2021/a, s.4).

Dergideki çizgi karakterlerden Yeşilcan, bugüne ve geleceğe dair pek çok hedefinin olduğunu ve hepsini gerçekleştireceğine inandığını belirterek bir gün tüm yeryüzü için muhteşem projeler üreten bir bilim insanı olmayı hayal ettiğini ve hedefine koyduğunu, bu hedefe ulaşmak için şimdiden hazırlıklara başladığını, bilgi neredeyse peşinden gideceğini, dikkatli gözlemler yaptığını, kitaplar okuduğunu ve belgeseller izlediğini fakat bunları yaparken asla derslerini ihmal etmeyip hiç yorulmadan, severek derslerini çalıştığını ve başardığında çok mutlu

olduğunu anlatarak çalışmanın önemine vurgu yapmaktadır (Yeşilay, 2022/k).

Efe karakteri “Bir, Bir Daha Kaç Eder?” isimli şiirinde başarıya giden yolda hiçbir çabayı küçümsemeden, az da olsa kararlı adımlar atarak ve düzenli çalışarak hayallerimize ulaşabileceğimize ve başarılı olabileceğimize değinmektedir.

*“Bir minik öpücük
Kondurursam sevdiğim bir yanağa
Eder kocaman bir gülücük*

*Bir kalem, bir fırça
Renkleri resmedersem kâğıda
Eder eşsiz bir manzara*

*Bir sayfa, bir sayfa
Okursam kitapları
Eder kocaman bir hazine*

*Bir adım, bir adım
Yürürsem dönemeçleri, yolları
Eder gerçeğe dönüşen hayaller” (Yeşilay, 2022/k).*

“Hedefim İçin Çalışıyorum” başlığı altında hayatta başarılı olabilmek için hedeflere sahip olunması gerektiği, hedef belirlemenin önemi ve hedeflere ulaşmak için neler yapılması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Başarıya ulaşmada ilk adımın hedef koymaktan geçtiği, bireyin bugününe ve yarınına dair birtakım hedeflerinin olmasının öz güveni, öz saygıyı artıracığı, motivasyon sağlayacağı, sorumluluk almayı ve öz disiplini sağlayacağı vurgulanmakta; kişinin kendi yetenek, ilgi ve becerilerine uygun şekilde, gerçekçi, basit ve anlaşılır hedefler belirlemesinin başarıya ulaşmada kolaylık sağlayacağının önemine değinilerek hedefleri gerçekleştirebilmek için azimli, sabırlı ve kararlı olmakla birlikte çok çalışmak gerektiğinin, hiçbir hedefe çalışmadan ulaşamayacağının altı çizilmiş, belirlenen hedeflerin başarıya ulaşması durumunda ise mutluluğu ve memnuniyeti artıracığı ifade edilmiştir (Yeşilay, 2022/k, s. 4).

“Yeşilcan’ın Fendi Kertenkeleyi Yendi!” başlığı altında eğlenceli bir hikâyeye yer verilir. Hikâyede Yeşilcan, hayattaki hedefini belirlediğinden ve çalışmaya şimdiden başladığından bahsetmekte, Yeşilcan’ın arkadaşı Ece de hedefleri gerçekleştirmek için çok çalışmak gerektiğinin altını çizmektedir.

Yeşilcan belirlediği hedef için yetenekli olup olmadığı konusunda bir tereddüt yaşadığı esnada ise arkadaşı Efe ona destek olarak hemen vazgeçmemesi ve sabretmesi gerektiğine değinir (Yeşilay, 2022/k, s. 8).

“Bir, İki, Üç... Say, Sırala ve Başla!” isimli hikâyede verilmek istenen mesaj “*Hedefleyip inançla çaba gösterince başarılamayacak ne var ki?*” cümlesiyle özetlenmiş; hedef belirlemenin, plan ve program yaparak hedeflere ulaşmak için kararlı bir şekilde çalışmanın önemine değinilmiştir (Yeşilay, 2022/k, s. 10).

“Doğal Yetenek!” isimli çizgi hikayede hayallere ulaşabilmek için çalışmanın gerekli ve önemli olduğuna vurgu yapılmaktadır (Yeşilay, 2022/l, s. 8).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü üzere dergide çalışkanlık, başarı, azim ve kararlılık değerlerine birbirleriyle ilintili şekilde yer verilmiştir. Bu değerler genellikle metindeki karakterlerin davranışlarıyla okuyucuya aktarılarak okuyucunun bu karakterlerle özdeşim kurması ve değerleri sezmesi hedeflenecek şekilde işlenmiştir.

Öğrenmeyi Önemsemek

Kapak konusu “Öğrenmeyi Seviyorum” olan derginin başlangıcında Efe karakteri “Güzel Bir İnsan” şiiiriyle bilgi edinmenin ve öğrenmenin önemine değinmektedir.

*“Güzel bir bilge insan
Bana bir harf öğretenin
Bin yıl kölesi olurum” demiş
Bir harf öğrenmenin değerini
Ne güzel dile getirmiş
Bir harf, bir harf daha
Bir kelime, bin kelime olur
Bilgi sayesinde insan
Güzel görür, güzel düşünür
Tüm hayatı “güzel” olur” (Yeşilay, 2019/c).*

“Hayat Bilgisi” köşesinde “Yeni Bilgiler Edinelim, Dünyamızı Genişletelim” başlığı altında yeni bilgiler öğrenerek, farklı beceriler kazanarak, çeşitli hobiler edinerek ve açık fikirli olmayı öğrenerek kendi dünyamızı

büyütmenin ve genişletmenin önemine yer verilmektedir. Okul her ne kadar bilgi yuvası olsa da öğrenmenin okulla sınırlı olmadığı, insan istediği takdirde herkesten ve her şeyden bir şeyler öğrenebileceği, hayatın her anında ve her alanında bilgi ve tecrübe edinebileceği vurgulanmaktadır. Bilginin insana sayısız kapılar açtığı; kişiliğimizin, düşünme becerilerimizin ve sosyal ilişkilerimizin gelişmesine, hayata karşı olumlu bir bakış açısı sergilememize, zamanı verimli bir şekilde değerlendirmemize, hayatın her alanında başarılı olmamıza katkı sağladığı, öğrendiğimiz bilgilerin aynı zamanda beynimizi hem fiziksel hem de zihinsel açıdan geliştirdiği ifade edilerek öğrenmenin önemine değinilmekte; sürekli öğrenebilen bir birey olmak için merakımızı canlı tutup yeniliklere ve yeni şeyler öğrenmeye yönlendirmenin, gözlem yapmanın, çokça okumanın, dinlemenin, izlemenin, hiç vazgeçmeden çaba göstermenin, ön yargılardan uzak durmanın, farklılıklara saygı duymanın ve olaylara farklı açılardan bakmanın önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2019/c, s. 4).

“Benim Ninem Işıldıyor” isimli hikâyede kendini her daim geliştirmenin, yeni bilgiler öğrenmenin, üretken ve faydalı bir birey olmanın önemine dikkat çekilmektedir. Hikâyede Can, emekli bir öğretmen olan Gül ninesinden bahsetmekte; sürekli zamanını dolduracak bir şeylerle meşgul olduğuna, farklı sanat dallarına ilgi duyup öğrenmeye çalıştığına aynı zamanda çevresindeki insanlara faydalı olacak işler yaptığına değinmektedir. Bir gün ninesine gerçek manada emekli olup olmayacağını sorması üzerine Gül ninenin Can’a verdiği cevap anlatılan hikâyenin özeti niteliğindedir:

“Can’ım, hayatın kendisinden emekli olunmaz ki. Ben öğrendikçe mutlu oluyorum. Yaşantım renkleniyor. Kendimi üretken, faydalı hissetmek yaşama sevincimi artırıyor. Hem bu sayede zihnim de ışıldıyor. Bu atasözünü işitmiş olmalısın: İşleyen demir, ışıldar...” (Yeşilay, 2019/c, s. 12)

“Yaşasın! Okula Başlıyorum” isimli çizgi hikâyede Ece, Efe ve Yeşilcan, okula yeni başlayan ve oyuncakları ile oynamak isteyip okula gitmek istemeyen Yusuf’a okulun önemini ve güzelliklerini anlatarak okulda yeni arkadaşlıklar edineceğini, teneffüslerde oyunlar oynayabileceğini söylerler. Yusuf okulda kendi yaşıtı olup oyunlar oynayan çocukları görünce okulu sever (Yeşilay, 2019/i, s. 8).

“Kardeşin Meraklısı Karganın Akıllısı” isimli hikâyede Can, kız kardeşi Ayşe ile birlikte yaptıkları bir gözlemden bahsetmektedir. Bu gözlem sonucunda

Can, kuşları gözlemleyerek ilginç bilgiler edindiklerini ve yepyeni bilgiler öğrendiklerini ifade etmekte; araştırmanın, keşfetmenin, görerek ve gözlemleyerek öğrenmenin önemine dikkat çekmektedir (Yeşilay, 2022/b, s. 10).

Yine derginin bir başka sayısında yazın bitmesi, sonbaharın gelmesi ve okulların açılmasının habercisi olan Eylül ayında kapak konusu olarak “Öğrenmek Hayatımızı Zenginleştirir” teması yer almıştır. Derginin “Hayat Bilgisi” köşesinde, sadece okulda değil hayatın her alanında bilgi, beceri ve yetkinliklerimizi geliştirmek amacıyla hayat boyu öğrenmenin öneminden bahsedilmiş; hayat boyu öğrenmenin, yaşamı ve bireylerin iç dünyalarını zenginleştireceğinden, dünyayı daha iyi anlamayı ve öz saygının artmasına katkı sağlayacağından bahsedilmiştir (Yeşilay, 2022/i, s. 4).

“Tolstoy’un Bisikleti” adlı çizgi romanda öğrenmenin yaşının olmadığı, insanların her yaşta bir şeyler öğrenebileceği ve öğrenmenin kişiyi mutlu kılacağı mesajı verilmektedir (Yeşilay, 2022/i, s. 8).

“Bitmek Bilmez...” isimli hikâyede Can, ailesiyle birlikte sürekli zihinlerini meşgul eden sorulara cevap bulma arayışı içerisinde olduklarından, bu soruların cevaplarını bulana kadar çabaladıklarından, böylelikle yeni bilgiler edinip birbirleriyle paylaştıklarından bahsetmektedir. Hikâyede, insanın aklına gelen sorulara cevap aramasının öğrenme noktasında bireye yepyeni kapılar açıp ufku genişleteceği ifade edilerek araştırmanın ve öğrenmenin önemine dikkat çekilmektedir (Yeşilay, 2022/i, s. 10).

3.1.9. Adalet

Bu kök değer altında hak, eşitlik ve empati değerlerine yer verilmiştir.

Adalet, bir şeyi yerli yerine koymak, hak sahibine hakkını vermektir (Hökelekli, 2008, s. 132). Adil olma, bir konuda hüküm verirken sözle veya davranışlarıyla tarafsız olma, şahsi menfaat ve hislerden uzak, doğru ve dürüstçe davranmadır (Hökelekli, 2013, s. 75).

Adalet değeri, insani ilişkilerde ölçülü ve dengeli olmayı, karşılıklı sevgi ve saygı çerçevesinde hareket etmeyi, hakkaniyeti gözetmeyi gerektirir. Menfaat, yakınlık, düşmanlık, ön yargı ve benzeri nedenlerin etkisinden uzak doğru ve

dürüstçe iş yapmaktır (Hökelekli, 2008, s. 132).

Dergide adalet, hak ve eşitlik değerlerine şu ifadelerle yer verilmiştir:

Dergide, “En Güzel Erdem Dürüstlük” başlığı altında dürüst insanların özelliklerinden bahsedilirken *“Kendisi için istediğini, başkaları için de ister. Kendisi için doğru bulmadığı bir şeyi, başkaları için de öyle görür.”* ifadelerine yer verilmekte, dürüst bir insanın düşüncelerinde adaletli olduğuna değinilerek çevremizde adil insanların sayısı arttıkça yaşadığımız dünyanın da daha huzurlu ve güzel bir yer olacağı ifade edilmektedir (Yeşilay, 2019/f, s. 4).

“Hakkımı Biliyorum Sıramı Bekliyorum” başlığı altında hem kendi hayatımızı hem de diğer insanların hayatını güzelleştirmek için birbirimizin haklarına karşı saygı duymanın, haklarımızı korumanın, haksızlık etmekten kaçınmanın ve haksızlıklara engel olmanın önemine yer verilmektedir. Yaşam içerisinde çokça karşılaştığımız ve tüm dünyamızı kuşatan “hak” kavramının önemine binaen, söz ve davranışlarımızda hakka riayet etmek, kendimizin ve tüm canlıların hakkını korumak, davranışlarımızda doğru ve adaletli olmak, başkalarına zarar verecek şeylerden kaçınmak suretiyle hayatımızı “hak” üzere yaşayabileceğimiz ifade edilmektedir. Yaşam içerisinde karşılaşılabileceğimiz ya da şahit olabileceğimiz haksızlıklar karşısında duruma tarafsız bir şekilde yaklaşarak, öfke ve kızgınlık gibi duygularımızı kontrol ederek çözüm bulmaya gayret göstermek, haklı olmanın bize kaba davranma hakkı vermediği, dolayısıyla haklı da olsak söz ve davranışlarda nezaketli olunması gerektiğine değinilmektedir. Yine bu bölümde şükretmek, zamanı verimli kullanmak, kendimize ve çevremize faydalı olmak, çalışmak, sevgi, saygı, hoşgörü, diğerkâmlık, sağlık gibi birçok değerın önemine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2019/k, s. 4).

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde yer alan çizgi hikayede engelli bir çocuğun tekerlekli sandalye ile sınıfa çıkabilmesi için rampa yapıldığı ve bu esnada canı sıkılmasın diye Yeşilcan, Ece ve Efe’nin arkadaşlarını eğlendirmeye çalıştıklarından bahsedilmekte, hikayede her çocuğun eşit şartlar altında eğitim alma hakkına sahip olduğuna değinilmektedir (Yeşilay, 2019/k, s. 8).

“Dünyadaki Tüm Çocuklar Gülsün Diye” isimli hikâyede Can’ın, ninesinin

evinde dikkatini çekip incelemeye başladığı fotoğraflarla dolu bir kitapta gördüğü manzaralardan ve hissettiği duygulardan bahsedilmektedir. Kitapta, dünyada farklı yaşam koşullarına sahip insanların yer aldığını, dünyanın bazı bölgelerinde gıda ve su kıtlığının yaşandığını ve buradaki insanların zor koşullar altında yaşama tutunmaya çalıştıklarını yansıtan fotoğrafların bulunduğu ifade edilmektedir. Gördüğü fotoğraflar karşısında içini hüznün kaplayan Can'ın dünyadaki bazı çocukların çok zor koşullarda yaşadığını söylemesi üzerine Gül Nine, bencilce düşünmenin haksızlıklara sebep olduğunu ifade etmiş ve haksızlıkları önlemeye yönelik şu tavsiyelere değinmiştir:

“Öncelikle kendi kapımızın önünü güzelce süpüreceğiz. Yani kendi hayatımızı güzelleştireceğiz. Sahip olduğumuz tüm imkânlar için şükredeceğiz. İçtiğimiz her yudum suyun, yediğimiz her lokmanın değerini bileceğiz. Sağlığımıza özen gösterip zamanımızı boşa harcamayacağız. İnsanlara, hayvanlara şefkatli davranacağız. Güzel yürekli, iyi eğitilmiş bir insan olmak için çabalayacağız. İşte o zaman etrafımıza da yararlı oluruz. Yakınıımızdaki komşumuza da binlerce uzaktaki kardeşlerimize de destek olabiliriz. Adalet sahibi insanlar çoğalırsa haksızlıklar da azalır. Böylece huzur gelir tüm dünyaya” (Yeşilay, 2019/k, s. 10).

Bahsi geçen hikâyede adalet değeri vurgulanmakla birlikte sevgi, saygı, barış, şefkat, merhamet, paylaşmak, şükretmek, sağlık ve zamanın kıymetini bilmek gibi değerlerin de yer aldığı görülmektedir (Yeşilay, 2019/k, s. 10).

“Süper Güç” isimli hikâyede Can, parktaki bir anısına değinmekte; birkaç çocuğun kaydırağın önünü kapatıp kaydıraktan kaymak isteyen küçük çocuğa engel olduklarından, Can'ın da bu durum karşısında sessiz kalmayarak küçük çocuğun kaydıraktan kaymasına yardım ettiğinden bahsetmektedir. Bu davranışı karşısında Gül ninenin Can'a sözleri şu şekildedir:

“Can'ım, çok teşekkür ederim sana. Kırılan bir kalbe elini uzattın. Farkında olarak ya da olmayarak hata yapanları uyardın. Haksızlığın kime yapıldığı hiç fark etmez. Usulünce engel olmak yakışır bize” (Yeşilay, 2022/j, s. 10).

Hikâyede kimseyi kırıp incitmemek, kimseye haksızlık etmemek, kırılan kalpleri tamir etmek gerektiğine değinilirken haksızlıklar karşısında sessiz kalınmaması ve engel olunması gerektiği, bunun için de insanın süper güçlere değil de adalet, cesaret, merhamet, iyilik gibi değerlere sahip olmasının önemi vurgulanmaktadır. Bölüm sonunda Can'ın paylaştığı özel notta şu cümleler yer almaktadır:

“Bu gece dua ederken, “Bilerek ya da bilmeyerek kötülük etmemeyi” diledim. Benim için kahramanlık: Kötülük etmemek, edenlere engel olmak, iyilik için

çabalamak. Güzel bir kalbe sahip olmak, en büyük süper güç...” (Yeşilay, 2022/j, s. 10).

Yukarıdaki metinlerde görüldüğü üzere dergide adalet değeri, hak ve eşitlik kavramları ile ilintili olarak birbirimizin haklarına karşı saygı duyma, haksızlık etmekten kaçınma ve haksızlıklara engel olma şekillerinde ele alınmıştır. Söz konusu değer okuyucuya doğrudan aktarılmıştır.

Empati

Empati, kişinin diğer kişilerin duygularını anlayabilmesi ve onlarla aynı duyguyu paylaşabilme durumudur (Selçuk, 2019, s. 110). Empati, bir kişinin duygu, düşünce açısından kendisini karşısındaki kişinin yerine koyması ve olaylara karşısındaki kişinin hislerini benimseyerek yaklaşmasıdır (Ersoy, 2016, s. 10). Empati, insanın, kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını doğru yorumlamasıdır (Dökmen, 2013, s. 57). Böylece insan kendilerini anlayan birilerinin varlığı ile mutlu olacaktır. Empati kişinin kendisi için istediği şeylerin karşısındaki kişinin de istediği şeyler olacağını düşündüreceği için kişide, sevgi, saygı, hoşgörü, merhamet, affedicilik, yardımseverlik gibi değerlerin de ortaya çıkmasını sağlar.

Dergide empati değerine şu ifadelerle yer verilmiştir:

Kapak konusu “Benim Arkadaşım” olan dergi sayısında “farklılıklara saygı” konusu ele alınırken “*Bizler gibi düşünmeyeni, farklı fikirleri, duyguları, düşünceleri ve insanları anlamaya çalışmalıyız. Kendimizi onların yerine koyabiliriz. Buna empati denir. Empati, kazanılması emek ve özveri isteyen bir duygudur.*” cümleleri ile empati değerine vurgu yapıldığı görülmektedir (Yeşilay, 2020/1, s. 4).

“İletişime Önem Verelim” başlığı altında; sevgi ve iyi niyetle başlayıp doğru davranışlarla güçlenen sağlıklı iletişimin “*kendimiz için istediğimiz şeyleri muhataplarımızın da arzu edeceğini ve hoşlanmadığımız şeylerden başkalarının da hoşlanmayacağını*” göz önünde bulundurarak ve “*Onun yerinde ben olsam nasıl davranır, ne yapardım?*” şeklinde empati yapmak suretiyle gerçekleştirilebileceği ifade edilmekte, empati yapmanın önemine değinilmektedir (Yeşilay, 2022/h, s. 4).

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi dergide empati değeri; karşıdakini önemseme, insanlara karşı duyarlı olma, fikirlere saygılı olma, karşıdaki kişilerin duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına fırsat verme, eleştirmek yerine onları anlamaya gayret etme şekillerinde ele alınmıştır. Söz konusu değer okuyucuya doğrudan ve didaktik bir şekilde aktarılmıştır.

3.1.10. Vatanseverlik

Vatanseverlik, vatanını sevmek, vatani için her türlü fedakârlığı yapma anlamlarına gelmektedir. Ayrıca vatani için düşmanlara karşı savaşma, topraklarını koruma ve bunu yaparken milletini düşünerek hareket etme (Aslan, 2011, s. 353) olarak tanımlanmakta olup her insanın, doğduğu ve yetiştiği yere karşı duyduğu olumlu duyguların bir tezahürüdür (Çancı, 2008, s. 113).

Vatanseverlik değerine dergide şu ifadelerle yer verilmiştir:

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesinde, “23 Nisan Kutlu Olsun!” başlığı altında yer alan hikâyede ve görsellerde 23 Nisan kutlamalarına, coşkusuna ve bayrak sevgisine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2020/d, s. 8).

“Kral Şakir” isimli çizgi hikaye bölümünde “23 Nisan” başlığına yer verilmiş ve 23 Nisan kutlamalarına değinilmiştir (Yeşilay, 2021/d, s. 18)

Derginin Nisan sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde; Mustafa Kemal Atatürk tarafından çocuklara armağan edilen ve her yıl 23 Nisan tarihinde kutlanan “Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı” hakkında kısa bilgiler yer almaktadır.

Derginin Mayıs sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde; Mustafa Kemal Atatürk’ün 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun’a çıkarak Kurtuluş Savaşı’nı başlatması ve bu savaşın sonucunda milletçe el ele zafer kazanılması dolayısıyla “Milli Bayram” olarak kutlanan 19 Mayıs tarihine değinilmektedir.

Derginin Temmuz sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde; milletimizin demokrasiyi koruma mücadelesini anlatan bir gün olan 15 Temmuz’un “Demokrasi ve Milli Birlik Günü” olarak kutlandığı bilgisine yer verilerek okuyucuda farkındalık oluşturmak, vatan sevgisi ve milli birlik şuuru kazandırılmak istenmiştir.

Derginin Ağustos sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde; Mustafa Kemal Atatürk’ün başkomutanlığında, millî mücadelenin önemli olaylarından biri olan Büyük Taarruz’un başarıyla sonuçlanarak vatanımızın düşman işgalinden kurtulmasının ardından bu zafer sebebiyle 30 Ağustos 1926 tarihinden itibaren bu günün “Zafer Bayramı” olarak kutlandığı ve bu zaferin Türk milletinin asla esir edilemeyeceğini, bayrağımızın sonsuza kadar göklerde dalgalanacağını simgelediği bilgisine yer verilerek okuyucuya tarih bilinci ve vatan sevgisi kazandırılmak istenmiştir.

Derginin Ekim sayılarındaki “Bu Ay Neler Var?” köşesinde, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı hakkında kısa bilgiler yer almaktadır.

“Yeşilcan’ın Maceraları” köşesindeki çizgi hikâyede yer alan görsellerde “29 Ekim Cumhuriyet Bayramı” coşkusuna ve bayrak sevgisine yer verildiği görülmektedir (Yeşilay, 2019/j, s. 8).

“Yeşilcan’ın Maceraları” bölümü, “Cumhuriyet Bayramımız Kutlu Olsun!” başlığı ile okuyucu karşısına çıkmıştır. Yeşilcan ve arkadaşları parkta oyun oynarlarken birden kuvvetli bir rüzgar çıkar. Rüzgarın etkisiyle bir bayrağın havada uçtuğunu gören çocuklar bayrağın yere düşmemesi için peşinden koşmaya başlarlar. Uzun bir koşuşturmanın sonucunda bayrak bir ağaca takılı kalır ve etraftaki insanların da yardımıyla çocuklar bayrağı ağacın dalından alıp göndere çekerler. Çocuklar bu olay sonunda “*Tıpkı atalarımız gibi biz de bayrağımızı yere düşürmedik!*” diyerek birlikte İstiklal Marşı’nı söylerler. Bu bölümde milli ve manevi değerlerimize karşı saygı değerinin öne çıktığı görülmektedir (Yeşilay, 2020/j, s. 8).

Yukarıda verilen örneklerde görüldüğü üzere dergide vatanseverlik değeri vatan toprağına bağlılığı ve vatan sevgisini ifade ettiği gibi milli şuur, tarih şuru, millet sevgisi, bayrak sevgisi gibi değerlerle ilişkilendirilerek de verilmiştir. Ayrıca dergi içerisinde yer alan görsellerde bayrak sevgisine yer verildiği görülmektedir.

SONUÇ

Yüzyılı aşan bir geçmişe sahip olup binlerce gönüllüsüyle ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak Yeşilay, bağımlılıklara karşı bilimsel yöntemlerle mücadele etmeye ve sağlıklı yaşam için çalışmaya devam etmesi yanında çocuklarımızın da evrensel ve toplumsal değerlere sahip bireyler olması ve daha küçük yaşlardan başlayarak onları bağımlılıklardan uzak tutmak gibi bir misyonu da yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu doğrultuda hedef kitlesi 6-10 yaş arası olan ilkokul çağındaki çocuklara yönelik olarak Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'ni yayımlayarak katkı sunmayı amaçlamıştır.

Bu çalışmada Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin 2019-2023 yılları arasında yayımlanan 48 sayısı nitel araştırma tekniklerinden biri olan doküman analizi yöntemi ile incelenmiş, derginin ilgili 48 sayısında yer alan metinlerdeki değerlerin hangi sıklıkta yer aldığı ve okura değerlerin aktarılmasında hangi yöntemlerden yararlandığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi içeriğindeki karakterlerle, sade, akıcı bir dil kullanılarak çocukların aklına ve kalbine hitap eden, reklam ve ürün tanıtımına yer vermemesi bakımından çocukları tüketime yöneltmeyen, uzman ekiplerin oluşturduğu güvenli içeriklerle çocukların ruhsal gelişimine katkılar sunmaya çalışan, çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerini, motor becerilerini artırmayı, milli ve evrensel değerlerin çocuklara kazandırılmasını hedefleyen bir anlayışla yayın politikası izlemekte olan bir dergidir.

Araştırmada elde edilen veriler sonucunda Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi'nin incelenen sayılarında MEB tarafından okul dönemindeki çocuklarımıza kazandırılması hedeflenen değerler arasında öncelikli öneme sahip ve diğer disiplinlerle ortak olarak kazandırılması hedeflenen temel değerler olarak kabul edilerek 10 Kök değer olarak belirlenmiş olan “Adalet, Dostluk, Dürüstlük, Öz denetim, Sabır, Saygı, Sevgi, Sorumluluk, Vatanseverlik, Yardımseverlik” değerlerinin hepsine yer verildiği, bunların yanı sıra “affetmek”, “arkadaşlık”, “azim”, “başarı”, “birlik ve beraberlik”, “cesaret”, “çalışma”, “çevre duyarlılığı”, “dayanışma”, “empati”, “eşitlik”, “farkındalık”, “fedakarlık (özveri)”, “gönüllülük”, “hak”, “hayallerin peşinden gitme”, “hoşgörü”, “iş birliği”, “iyilik”, “iyimserlik”, “kararlılık”, “kültürel mirasa sahip çıkma”, “merhamet”, “,

misafirperverlik”, “nezaket”, “öğrenmeyi sevme”, “öz güven”, “paylaşmak”, “planlı ve düzenli olmak”, “sağlıklı yaşam”, “selamlaşmak”, “şefkat”, “temizlik”, “tutumluluk-tasarruf”, “ümitvar olmak”, “vefa”, “zamanı verimli kullanmak” ve “zararlı alışkanlıklardan kaçınmak” değerlerine de yer verildiği, dergide en çok Özdenetim değerine yer verildiği, onu sırasıyla Saygı, Sorumluluk, Dostluk, Sabır, Dürüstlük, Sevgi, Yardımseverlik, Vatanseverlik değerlerinin takip ettiği ve dergide az yer verilen değerlerin Adalet değeri olduğu tespit edilmiştir.

Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi’nde tespit edilen bu değerler, genelde doğrudan didaktik bir şekilde okuyucuya verildiği gibi metinlerde verilen karakterlerin davranışlarında ve olay örgüsünde sezdirme, olumsuz davranışların yol açtığı neticeler verilerek olumlu değerlerin teşvik edilmesi ve metindeki karakterlerle özdeşim kurma yöntemlerinden de yararlanılmıştır.

Çalışma sonucunda Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisinin değerler açısından zengin öğeler içerdiği; bu bakımdan 6-10 yaş arası çocuklara değer kazandırılması sürecinde yararlı olabileceği kanaatine ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle şu önerilerde bulunulabilir:

- Derginin incelenen sayılarında adalet değerine az yer verildiği tespit edilmiştir, bu bağlamda adalet değerine daha fazla yer verilmesinin önemli olacağı düşünülmektedir.
- Dergi, 6-10 yaş aralığındaki çocuklara yönelik yapılan bir çalışma olması hasebiyle okullarda değerler eğitimi bağlamında tavsiye edilebilecek bir içeriğe ve donanıma sahiptir. Okullarda değerler eğitimi için etkili bir materyal olarak değerlendirilmeli ve derginin daha geniş okuyucu kitlesine ulaşması için tanıtıcı çalışmalara ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Altan, M. Z. (2011). Çoklu Zeka Kuramı ve Değerler Eğitimi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(4), 53-57.
- Aybey, S. (2016). 6-14 Yaş Arası Çocuğun Dini Gelişim Dönemi Özelliklerinin Bilinmesinin Din Eğitimi Açısından Önemi. *Turkish Studies. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 11(5), 69-84.
- Aybey, S. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi Hakkındaki Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Tasavvur (Tekirdağ İlahiyat Dergisi)*, 8(2), 915-958 .
- Aydın, M. Z. & Gürler, Ş. (2018). *Okulda Değerler Eğitimi. Yöntemler-Teknikler-Kaynaklar*. (5. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aydın, M. Z. (2007). *Ailede Çocuğun Ahlak Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Aydın, M. Z. (Ed.). (2014). *Değer Sandığı, Okulda Değerler Eğitimi Materyalleri*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Bacanlı, H. & Dombaycı, M. (2012). Değer Boyutlandırma Yaklaşımı. II. *Uluslararası Değerler ve Eğitimi Sempozyumu*. İstanbul.
- Bolay, S. H. (1996). *Felsefi Terimler ve Doktrinler Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Bolay, S. H. (2007). Aşkın Değerler Buhranı. *Değerler ve Eğitimi Sempozyumu*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Çağrııcı, M. (2008). Sabır. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. Cilt: 35. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Çancı, H. (2008). Değişmeyen Boyutları Bağlamında Milliyetçiliğe Teorik Ve Kavramsal Bir Bakış. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 105-116.
- Demirel, K. (2006). *Açıklamalı İnsani Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Doğan, A. (2003). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Akçağ Yayıncılık.
- Doğan, D. M. (1981). *Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: Birlik Yayınları.
- Dökmen, Ü. (2013). *İletişim Çatışmaları ve Empati* (49. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ekinci, H. (2018). *Okulda ve Ailede Değerler Eğitimi*. İstanbul: Kayıhan Yayınları.

- Ercan, R. (2014). *Öğretmenlerde Çocuk Sevgisi*. Electronic Turkish Studies, 9 (8), 435-444.
- Ersoy, E. (2016). Empati: Tanımı ve Önemi. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 38 (2), 9-17.
- Fichter, J. (2006). *Sosyoloji Nedir?* (N. Çelebi, Çev.) Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Güngör, E. (2010). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Hökelekli, H. (2008). Merhamet. *Dem Dergisi*, 1(4), 78-84.
- Hökelekli, H. (2010). Modern Eğitimde Yeni Bir Paradigma: Değerler Eğitimi. *Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırmaları Dergisi*, 6(18), 4-10.
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Hökelekli, H. (2013). *Psikoloji, Din ve Eğitim Yönüyle İnsani Değerler*. İstanbul: DEM Yayınları.
- Kaymakcan, R. & Meydan, H. (2020). *Ahlak, Değerler ve Eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Köylü, M. (2012). *Din Eğitiminde Çağdaş Konular*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Kuçuradi, İ. (1971). *İnsan ve Değerleri*. İstanbul: Anka Yayınları.
- Kuçuradi, İ. (1995). *Felsefi Açıdan Eğitim ve Türkiye’de Eğitim*, İstanbul.
- Kuşdil, M. E. & Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk Öğretmenlerin Değerler Yönelimi ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.
- MEB. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 4-5. Sınıf Öğretim Programı ve Klavuzu. Ankara: MEB Yayınları.
- Meydan, H. (2014). Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108.
- Meydan, H., Aybey, S., Dikmen, F., & Dikmen, S. (2018). Sosyal Medya ve Gençlik Değerleri: Zonguldak’ta Liselerde Öğrenim Gören Gençler Üzerine Bir İnceleme. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 7, 125-143.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2010). 18. Milli Eğitim Şurası Kararları. Mayıs 23, 2022 tarihinde <http://ttkb.meb-iys-dosyalar/2014-10/02113646-18-sura.pdf> adresinden alındı.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2010). İlk Ders Genelgesi. Mayıs 24, 2022 tarihinde <http://mebk12.meb.gov.tr/meb-iys-dosyalar/34/39/749197/>

dosyalar/201502/09093609-değerlereğitimi.pdf adresinden alındı.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmaları Üzerine. Mayıs 10, 2022 tarihinde <http://ttkb.meb.gov.tr/meb-iys-dosyalar201707/18160003-basin-aciklamasi-program.pdf> adresinden alındı.

Pehlivan, İ. (1998). *Yönetmelik Mesleki ve Örgütsel Etik*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Püsküllüoğlu, A. (1971). *Öz Türkçe Sözlük*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Sağlam, İ. (2002). Hz. Peygamber'in Çocuk Eğitiminde Öne Çıkardığı Hususlar. *UÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11, 167-190.

Sarıçam, H. & Biçer, B. (2015). Affedicilik Üzerinde Ahlaki Değer ve Öz-Anlayışın Açıklayıcı Rolü. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 109-122.

Selçuk, A. (2019). *Atasözleri Sözlüğü*. Ankara: Karatay Yayınları.

Selçuk, A. (2019). *Türk Dil Kurumu Kurallarına Uygun Türkçe Sözlük*. Ankara: Karatay Yayınları.

Tarhan, N. (2011). *Duyguların Psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Tarhan, N. (2021). *Değerler Psikolojisi ve İnsan, Güzel İnsan Modeli* (15.baskı). İstanbul: Timaş Yayınları.

TDK. (2020). *Güncel Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Temur, S. (2015). *Türkçe Sözlük*. İstanbul: Karemat Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu [TDK]. (2022). Kasım 20, 2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı.

Ulusoy, K. & Arslan, A. (2014). Değerli bir Kavram Olarak Değer ve Değerler Eğitimi. R. Turan & K. Ulusoy (Ed.), *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi* içinde (s. 1-12). Ankara: Pegama Yayınları.

Ulusoy, K. & Dilmaç, B. (2015). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Yaran, C. S. (2019). *Müslümanın Edinmesi Gereken Ahlaki Erdemler* (3. Baskı). Ankara: DİB. Yayınları.

Yaşaroğlu, C. & Ergül, H. F. (2020). *Etik ve İnsani Değerler*. Nobel Yayınları.

Yavuzer, H. (1998). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yeşilay (2019/a). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.227) İstanbul: Turkuvaiz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/b). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.228) İstanbul:

Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/c). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.229) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/d). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.230) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/e). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.231) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/f). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.232) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/g). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.233) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/h). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.234) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/i). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.235) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/j). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.236) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/k). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.237) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2019/l). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.238) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/a). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.239) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/b). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.240) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/c). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.241) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/d). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.242) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/e). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.243) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/f). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.244) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2020/g). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.245) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

- Yeşilay (2020/h). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.246) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2020/i). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.247) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2020/j). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.248) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2020/k). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.249) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2020/l). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.250) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/a). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.251) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/b). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.252) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/c). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.253) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/d). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.254) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/e). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.255) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/f). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.256) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/g). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.257) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/h). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.258) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/i). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.259) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/j). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.260) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/k). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.261) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2021/l). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.262) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.
- Yeşilay (2022/a). *Mavi Kırangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.263) İstanbul:

Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/b). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.264) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/c). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.265) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/d). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.266) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/e). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.267) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/f). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.268) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/g). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.269) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/h). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.270) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/i). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.271) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/j). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.272) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/k). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.273) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yeşilay (2022/l). *Mavi Kırlangıç Yeşilay Çocuk Dergisi*. (S.274) İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Yıldırım A. & Şimşek H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek 1: 2019 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları

2019 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları	
OCAK	Sevgili Dedemiz ve Ninemiz Sizi Seviyor ve Saygı Duyuyoruz
ŞUBAT	“Ben” Değil “Biz” Diyelim
MART	Yeni Bilgiler Edinelim, Dünyamızı Genişletelim
NİSAN	Kendimi Keşfediyorum Kendime Güveniyorum
MAYIS	Yan Yana, Kol Kola Çalışalım Daima Başarıya Ulaşalım
HAZİRAN	En Güzel Erdem: Dürüstlük
TEMMUZ	Hobilerimle Vaktim Değerli Öğrenmek Keyifli
AĞUSTOS	“Ben Yaparım” Çünkü Sorumluluk Sahibiyim
EYLÜL	Zihnim de Düzenli Odam da
EKİM	Canım Ailem İyi ki Varsınız!
KASIM	Hakkımı Biliyorum Sıramı Bekliyorum
ARALIK	Çalışıyorum Başarıyorum

Ek 2: 2020 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları

2020 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları	
OCAK	Yaşamak Tüm Canlıların Hakkı
ŞUBAT	Zamanımı İyi Değerlendiriyorum
MART	Birlikte Sağlıkla Yaşamaya Gönüllüyük
NİSAN	Gözlemle Keşfedelim
MAYIS	Bitmeyen Sevgi Anne Sevgisi
HAZİRAN	Sabırla Zorlukları Yeneriz
TEMMUZ	Selam Bizi Birbirimize Yaklaştırır!
AĞUSTOS	Cesaret Bize Güç Verir
EYLÜL	Değişime Açık Olmak
EKİM	Dürüstlük Benim Karakterimdir
KASIM	Arkadaşlarımı Seviyorum
ARALIK	Benim Arkadaşım

Ek 3: 2021 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları

2021 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları	
OCAK	Hayallerime Ulaşmak İçin Çalışıyorum
ŞUBAT	İyimserliğin Gücü
MART	Vaktimizi Verimli Kullanalım
NİSAN	Nezaket Dünyamızı Güzelleştirir
MAYIS	Kendime Güveniyorum Sorumluluk Alıyorum
HAZİRAN	Zamanımı Yönetiyorum
TEMMUZ	Paylaştıkça Dünyamız Güzelleşir
AĞUSTOS	Harekete Geç
EYLÜL	Hoşgörü; Sevgi ve Saygı İle El Eledir
EKİM	Sorumluluklarımı Severek Yerine Getiriyorum
KASIM	"Hayır" Demek Benim Hakkım
ARALIK	Yiyelim İçelim İsraf Etmeyelim

Ek 4: 2022 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları

2022 Yılı Hayat Bilgisi Bölüm Başlıkları	
OCAK	Gülümseyin Çekiyorum
ŞUBAT	Gözlemleyerek Öğreniyorum
MART	Yardım İste ve Başar
NİSAN	Birlikte Başarıyoruz
MAYIS	Öfkemizi Kontrol Edebiliriz
HAZİRAN	Haydi Dışarıya Oyun Oynamaya
TEMMUZ	Doğayı Niçin Sevmeliyiz?
AĞUSTOS	İletişime Önem Verelim
EYLÜL	Hayat Boyu Öğrenme
EKİM	Dürüstlüğe İnaniyorum
KASIM	Hedefim İçin Çalışıyorum

ARALIK	Hayal Ettikçe Güçlüyüm
--------	------------------------

Ek 5: 2019 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları

2019 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları	
Ocak	50. Yılıımız Kutlu Olsun!
Şubat	Çalışırsak Başarıyoruz!
Mart	Yeşilay Haftası
Nisan	23 Nisan Çocuk Bayramı
Mayıs	Birlikte Başarıyoruz
Haziran	Dürüst Olmak Mutluluk Verir
Temmuz	Piknik Macerası
Ağustos	Bayramınız Kutlu Olsun
Eylül	Yaşasın! Okula Başlıyorum
Ekim	Hayvanları Sevelim, Koruyalım
Kasım	Eğitim Her Çocuğun Hakkıdır
Aralık	Sorumluluklarımı Yerine Getiriyorum

Ek 6: 2020 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları

2020 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları	
Ocak	Hayvanları da Düşünelim
Şubat	Sağlıklı Olalım, Sağlıklı Yaşayalım
Mart	Yeşilay Haftası Kutlu Olsun!
Nisan	23 Nisan Kutlu Olsun!
Mayıs	Anneler Gününüz Kutlu Olsun
Haziran	Sabırlı Ol, Sonunda Mutlu Ol!
Temmuz	Özür Dilerim, Teşekkür Ederim!
Ağustos	Parktaki Yuva!
Eylül	Çevreni Temiz Tut!
Ekim	Cumhuriyet Bayramımız Kutlu Olsun!
Kasım	Hoşgörüyle Yaşa, Mutlu Ol!

Aralık	Gönüllü Olmak Ne Güzel!
--------	-------------------------

Ek 7: 2021 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları

2021 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları	
Ocak	Birlikte Başarabiliriz!
Şubat	İyimserlik Bulaşıcıdır!
Mart	Sağlıklı Nesil Sağlıklı Gelecek Yarışması!
Nisan	Şaşırtıcı Bir Gün
Mayıs	İyilik Çadırı!
Haziran	Zamanını İyi Değerlendir!
Temmuz	Denizlerimizi Temiz Tatalım!
Ağustos	Kayıp Olimpiyat Meşalesi!
Eylül	Hoşgörü, İyi Hissettirir!
Ekim	Gizemli Yumurta!
Kasım	Son Sayfa!
Aralık	Musluğu Kim Açık Bıraktı?

Ek 8: 2022 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları

2022 Yılı Yeşilcan'ın Maceraları Bölüm Başlıkları	
Ocak	Kardan Heykeller!
Şubat	Gözlemle, Fark Et, Mutlu Et!
Mart	Efe'nin Koku Duyusu!
Nisan	Davul Ağacı!
Mayıs	Ses Orkestrası!
Haziran	Ne Dilediğine Dikkat Et!
Temmuz	Arı Kovanı!
Ağustos	Bıdık'ın Mesajı!
Eylül	Tolstoy'un Bisikleti!
Ekim	Saksıyı Kim Kırdı?
Kasım	Yeşilcan'ın Fendi Kertenkeleyi Yendi!
Aralık	Doğal Yetenek!

Ek 9: 2019 Yılı “Bir Gül Nine Hikâyesi” Başlıkları

2019 Yılı “Bir Gül Nine Hikâyesi” Başlıkları		
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ocak	Gönül Bahçesi
Bir Gül Nine Hikâyesi	Şubat	Hep Birlikte Gülümsemek İçin
Bir Gül Nine Hikâyesi	Mart	Benim Ninem “İşiliyor”
Bir Gül Nine Hikâyesi	Nisan	Kazandım mı?
Bir Gül Nine Hikâyesi	Mayıs	İmece Usulü Şifalı Çorba
Bir Gül Nine Hikâyesi	Haziran	Beklenmedik Armağan
Bir Gül Nine Hikâyesi	Temmuz	Sarayda Şaşırtan Keşif
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ağustos	Uzun Bir Gün
Bir Gül Nine Hikâyesi	Eylül	Gül Ninemin Görünmez Saati
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ekim	Çiçekler de Birlikte Güzel
Bir Gül Nine Hikâyesi	Kasım	Dünyadaki Tüm Çocuklar Gülsün Diye
Bir Gül Nine Hikâyesi	Aralık	“Canım Hiç İstemiyor” Diye Düşünürken...

Ek 10: 2020 Yılı “Bir Gül Nine Hikâyesi” Başlıkları

2020 Yılı “Bir Gül Nine Hikâyesi” Başlıkları		
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ocak	Karıncalar ve Limon Kabukları
Bir Gül Nine Hikâyesi	Şubat	Akvaryum Suyu mı Düştü?
Bir Gül Nine Hikâyesi	Mart	Gönüllü Olduk Paylaşmaya
Bir Gül Nine Hikâyesi	Nisan	Pencereden Bakınca İşitilen Şarkı
Bir Gül Nine Hikâyesi	Mayıs	Kalbim Mektup Zarfına Sığar mı?
Bir Gül Nine Hikâyesi	Haziran	Akvaryumdan Ormana
Bir Gül Nine Hikâyesi	Temmuz	Merhaba
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ağustos	Bırak Kendini
Bir Gül Nine Hikâyesi	Eylül	Sevgili Kutup Ayısı Artık Seni Daha İyi Anlıyorum
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ekim	Büyüyünce Ben
Bir Gül Nine Hikâyesi	Kasım	Sinek Kuşu Afrika Menekşesi ve Ali
Bir Gül Nine Hikâyesi	Aralık	Değişen, Dört Mevsim Değişmeyen, Renkler

Ek 11: 2021 Yılı “Can’dan Bir Hikâye” Başlıkları

2021 Yılı “Can’dan Bir Hikâye” Başlıkları		
Can’dan Bir Hikâye	Ocak	Bambu Bahçesinde Hayal Çiçekleri
Can’dan Bir Hikâye	Şubat	Gün Doğmadan Neler Doğar: Bizim Çaki
Can’dan Bir Hikâye	Mart	Bizim Fırın Sahiden Akıllı
Can’dan Bir Hikâye	Nisan	Çifte Mutluluk
Can’dan Bir Hikâye	Mayıs	Kim Birinci?
Can’dan Bir Hikâye	Haziran	Sakla Zamanı Gelir Zamanı
Can’dan Bir Hikâye	Temmuz	Sevgi Köprüsünde Tanışan Dostlar
Bir Gül Nine Hikâyesi	Ağustos	Spor, Sevgi ve Kardeşliktir
Can’dan Bir Hikâye	Eylül	Uçtu Uçtu Balon Uçtu
Can’dan Bir Hikâye	Ekim	Nasıl Anlatmalı?
Can’dan Bir Hikâye	Kasım	Hayır!
Can’dan Bir Hikâye	Aralık	Kralın Oğlu ve Ayşe’nin Bebekleri

Ek 12: 2022 Yılı “Can’dan Bir Hikâye” Başlıkları

2022 Yılı “Can’dan Bir Hikâye” Başlıkları		
Can’dan Bir Hikâye	Ocak	Zaman Makinesi mi?
Can’dan Bir Hikâye	Şubat	Kardeşin Meraklısı Karganın Akıllısı
Can’dan Bir Hikâye	Mart	İtfaiye Sireni Kimin İçin Çaldı?
Can’dan Bir Hikâye	Nisan	Ramazan Şurup’u
Can’dan Bir Hikâye	Mayıs	Kopan Sadece Fırtına mıydı?
Can’dan Bir Hikâye	Haziran	Uzay Otobüsü TC-CVASDA
Can’dan Bir Hikâye	Temmuz	Bir Kayboluş Bir Keşif Hikâyesi
Can’dan Bir Hikâye	Ağustos	Yeni Dostumuz: Aeron Ahmet
Can’dan Bir Hikâye	Eylül	Bitmek Bilmez...
Can’dan Bir Hikâye	Ekim	Süper Güç

Can'dan Bir Hikâye	Kasım	Bir, İki, Üç... Say, Sırala ve Başla!
Can'dan Bir Hikâye	Aralık	Rengârenk Şemsiyem

Ek 13: Dergi Kapak Görselleri

ÖZ GEÇMİŞ

Adı ve Soyadı : Şükriye YILMAZ
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce ve Arapça
Aldığı Sertifikalar : Pedagojik Formasyon
Uzmanlık Alanı :

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	İlahiyat	Ankara Üniversitesi	2010
Y. Lisans	Dini Danışmanlık ve Rehberlik	Necmettin Erbakan Üniversitesi	2019
Y.Lisans	Disiplinlerarası Değerler Eğitimi Anabilim Dalı	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	2020-Devam ediyor

Görevler :

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Kur'an Kursu Öğreticiliği	Bilecik	2013

Eserler:

A. Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

A1. Yılmaz, Ş. (2023). Kredi ve Yurtlar Kurumunda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik (Bilecik Örneği). *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(28), 320-338.

B. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında (proceedings) basılan bildiriler:

B1. Yılmaz, Ş. (2023). Yeşilay Mavi Kırılma Çocuk Dergisi'nin Değerler Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *Munzur 5. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*. 9-11 Haziran 2023. Tunceli.

C. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar veya kitaplardaki bölümler:

C1. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplar:

C1.1.

C2. Yazılan ulusal/uluslararası kitaplardaki bölümler:

C2.1.

D. Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

D1.

E. Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:

E1.

F. Sanat ve tasarım etkinlikleri:

F1.

G. Diğer yayınlar: (Yukarıdaki maddelerde yer alan başlıklardaki kategorilere girmeyen ve belirtilmek istenen tüm eserler bu maddenin altında belirtilecektir.)

G1.....